

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ (Τ.Ε.Ι.) ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων (Πάτρα)

Τίτλος Εργασίας Η Εξέλιξη της Εξ' αποστάσεως
εκπαίδευσης: Η περίπτωση των Μοοc's

Πτυχιακή Εργασία των

Τσάμη Σπυριδούλα

Κόκκινος Ιωάννης

Επιβλέπων Γιαννούκου Ιωάννα

ΠΑΤΡΑ, 2015

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας πτυχιακής είναι να χαρτογραφήσει την ηλεκτρονική μάθηση (E-learning) και τον όρο Μαζικά Online Ανοικτά Μαθήματα (MOOCs). Ξεκινάει αναλύοντας την έννοια της ηλεκτρονικής μάθησης και αναφέρεται σε κάποιες κατηγορίες με τους ορισμούς της. Στη συνέχεια ακολουθούν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της καθώς και κάποιοι στόχοι του e-learning και πως πραγματοποιούνται. Μελετά τα βασικά τεχνολογικά και εκπαιδευτικά χαρακτηριστικά που πρέπει να έχουν τα e-learning καθώς και τα πρότυπα e-learning. Στη συνέχεια αναφέρονται τα κριτήρια αξιολόγησης και τα στάδιά του. Στην ενότητα αυτή γίνεται επίσης και μια αναφορά στο χρονοδιάγραμμα ενός έργου με βάση το e-learning, τη μορφή του και τα μέσα που μπορεί να έχει. Η εργασία συνεχίζεται με το πως λειτουργεί το τεχνολογικό υπόβαθρο του e-learning, ποιές είναι οι υποδομές του και του προσωπικού του.

Συνεχίζει με το κομμάτι των moocs αναλύοντας τις πρακτικές, τάσεις και προκλήσεις που ανακύπτουν για τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Προκειμένου να αναλυθεί το ανωτέρω θέμα έχει πραγματοποιηθεί μια ποιοτική έρευνα μέσω διαδικτύου ώστε να συλλεχθούν όλες τις σχετικές με το θέμα μας πληροφορίες. Τα moocs αν και διαθέτουν ένα σχετικά σύντομο παρελθόν κυριολεκτικά απογειώθηκαν το 2012, όταν τα πανεπιστήμια του MIT και του Χάρβαρντ δημιούργησαν την πλατφόρμα «edX», πρώην καθηγητές του Stanford δημιούργησαν την «Coursera», μια ιδιωτική εταιρεία δημιούργησε την «Udacity» και το Ανοικτό Πανεπιστήμιο του Ηνωμένου Βασιλείου δημιούργησε την «Future Learn» και άλλες πλατφόρμες που εξελίσσονται ακόμα και σήμερα. Σήμερα τα περισσότερα πανεπιστήμια στην Αμερική και την Ευρώπη προσφέρουν moocs ενώ οι καλύτεροι πάροχοι moocs είναι η Coursera, η Udacity και η EDX, προσφέροντας μια μεγάλη ποικιλία από online μαθήματα σε διαφορετικά άτομα με την επιλογή ή όχι πιστοποιητικού για τα μαθήματα που παρακολουθούν. Διαφορετικές ιδεολογίες έχουν οδηγήσει τα MOOCs σε τρεις διαφορετικές παιδαγωγικές κατευθύνσεις: α) τα Moocs connectivist (cMOOCs), τα οποία βασίζονται σε μια θεωρία κονεκτιβισμού της μάθησης με την ανάπτυξη των ανεπίσημων δικτύων και β) τα Moocs με βάση το περιεχόμενο (xMOOCs), που ακολουθούν μια προσέγγιση περισσότερο αναφορικά με συμπεριφορές γ) τα Moocs με βάση την εργασία (vMOOCs) τα οποία δίνουν έμφαση στις δεξιότητες,

υπό την έννοια ότι ζητούν από τον μαθητευόμενο να ολοκληρώσει μία σειρά εργασιών. Τέλος, παρουσιάζονται διάφορες έρευνες για Πανεπιστήμια, Πλατφόρμες, TEI, ΙΕΚ και Ιδιωτικούς φορείς.

Abstract

The purpose of this project is to map E-learning and the term Massively Open Online Courses (MOOCs). It begins by analyzing the concept of E-learning and refers to some categories with it's definitions. Following are the advantages and disadvantages of E-learning as well as some objectives of e-learning and how they are met. The project studies the basic technological and educational attributes that e-learning must have as well as e-learning standards. Furthermore the evaluation criteria and its stages are mentioned. In this section there is also a reference to a work schedule based on e-learning, its form and the means it can have. The project continues with how the technological background of e-learning works and what the infrastructure and personnel are. The project proceeds on the subject of moocs by analyzing the practices, trends and challenges that arise for higher education institutions. In order to analyze the above subject a qualitative research was made using the internet to collect all relevant information on the topic. Although moocs have a relatively short past they literally took off in 2012 when the universities of MIT and Harvard created the platform «edX», former professors of Stanford University created the platform «Coursera», a private company created the «Udacity» platform and the Open UK University created «Future Learn», and other platforms that evolve to this day. Today most universities in America and Europe offer moocs while the best moocs providers are Coursera, Udacity and EDX, offering a wide selection of online courses in different people with the option to earn or not to earn a certificate for the courses they take. Different ideologies have led MOOCs to three different pedagogical directions: a) Moocs connectivist (cMOOCs), which are based on a Connectivism theory of learning by developing informal networks, b) Moocs based on content (xMOOCs), which take an approach more regarding behaviors and c) Moocs based on exercise (vMOOCs) which emphasize on skills, meaning that they require the learner to complete a series of tasks. Finally, various surveys are presented about Universities, Platforms, colleges, vocational training institutes and private organizations.

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	2
Abstract	3
Περιεχόμενα.....	4
Εισαγωγή.....	8
Κεφάλαιο 1: E-learning.....	9
Εισαγωγή.....	9
1.1 Η ιστορία του E-learning.....	10
1.2 Η ηλεκτρονική μάθηση (e-learning).....	11
1.2.1 Κατηγορίες.....	11
1.3 Πλεονεκτήματα- Μειονεκτήματα.....	12
1.4 Στόχοι του e-learning και πως πραγματοποιούνται.....	14
1.5 Τα βασικά τεχνολογικά και εκπαιδευτικά χαρακτηριστικά που πρέπει να έχουν τα e-learning.....	15
1.5.1 Γενικευμένα, ειδικά και κατά παραγγελία μαθήματα.....	15
1.5.2 Πολλαπλοί στόχοι μάθησης.....	15
1.5.3 Ενθάρρυνση δημιουργίας κοινοτήτων μάθησης.....	16
1.5.4 Υποστήριξη ρόλων στην μαθησιακή διαδικασία.....	16
1.5.5 Ολοκληρωμένη, πλήρη και οργανωμένη διοίκηση.....	16
1.5.6 Δημιουργία καταλόγων και πεδίων μάθησης.....	17
1.5.7 Πρόβλεψη βιωσιμότητας τεχνολογιών.....	17
1.6 Πρότυπα e-learning.....	18
1.7 Κριτήρια αξιολόγησης.....	18
1.8 Χρονοδιάγραμμα ενός έργου με βάση το e-learning.....	20
1.9 Η μορφή και τα μέσα που μπορεί να έχει το e-learning.....	20
1.10 Πως λειτουργεί με τεχνολογικό υπόβαθρο το e-learning.....	21
1.11 Υποδομές του e-learningκαι του προσωπικού του.....	21
Συμπέρασμα.....	22

Κεφάλαιο2: Moocs.....	23
Εισαγωγή.....	23
2.1 Η γέννηση των	23
2.2 Τι είναι τα Moocs	24
2.3 Τύποι και Χαρακτηριστικά των Moocs	25
2.4 Διαφορές μεταξύ cMooc και xMooc	26
2.5 Οφέλη-Προκλήσεις των Moocs.....	28
2.6 Πως λειτουργούν τα Moocs.....	30
2.7 Ποιοι ασχολήθηκαν.....	30
2.8 Γιατί είναι σημαντικό.....	31
2.9 Ποια είναι τα μειονεκτήματα.....	31
2.10 Ποιο είναι το μέλλον των Moocs.....	32
2.11 Ποιες είναι οι συνέπειες για τη διδασκαλία και την μάθηση.....	32
2.12 Η ωρίμανση των Moocs.....	33
2.13 Moocs: Η νέα εκπαιδευτική πραγματικότητα.....	36
2.14 Τάσεις της ακαδημαϊκής κοινότητας στην onlineγνώση.....	37
Συμπέρασμα.....	38
Κεφάλαιο 3: Έρευνα.....	39
Εισαγωγή.....	39
3.1 Έρευνα για τις πλατφόρμες που παρέχουν τα Moocs	40
3.1.1 Coursera	40
3.1.2 Udacity	43
3.1.3 Edx	45
3.1.4 FutureLearn	46
3.1.5 OpenupEd	48
3.1.6 Iversity	48
3.1.7 Udemy.....	50

3.1.8 P2PU.....	50
3.2 Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο.....	52
3.2.1 Ιστορική Αναδρομή.....	52
3.2.2 Καινοτομίες.....	55
3.2.3 Δομή του ΕΑΠ.....	56
3.2.4 Το ΕΑΠ σήμερα.....	56
3.2.5 Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών.....	58
3.2.6 Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών.....	59
3.2.7 Σχολή Κοινωνικών Επιστημών.....	60
3.2.8 Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών.....	61
3.3 Ανοιχτό Πανεπιστήμιο Κύπρου.....	62
3.4 Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.....	65
3.5 Πανεπιστήμιο Πειραιώς.....	67
3.6 Πανεπιστήμιο Αθηνών-Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης.....	67
3.7 Το Διεθνές Τηλεματικό Πανεπιστήμιο-UNINETTUNO.....	68
3.8 ΤΕΙ Καβάλας-Athabasca University.....	69
3.9 Εξ' αποστάσεως Κατάρτιση ΙΕΚ.....	69
3.10 Ιδιωτικοί Φορείς.....	69
3.11 Πανεπιστήμιο του Λονδίνου Διεθνή Ανάπτυξη και Σχεδιασμός Διεθνών Προγραμμάτων Μοοc.....	70
3.12 Η δομή ενός Μοοc.....	74
Συμπέρασμα.....	75
Κεφάλαιο 4:Ανάλυση Ερωτηματολογίου	76
4.1 Εισαγωγή.....	76
4.2 Αποτελέσματα	76
4.3 Συμπέρασμα Ερωτηματολογίου.....	83
Κεφάλαιο 5: Συμπέρασμα.....	85

Βιβλιογραφία.....	86
Παράρτημα : Ερωτηματολογίου	89
Μέρος 1 ^ο	89
Μέρος 2 ^ο	90
Μέρος 3 ^ο	91

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στις αρχές του 18ου αιώνα τα πανεπιστήμια άρχισαν να προσφέρουν υπηρεσίες εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Με την βοήθεια του ταχυδρομείου, οι εκπαιδευόμενοι έπαιρναν το εκπαιδευτικό υλικό και έστελναν τις εργασίες τους ή τις απορίες τους στους εκπαιδευτές. Το ταχυδρομείο με τα μέσα που διέθετε τότε ήταν ο μόνος τρόπος επικοινωνίας αλλά είχε δύο μειονεκτήματα, την μεγάλη καθυστέρηση λόγω του ταχυδρομείου και την παντελή έλλειψη επικοινωνίας μεταξύ των εκπαιδευομένων. Η τεχνολογία όμως είναι αυτή που φέρνει την εξέλιξη στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Αργότερα, αναπτύχθηκαν προγράμματα με τη βοήθεια της τηλεόρασης και του βίντεο. Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση παρέμενε μονόδρομη, πετυχαίνοντας όμως μεγάλη πρόσβαση σε πολλά άτομα. Με την ανάπτυξη της πληροφορικής, η εξ αποστάσεως εκπαίδευση άρχισε να αναπτύσσεται πιο γρήγορα. Η υποβοηθούμενη από υπολογιστή εκπαίδευση έγινε πραγματικότητα και άλλαξε δραματικά τα δεδομένα στο χώρο της εκπαίδευσης. Σημαντική εξέλιξη ήταν η ανάπτυξη του διαδικτύου στις αρχές του 1990 που με τη διάδοσή του και τις τεχνολογίες που ενσωμάτωσε καταφέρνει να εξελίξει τον τρόπο μεταφοράς γνώσης, ανταλλαγής πληροφοριών αλλά και την ίδια την κοινωνία. Ακόμα η εξ αποστάσεως εκπαίδευση με την υποστήριξη της πληροφορικής και σε περιβάλλον διαδικτύου έχει εξελιχθεί σε μεγάλο βαθμό. Ο χρήστης μπορεί να έχει πρόσβαση σε μεγάλο όγκο πληροφοριών και τα εργαλεία που μπορεί να χρησιμοποιήσει είναι τόσα πολλά και διαφορετικά που μπορούμε να μιλάμε για μια τελείως διαφορετική μεθοδολογία, όχι μόνο από την παραδοσιακή μάθηση, αλλά και από την εξ αποστάσεως εκπαίδευση των προηγούμενων ετών. Η τάση αυτή στην τεχνολογία ονομάζεται e-learning (ηλεκτρονική μάθηση) θέλοντας να δείξει τη διδασκαλία της νέα εποχή. Στη συνέχεια όμως από την τάση της τεχνολογίας που ονομάστηκε e-learning ανακαλύφθηκαν τα Μοοc's όπου είναι η εξέλιξη του e-learning και βοηθάει τους ανθρώπους της τριτοβάθμια εκπαίδευση να σπουδάσουν χωρίς να απαιτείται η φυσική τους παρουσία στο χώρο του πανεπιστημίου. Να μπορούν δηλαδή να συμμετέχουν σε όποιο γνωστικό αντικείμενο επιθυμούν, μελετώντας το απ' όπου θέλουν και όπως το θέλουν. Ακόμα και τώρα γίνονται πολλές προσπάθειες ώστε το όραμα αυτό να γίνει πραγματικότητα. Τέλος όπως αναφέραμε και πιο πάνω η διαδρομή αυτή είχε διάφορους σταθμούς, ξεκινώντας από τα μαθήματα δι' αλληλογραφίας (περίπου πριν 170 χρόνια) περνώντας από τα Ανοικτά Πανεπιστήμια και κάνοντας στάση στις

εικονικές τάξεις, έως και τώρα όπου παρέχονται μαθήματα μέσω του Διαδικτύου, και τελευταία με τα Εικονικά Πανεπιστήμια.

Κεφάλαιο 1: E-learning

Εισαγωγή

Η έννοια E-learning είναι αρκετά γενική και περικλείει οποιαδήποτε μορφή εκπαίδευσης χρησιμοποιεί τους πόρους του δικτύου ή γενικότερα τις δυνατότητες των ηλεκτρονικών υπολογιστών. Η ηλεκτρονική μάθηση (E-learning) συγκεντρώνει σταδιακά την προτίμηση των κυβερνήσεων πολλών χωρών, καθώς και επιχειρήσεων ή ατομικά εκπαιδευόμενων. Ανάμεσα στους λόγους προτίμησης και προώθησης του E-learning μπορούμε να αναγνωρίσουμε:

- την οικονομική ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα, εφόσον εκπαιδευτικοί πόροι και αγαθά απευθύνονται πλέον στη διεθνή αγορά
- την εξοικονόμηση χρόνου και χρήματος, καθώς μειώνονται αισθητά τα έξοδα για μετακινήσεις και διαμονή σε κέντρα επιμόρφωσης ή επαγγελματικής εκπαίδευσης
- την καλύτερη εξυπηρέτηση της “δια βίου” μάθησης, εφόσον εξασφαλίζεται η ευελιξία στο ρυθμό, το χρόνο και τον τόπο παρακολούθησης εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

Χάρη στις τεχνολογίες του διαδικτύου και του παγκόσμιου ιστού, το αγαθό της εκπαίδευσης μπορεί να διατίθεται άμεσα, χωρίς γεωγραφικούς ή χρονικούς περιορισμούς. Επαγγελματικές, οικογενειακές ή άλλες δεσμεύσεις και υποχρεώσεις μπορούν σε κάποιο βαθμό να συνυπάρξουν με τις ανάγκες της συνεχούς επαγγελματικής εκπαίδευσης. Επιπλέον, η ηλεκτρονική μάθηση θεωρείται ότι δένει αρμονικά με τις νέες θεωρίες μάθησης που πρεσβεύουν την κοινωνική κατασκευή της γνώσης μέσω της συζήτησης, του αναστοχασμού και της επίλυσης αυθεντικών προβλημάτων.

1.1 Η ιστορία του E-learning

Στις μέρες μας οι επιλογές της εκμάθησης μέσω ταχυδρομείου, μαθήματα στενογραφίας δια αλληλογραφίας και η παρακολούθηση εξ αποστάσεως εκπαίδευση φαντάζουν απαρχαιωμένες με όσα μπορούν να μας προσφέρουν τα σημερινά πιστοποιημένα διαδικτυακά προγράμματα σπουδών, η εκμάθηση ξένων γλωσσών μέσω Skype και η εκπαίδευση μέσω application κινητών τηλεφώνων. Πριν ανακαλυφθούν τα παραπάνω η εξ αποστάσεως εκπαίδευση σήμαινε εργασίες μέσω ταχυδρομείου και μαθήματα στο σπίτι σε συνδυασμό με μηνιαία σεμινάρια. Αλλά ανακαλύπτοντας όλα αυτά τώρα πλέον μπορεί κάποιος να δώσει εξετάσεις online, οι μαθητές μπορούν να επικοινωνούν μέσω διαδικτυακής πλατφόρμας και οι εργαστηριακές συνεδρίες να γίνονται μέσω live streaming.

Πως, όμως, έχει εξελιχθεί η εξ αποστάσεως εκπαίδευση όλα αυτά τα χρόνια;

- 1728: Μαθήματα στενογραφίας εξ αποστάσεως διαφημίζονται για πρώτη φορά σε τοπικές εφημερίδες
- 1856: Εδραιώνονται στην Ευρώπη τα μαθήματα δια αλληλογραφίας στις ξένες γλώσσες.
- 1858: Το University of London παρέχει μαθήματα εξ αποστάσεως υποστηρίζοντας ότι συμβαίνει για πρώτη φορά
- 1873: Το University of Cape of Good Hope εδραιώνεται ως κέντρο σπουδών εξ αποστάσεως
- 1900: Πρόγραμμα εκμάθησης από το σπίτι για γυναίκες στη Νέα Υόρκη συγκεντρώνει 20.000 εγγραφές
- 1922: Το Pennsylvania State College University μεταδίδει προγράμματα μέσω ραδιοφωνικών σταθμών
- 1934: Το University of Iowa γίνεται το πρώτο πανεπιστήμιο που χρησιμοποιεί την τηλεόραση ως εργαλείο εκμάθησης
- 1963: Η Κρατική Επιτροπή Επικοινωνιών αφιερώνει 20 κανάλια τηλεόρασης για πανεπιστήμια και διδασκαλία
- 1986: Το Pennsylvania State University παρέχει προγράμματα με υποστήριξη υπολογιστών και τηλεφωνική συνδιάσκεψη
- 1992: Το Electronic University Network βοηθά ώστε να αναπτυχθούν virtual campus μέσω της America Online

- 1995: Το Regent University παρέχει το πρώτο online διδακτορικό με θέμα την επικοινωνία
- 1996: Το Duke University παρέχει MBA με online τάξεις και εκμάθηση μέσω virtual campus
- 1997: Το Web Course Tool κυκλοφορεί για πρώτη φορά
- 2001: Σχεδιάζεται το διαδικτυακό περιβάλλον Moodle (λογισμικό διαχείρισης εκπαιδευτικού υλικού)
- 2005: Τουλάχιστον 3,2 εκατομμύρια Αμερικανοί φοιτητές είναι σπουδαστές σε τουλάχιστον ένα online πρόγραμμα
- 2009: Το Youtube EDU παρουσιάζει χιλιάδες διαλέξεις δωρεάν
- 2011: Η εκπαίδευση εξ αποστάσεως γίνεται σοβαρή επιλογή για τους φοιτητές στο Ηνωμένο Βασίλειο μετά την αύξηση στα δίδακτρα σπουδών¹

1.2 Η ηλεκτρονική μάθηση

Το “**e-learning**”, είναι μεθοδολογία εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, όπου η διαδικασία εκμάθησης εκτελείται μέσα από τις σύγχρονες τεχνολογίες, όπως προγράμματα υπολογιστών και τηλεπικοινωνιακά προηγμένα συστήματα. Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να έχει τον έλεγχο του ρυθμού προόδου του, ενώ ταυτόχρονα υπάρχει διαθέσιμη υποστήριξη από τον εκπαιδευτή ή τον ειδικό του θέματος. Η υποστήριξη είναι απαραίτητη, αφού στην αντίθετη περίπτωση θα μιλούσαμε μόνο για αυτοεκπαίδευση, η οποία θα μπορούσε να γίνει με άλλα μέσα, π.χ. βιβλίο ή CD-ROM.

1.2.1 Κατηγορίες:

Το "e-learning" έχει δύο κατηγορίες συστημάτων παροχής διδασκαλίας για εκπαίδευση από απόσταση όπου είναι η εξής :

- Η **Σύγχρονη Εκπαίδευση** είναι να συμμετέχουν ταυτόχρονα όλοι οι μαθητές και οι εισηγητές. Το πλεονέκτημά της είναι ότι κατά την διάρκειά της διδασκαλίας μπορούν να ανταλλάσσουν εκτός από απόψεις και εκπαιδευτικό υλικό. Η ταυτόχρονη συμμετοχή τους μπορεί να επιτευχθεί είτε με το να βρίσκονται στον ίδιο χώρο (τάξη κλπ.) είτε με το να είναι διασυνδεδεμένοι μέσω δικτύου που επιτρέπει audio ή/και video conference ενώ επιπλέον υπάρχει η δυνατότητα ανταλλαγής αρχείων, και ηλεκτρονικού μαυροπίνακα.

¹Charlie Osborne, 1/4/2012, «The history of distance learning», *ZDnet* από <http://www.zdnet.com/article/the-history-of-distance-learning-infographic>.

- Η **Ασύγχρονη Εκπαίδευση** είναι ότι δεν συμμετέχουν ταυτόχρονα όλοι οι μαθητές και οι εισηγητές. Οι μαθητές δεν είναι ανάγκη να συγκεντρώνονται μαζί στον ίδιο χώρο ή την ίδια χρονική στιγμή. Ακόμα, μπορούν να επιλέγουν μόνοι τους το προσωπικό τους εκπαιδευτικό χρονικό πλαίσιο και να συλλέγουν το εκπαιδευτικό υλικό σύμφωνα με αυτό. Η ασύγχρονη εκπαίδευση είναι περισσότερο ευέλικτη από την σύγχρονη. Στην Ασύγχρονη Εκπαίδευση υπάρχουν ακόμα δύο είδη εκπαίδευσης η Αυτοδιδασκαλία και η Ημιαυτόνομη Εκπαίδευση.
- Η **Αυτοδιδασκαλία** είναι ο εκπαιδευόμενος εκπαιδευείται μόνος του χρησιμοποιώντας όποιο μέσο κρίνει αυτός σωστό (βιβλία, CBT, Internet κλπ.).
- Η **Ημιαυτόνομη Εκπαίδευση** είναι ότι και η Αυτοδιδασκαλία μόνο που υπάρχει και συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα επικοινωνίας με τον υπεύθυνο εκπαιδευτή είτε με φυσική παρουσία στην τάξη, είτε μέσω δικτύου (Internet, E-mail κλπ.) είτε μέσω audio ή/και video conference και προφανώς τις ώρες εκείνες θεωρείται ότι έχουν σύγχρονη εκπαίδευση.

1.3 Πλεονεκτήματα – Μειονεκτήματα.

Το “e-learning”, ως μέθοδο εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, προσφέρει μια σειρά από σημαντικά πλεονεκτήματα αλλά και κάποια μειονεκτήματα.

Τα πλεονεκτήματα που προσφέρει είναι τα ακόλουθα:

- Το εκπαιδευτικό υλικό είναι πάντα διαθέσιμο, μπορεί δηλαδή όποια στιγμή της ημέρας ο εκπαιδευόμενος να μπαίνει στην ηλεκτρονική τάξη αρκεί να μπορεί να υπάρχει σύνδεση με το Διαδίκτυο.
- Οι υπηρεσίες e-learning (εκπαίδευση από απόσταση) σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης, όπως στο ενδεχόμενο μιας πανδημίας, μπορούν με ασφάλεια να μετριάσουν τις συνέπειές της στο μαθητικό πληθυσμό, στην οικογενειακή γαλήνη και στον εθνικό προϋπολογισμό αφού η εκπαιδευτική διαδικασία συνεχίζεται απρόσκοπτα και χωρίς κίνδυνο από το σπίτι.
- Είναι παντού διαθέσιμο, δηλαδή όπου και να είμαστε.

- Είναι διαθέσιμο σε όλους που έχουν στη διάθεση τους απλά μέσα, όπως PC και σύνδεση με το Διαδίκτυο, και δεν απαιτεί οργανωμένους χώρους εκπαίδευσης.
- Είναι πλούσιο σε περιεχόμενο, περιεκτικό και δεν κουράζει τον εκπαιδευόμενο.
- Είναι εξαιρετικά αποτελεσματικό, όταν γίνεται με προηγμένο τρόπο παρουσίασης: πολυμέσα, βίντεο, ήχος, κείμενα, εικόνες, παραστάσεις, ομιλία, διαλογική συνεργασία.
- Παραδίδεται με πολλούς τρόπους ώστε να ταιριάζει στις προτιμήσεις του εκπαιδευόμενου: αυτοδιδασκαλία, με ασύγχρονη συνεργασία, σύγχρονη διδασκαλία, επικοινωνία τόσο με τον εκπαιδευτή όσο και τους υπόλοιπους εκπαιδευόμενους.
- Εξασφαλίζεται συνεχής βελτίωση του περιεχομένου και της αποτελεσματικότητας.
- Επιτυγχάνεται συμμετοχική μάθηση με ενεργούς αντί παθητικούς εκπαιδευόμενους.
- Γίνεται τμηματοποίηση τόσο της παρουσίασης όσο και του περιεχομένου προσφέροντας δυνατότητες επαναχρησιμοποίησης και δημιουργίας κοινής βάσης με πολλά θέματα.

Ως μειονεκτήματα του “e-learning” θεωρούνται τα ακόλουθα:

- Δεν υπάρχει η παραδοσιακή αλληλεπίδραση της Πανεπιστημιακής Αίθουσας.
- Το θεσμικό πλαίσιο του Ελληνικού Εκπαιδευτικού Συστήματος μέχρι σήμερα δεν καλύπτει την παροχή διαβαθμισμένων τίτλων σπουδών (πτυχία, μεταπτυχιακά) μέσω e-learning.
- Η τεχνολογία για τη δημιουργία “σύγχρονης” εκπαίδευσης είναι εξαιρετικά ακριβή.
- Η δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου που να καλύπτει ανάγκες σε εξατομικευμένο επίπεδο είναι δύσκολη (από εκπαιδευτική σκοπιά) και δαπανηρή.²

²Κωνσταντίνος Μπουρλετίδης, 28/7/2010, «Η ηλεκτρονική μάθηση (e-learning)», *In.gr* από <http://reviews.in.gr/greece/education/article/?aid=1231053712>.

1.4 Στόχοι του e-learning και πως πραγματοποιούνται.

Οι γενικοί στόχοι που επιδιώκονται στα πλαίσια της πολιτικής προώθησης της εκπαίδευσης και απασχόλησης με βάση το e-learning είναι:

- Αύξηση της Παραγωγικότητας στις Επιχειρήσεις γίνεται λόγω της ειδικής τεχνογνωσίας και μεταφοράς τεχνολογίας στα θέματα ανάπτυξης, χρήσης και υποστήριξης προηγμένων εκπαιδευτικών προϊόντων μέσα από ένα σωστό και σύγχρονο εκπαιδευμένο προσωπικό.
- Δημιουργούν έμπειρα στελέχη που είναι απόφοιτοι των Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων, οι οποίοι θα έχουν αποκτήσει όχι μόνο γνώσεις αλλά και εμπειρία. Η εμπειρία τους θα είναι αυτή που απέκτησαν μέσα από “εικονικές εμπειρίες σε εικονικά εργασιακά περιβάλλοντα” που πλησιάζουν την πραγματικότητα.
- Αναπροσαρμογή και επανεκπαίδευση του υποαπασχολούμενου εργατικού δυναμικού της χώρας (π.χ. νέοι άνεργοι απόφοιτοι ΑΕΙ) για πλήρωση κενών θέσεων (π.χ. έλλειψη περίπου 50.000 την επόμενη 5-ετία στον ITC κλάδο).

Οι ειδικότεροι στόχοι που επιδιώκονται μέσω της δράσης του e-learning είναι :

1. Ανάπτυξη καινοτόμων (τεχνολογικά) προϊόντων και υπηρεσιών e-learning (με business plan). Επισημαίνεται ότι η τεχνολογική καινοτομία συνίσταται σε:
 - Ολοκλήρωση τεχνολογιών, υλικού, μεθόδων, προϊόντων
 - Ανάπτυξη νέων τεχνολογιών
 - Ανάπτυξη νέων (τεχνολογικά) υπηρεσιών
2. Ανάπτυξη ή προσαρμογή τεχνολογιών που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών e-learning

Οι στόχοι αυτοί οδηγούν στους παρακάτω μετά στόχους :

1. Ανάπτυξη Τεχνογνωσίας και μεταφοράς τεχνογνωσίας με δημιουργία εμπειρων στελεχών.
2. Παροχή ίσων ευκαιριών εκπαίδευσης σε απομακρυσμένα σημεία.
3. Τεχνολογική διευκόλυνση της συνεχούς επανεκπαίδευσης και δια βίου και εξ' αποστάσεως επιμόρφωσης.
4. Εστίαση σε κατάλληλες τεχνολογίες.

1.5 Τα βασικά τεχνολογικά και εκπαιδευτικά χαρακτηριστικά που πρέπει να έχουν τα e-learning.

Ολοκλήρωση

Οι δράσεις θα πρέπει να είναι ευέλικτες, ολοκληρωμένες και πλήρεις ώστε να υποστηρίζονται όλες τις σύγχρονες τεχνολογικές απαιτήσεις.

Web τεχνολογία και ταχύτητα

Εάν το e-learning πρόκειται να χρησιμοποιηθεί για την είσοδο της χώρας στο e-everything (commerce, business, government, training, education etc) θα πρέπει να υποστηρίζει τις αντίστοιχες τεχνολογίες (Internet, Browser etc).

Πρέπει να είναι διαθέσιμο όπου οι εκπαιδευόμενοι βρίσκονται, όταν έχουν διάθεση και χρόνο για εκπαίδευση (anytime, anywhere) και να δημιουργεί σχέσεις μάθησης και πρακτικής (communities of practice) και συνεχούς εμπλουτισμού της εμπειρίας.

1.5.1 Γενικευμένα, ειδικά και κατά παραγγελία μαθήματα.

Υποστήριξη δημιουργίας θεμάτων εκπαίδευσης από τον ίδιο τον οργανισμό, από άλλους για Λογαριασμό του ή Απόκτηση από έτοιμα προϊόντα που ενσωματώνονται (make or buy).

1.5.2 Πολλαπλοί τρόποι μάθησης.

Πλήρη υποστήριξη και των 3 διαδεδομένων τρόπων μάθησης και μέσων με χρήση μέσων όπως video, audio, text, graphics κτλ., δηλαδή:

- **Αυτοδιδασκαλία** (self-directed) όπου ο εκπαιδευόμενος αποφασίζει για τον τρόπο και πως προχωράει, αλλά είναι υπό παρακολούθηση και αξιολόγηση προόδου (Web based, CD-ROM, Ready Products Prerequisite Assessments or flexible, with Controlled or Free paths, with steady or free learning Pace etc).
- **Ασύγχρονη Συνεργασία** (asynchronous collaboration) υποστηρίζοντας δημιουργία ομάδων εργασίας και συζητήσεων, παρουσιάσεων, με δυνατότητες πρόσβασης στο “υλικό της τάξης”, με εξετάσεις και αξιολογήσεις, με ιδιαίτερη έμφαση στην λύση προβλημάτων (cases), με συζητήσεις, ερωτήσεις και απαντήσεις, με μελέτη και έρευνα.

- **Σύγχρονη ή Εικονική Τάξη (Synchronous or Virtual Classroom)** που περιλαμβάνει όλα τα παραπάνω και επιπλέον “πίνακα για όλους” κοινές εφαρμογές, ηλεκτρονικό “σήκωμα χεριού”, ένδειξη ποιοι συμμετέχουν στην τάξη (online), μηνύματα ατομικά και δημόσια, συνομιλίες κτλ.

1.5.3 Ενθάρρυνση δημιουργίας κοινοτήτων μάθησης.

Οι κοινότητες ή ομάδες μάθησης μπορεί να δημιουργηθούν μεταξύ των εκπαιδευομένων, με τους εκπαιδευτές, με άλλους που συμμετέχουν σε άλλα ή τα ίδια μαθήματα.

1.5.4 Υποστήριξη ρόλων στην μαθησιακή διαδικασία.

- Εκπαιδευτές (Instructors).
- Δημιουργοί και Σχεδιαστές Μαθημάτων (Designers).
- Εκπαιδευόμενοι (Learners).
- Διαχειριστές Μαθημάτων (Administrators).

1.5.5 Ολοκληρωμένη, πλήρη και οργανωμένη διοίκηση.

Στο μαθησιακό περιβάλλον οι συμμετέχοντες έχουν ένα ρόλο για την εκτέλεση μίας σειράς εργασιών (modules), όπως:

- Δημιουργία Περιβάλλοντος Εργασίας και Ρόλων (Διαχειριστές).
- Μάθηση και Μαθησιακές Ενέργειες (Μαθητές ή Εκπαιδευόμενοι).
- Δημιουργία Νέων Μαθημάτων (Σχεδιαστές, Δημιουργοί) με Οιαδήποτε Περιεχόμενο.
- Δυνατότητα Ενσωμάτωσης Υπαρχόντων Μαθημάτων (Σχεδιαστές) με οιοδήποτε μέσο.
- Εγγραφή στα μαθήματα (Εκπαιδευτές).
- Παρακολούθηση και Διαχείριση, Έλεγχοι, Αποτίμηση (Εκπαιδευτές).
- Δημιουργία Αναφορών προόδου, στατιστικά κτλ. (όλοι ανάλογα με Ρόλο).

1.5.6 Δημιουργία καταλόγων και πεδίων μάθησης.

Οι Φορείς Εκπαίδευσης πρέπει να έχουν την δυνατότητα να:

- Δημιουργούν καταλόγους από όλα τα διαθέσιμα μαθήματα (ίδια, αγορασμένα, διαθέσιμα).
- Αυτοματισμούς στην Εγγραφή και Παρακολούθηση των εκπαιδευομένων σε κάθε μάθημα που γράφεται και παρακολουθεί (activity tracking in all details: times, duration, tests, scores etc).
- Δημιουργία Πεδίων Μάθησης (ή Τμημάτων) και Παρακολούθηση των εκπαιδευομένων που τα επιλέγουν (Course Planner).
- Παρακολούθηση και Αναφορά σε Ατομικό επίπεδο αλλά και Ομάδας, Τάξης (Assessment, Standard Reports, Statistics, Customization).
- Πλήρη υποστήριξη Εκπαιδευτών και Δημιουργών.
- Υποστήριξη για Διασύνδεση με άλλα συστήματα Πληροφορικής του Φορέα (π.χ. ERP, Σύστημα Προσωπικού).
- Υποστήριξη Προτύπων (π.χ. AICC, T.120, H.323, Browsers, Explorer, Netscape κ.λ.π.).
- Σύγχρονη Τεχνολογία Open Systems and System Software. Οι πλατφόρμες ανάπτυξης θα πρέπει να είναι βασισμένες στα ανοιχτά και διαθέσιμα συστήματα, ώστε η τεχνολογική υποδομή να μην είναι προσιτή και διαθέσιμη.
- Υποστήριξη πολλών γλωσσών, με δυνατότητα Ελληνοποίησης των τμημάτων που θα θεωρηθεί απαραίτητο (π.χ. διεπαφή με τους εκπαιδευόμενους).

1.5.7 Πρόβλεψη βιωσιμότητας τεχνολογιών

Η αγορά και οι τεχνολογίες e-learning είναι πολύ νέες. Οι εξαγορές και το ρίσκο εξαφάνισης προϊόντων και εταιρειών είναι εξαιρετικά γρήγορες και πολυάριθμες. Θα πρέπει οι προτάσεις να βασίζονται σε τεχνολογίες που θα υπάρχουν τα επόμενα 3 με 6 χρόνια και έχουν πιθανότητα να καταλάβουν ένα σημαντικό μερίδιο της διεθνούς αγοράς.

1.6 Πρότυπα E-learning.

Τα πρότυπα είναι αυτά τα οποία τα χρησιμοποιούμε ώστε να μας βοηθήσουν στη δημιουργία μιας πλατφόρμας e-learning και είναι τα εξής:

T.120: Είναι μια σειρά από πρότυπα του IT-U (International Telecommunication – Union) που δημιουργήθηκε για πραγματικού χρόνου επικοινωνίες μεταξύ πολλών σημείων (όπως απαιτείται στο e-learning).

H.323: είναι επίσης ένα IT-U πρότυπο για φωνή και βίντεο μέσω IP, δηλαδή στο διαδίκτυο αλλά και στα επιχειρησιακά δίκτυα (Intranets). Έχει γίνει επίσης αποδεκτό από το IMTC (Instructional Teleconferencing Multimedia Consorticum) που έχει 150 μέλη από ενδιαφερόμενες εταιρείες του κλάδου.

IMS Πρότυπα: Το Instructional Management System είναι μια ανοιχτή ένωση εταιρειών και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων που αναπτύσσουν μια σειρά από πρότυπα για κατανομημένα, ανοιχτή εκπαιδευτική διαδικασία και αντικείμενα.

AICC. Είναι ένας οδηγός και πρότυπο του Aviation Industry Computer Based Training Committee που είναι η πλέον διαδεδομένη, με ώριμες τεχνικές προδιαγραφές για ανταλλαγή μαθημάτων και παρακολούθηση της απόδοσης.

1.7 Κριτήρια αξιολόγησης

1^ο Στάδιο

Προκαταρκτικός έλεγχος: Αφορά στον έλεγχο των προτάσεων ως προς την πληρότητα και τις τυπικές προδιαγραφές τους οι οποίες είναι :

- Η εμπρόθεσμη υποβολή της πρότασης
- Η υποβολή της πρότασης στο ειδικό έντυπο της ΓΓΕΤ και σε 4 αντίγραφα
- Η πληρότητα των στοιχείων που ζητούνται στο ειδικό έντυπο της ΓΓΕΤ
- Η συμβατότητα της πρότασης με τους στόχους του Προγράμματος όπως διατυπώνονται στο κείμενο της προκήρυξης

2^ο Στάδιο

Αξιολόγηση ιεράρχηση των προτάσεων από επιτροπή/ες εμπειρογνομόνων.

Κριτήρια αξιολόγησης για την ένταξη των έργων στο πρόγραμμα είναι:

1. Σοβαρότητα και αξιοπιστία της κοινοπραξίας που προτείνει το έργο και ικανότητα της να υποστηρίξει διοικητικά, οργανωτικά και επιστημονικά (10%)

- Επάρκεια απαιτούμενης υποδομής για την εκτέλεση του έργου.
- Οργανωτική και διοικητική ικανότητα και ετοιμότητα.
- Προσλήψεις νέου προσωπικού, που δεν αντικαθιστούν υπάρχοντες εργαζόμενους.
- Δυνατότητα οικονομικής συμμετοχής στο έργο σε σύγκριση με την έκταση των δραστηριοτήτων των φορέων (λαμβάνονται υπόψη ισολογισμοί, κύκλος εργασιών, κ.λ.π.).

2. Ικανότητα της κοινοπραξίας να αξιοποιήσει τα αποτελέσματα. (Δυνατότητα προώθησης του έργου) (30%)

- Exploitation plan
- Δημιουργία επιχειρήσεων έντασης γνώσης (spin-off)

3. Δυνατότητα εκτέλεσης του έργου, σε σχέση με τη μέθοδο που θα εφαρμοστεί και την πείρα του προσωπικού που θα απασχοληθεί (25%).

- Τεχνολογική πείρα είναι :
 - Πείρα των ομάδων και των μελών τους.
 - Ποιότητα έκταση και αξιοποίηση προγενέστερου έργου συμμετεχόντων σε σχέση με το αντικείμενο.
- Τρέχουσα ερευνητική και τεχνολογική δραστηριότητα (συμμετοχή σε προγράμματα, εργαστήρια ερευνητικά και τεχνολογικά κ.τ.λ.) είναι:
 - Συνάφεια προτεινόμενου έργου με υπάρχουσες δραστηριότητες.
 - Σε περίπτωση συμμετοχής νέων ομάδων θα πρέπει να τεκμηριώνεται η επαγγελματική τους επάρκεια σε σχέση με το αντικείμενο του έργου.
- Εφικτότητα είναι:
 - Σαφήνεια και εφικτότητα του προτεινόμενου έργου.
 - Καταλληλότητα και επάρκεια οργάνωσης του έργου.
 - Πληρότητα και αποτελεσματικότητα διαδικασίας υλοποίησης.
- Παραδοτέα.

4. Τεχνολογική, παραγωγική και οικονομική σπουδαιότητα του έργου (35%).

- Πρωτοτυπία / Καινοτομία είναι:
 - Πρωτοτυπία του αναμενόμενου αποτελέσματος.

- Παραγωγική σπουδαιότητα είναι:
 - Αύξηση παραγωγικότητας
 - Μείωση κόστους
 - Αύξηση προστιθέμενης αξίας και ποιοτική βελτίωση.
- Εμπορική σπουδαιότητα είναι:
 - Δυνατότητα εμπορικής αξιοποίησης
 - Διείσδυση σε νέες αγορές (εσωτερικού / εξωτερικού)
- Δημιουργία νέων βιώσιμων θέσεων εργασίας (στο εσωτερικό των συμμετεχόντων φορέων, εκτός αυτών ως γενικές επιπτώσεις).

1.8 Χρονοδιάγραμμα ενός έργου με βάση το e-learning.

- Η χρονική διάρκεια του έργου δεν πρέπει να ξεπερνά τους 18 μήνες
- Τα στοιχεία των προτάσεων πρέπει να τηρούνται απόρρητα. Από τις προτάσεις που θα εγκριθούν, θα πρέπει ανακοινωθούν μόνο η επωνυμία της επιχείρησης, ο τίτλος του έργου, το συνολικό ποσό της επιχορήγησης από το πρόγραμμα και η αντίστοιχη ίδια συμμετοχή του αναδόχου ή της κοινοπραξίας.
- Τα αποτελέσματα των έργων ανήκουν μόνο στους φορείς που εκτέλεσαν το έργο και το δημόσιο μπορεί να τα αξιοποιήσει μόνον για δική του χρήση.
- Τα αποτελέσματα των έργων μπορούν να κοινοποιηθούν στον καθένα που έχει δείξει ενδιαφέρον.

1.9 Η Μορφή και τα μέσα που μπορεί να έχει το e-learning.

Αρχικά, το υλικό του e-learning μπορεί να μοιάζει με σελίδες του διαδικτύου, με οθόνες, με συνδέσεις και ευέλικτα δρομολόγια (hyper learning). Ακόμα, να έχει δομημένη μορφή με κεφάλαια, υποκεφάλαια και παραγράφους, τα οποία οι μαθητές πρέπει να ακολουθήσουν στη σειρά. Επίσης, να αποτελείται από πλούσιο υλικό πολυμέσων, ή μπορεί να είναι απλό κείμενο που διαβάζουν οι εκπαιδευόμενοι. Τέλος, να περιέχει ασκήσεις, τεστ, εργασίες, συζητήσεις. Έτσι οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να συμμετάσχουν στο σεμινάριο είτε από το σπίτι τους, είτε από τον χώρο εργασίας, ενώ αντίστοιχα και οι εκπαιδευτές μπορούν να βρίσκονται οπουδήποτε. Το πιο αξιοσημείωτο χαρακτηριστικό των ηλεκτρονικών σεμιναρίων είναι η ευελιξία.

1.10 Πως λειτουργεί με τεχνολογικό υπόβαθρο το e-learning.

Τόσο οι εκπαιδευόμενοι όσο και οι εκπαιδευτές επικοινωνούν μέσα από ένα κοινό τεχνολογικό υπόβαθρο, π.χ. υπολογιστές με πρόσβαση στο τοπικό δίκτυο της επιχείρησης ή στο διαδίκτυο. Το σεμινάριο ξεκινά με την απλή κλήση της ηλεκτρονικής διεύθυνσης, ενώ για την επικοινωνία μεταξύ τους χρησιμοποιούν ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, προγράμματα συνομιλίας και προγράμματα εικονοδιάσκεψης κτλ.

1.11 Υποδομές του e-learning και του προσωπικού του.

Για να υλοποιηθεί το e-learning χρειάζονται οι εξής υποδομές:

- Τεχνολογία που θα επιτρέψει την ανάπτυξη και υλοποίηση των σεμιναρίων με επιτυχία.
- Ανθρώπινο δυναμικό που θα αναπτύξει το σεμινάριο.
- Εκπαιδευτές που θα το παραδώσουν.
- Εκπαιδευτικό υλικό.
- Εκπαιδευόμενοι.

Η τεχνολογία σήμερα δεν είναι καθόλου απαιτητική χρειάζεται μόνο ένας server και το αντίστοιχο λειτουργικό του. Ακόμα χρειάζεται ένα δίκτυο υπολογιστών. Τέλος χρειάζεται λογισμικό για την ανάπτυξη και υλοποίηση των σεμιναρίων π.χ. το Learning Space® της Lotus.

Για το εξειδικευμένο προσωπικό χρειάζεται τις εξής υποδομές :

- Να σχεδιάσει και να αναπτύξει τα θέματα ή σεμινάρια εκπαίδευσης.
- Να παίζει τον ρόλο του εκπαιδευτή του σεμιναρίου.
- Να διαχειριστεί τα σεμινάρια και τους μαθητές.
- Να διαχειριστεί τον server και το δίκτυο
- Το εκπαιδευτικό υλικό (content) αλλά και ο απαραίτητος εκπαιδευτικός σχεδιασμός, είναι το πιο σημαντικό συστατικό για να επιτύχει το e-learning και απαιτεί το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου και κόστους.³

³«Περιγραφή Δράσης του e-learning», *Τηλεκπαίδευση* από <http://www.teleteaching.gr/sundesmoi.htm>.

Συμπέρασμα

Μιας και η ανάπτυξη των δικτύων στη χώρα μας είναι αλματώδης τα τελευταία χρόνια και παρέχονται στα ιδρύματα υψηλές ταχύτητες πρόσβασης και προηγμένες υπηρεσίες τηλεματικής δημιουργούνται στη χώρα μας ιδανικές συνθήκες για την ανάπτυξη συστημάτων σύγχρονης και ασύγχρονης Τηλεκπαίδευση. Αποτελεί λοιπόν αναγκαιότητα η χώρα μας να αναλάβει δράση και να μεριμνήσει για τη διάδοση και εξάπλωσή της τόσο στην Τριτοβάθμια όσο και στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση (αυτή τη στιγμή πάνω από 5.000 σχολεία έχουν πρόσβαση στον παγκόσμιο ιστό). Για να είναι μία τέτοια κίνηση επιτυχής και για να επιφέρει θετικά αποτελέσματα πρέπει να κατανοήσουμε ότι το E-learning δεν έρχεται να αντικαταστήσει τον τωρινό τρόπο διδασκαλίας ούτε να χρησιμοποιηθεί για να γίνονται τα μαθήματα με τις ίδιες δυνατότητες, αλλά μέσω του υπολογιστή. Το E-learning έρχεται να συμπληρώσει την παρούσα εκπαιδευτική διαδικασία, να βοηθήσει το διδάσκοντα να προσφέρει περισσότερη, πιο πλήρη και σφαιρική γνώση στους μαθητές. Οι νέες τεχνολογίες πρέπει να χρησιμοποιηθούν για να εμπλουτίσουν το μάθημα και να το κάνουν πιο ενδιαφέρον. Σκοπός του E-learning είναι να λύσει προβλήματα και να προσφέρει καινούριες δυνατότητες που με την κλασική εκπαίδευση δεν υπάρχουν, πρέπει να χρησιμοποιείται εκεί που είναι απαραίτητο και για να δώσει καινούριες προοπτικές. Οι διεθνείς τάσεις και εξελίξεις δείχνουν ότι η τεχνολογία έχει εισβάλλει παντού και η εξοικείωση με αυτή είναι απαραίτητη για όλους και ειδικά για τους αυριανούς πολίτες και εργαζόμενους. Είναι λοιπόν αναγκαίο για τους μαθητές να έρθουν σε επαφή με νέες τεχνολογίες, να μάθουν να τις χρησιμοποιούν και να εκμεταλλεύονται τις δυνατότητες που τους δίνουν. Μέσα από το E-learning η επαφή και εξοικείωση αυτή γίνεται με τρόπο φυσικό και ευχάριστο για τους μαθητές.

Κεφάλαιο 2: Moocs

Εισαγωγή

Τα Moocs (Massive Open Online Course) είναι δωρεάν, αβαθμονόμητα, διαδικτυακά μαθήματα με ανοιχτή, απεριόριστη, δωρεάν εγγραφή για όποιον ενδιαφέρεται να εμπλουτίσει τις γνώσεις του, ανεξάρτητα από το μορφωτικό του επίπεδο. Σήμερα, τα Moocs παρέχουν πρόσβαση σε πολλά από τα αντίστοιχα μαθήματα που διδάσκονται σε μερικά από τα κορυφαία πανεπιστήμια του κόσμου, και από κορυφαίους ακαδημαϊκούς και βιομηχανικούς εκπροσώπους σε όλους τους τομείς: Από την Επιστήμη των Υπολογιστών στην Οικονομική Επιστήμη, στην Ιατρική, στη Λογοτεχνία, στο Μηχανικής Κοινωνικών Επιστημών και άλλους. Μέχρι σήμερα στον τομέα K-12, τα Moocs επικεντρώνονται στην παράδοση μαθημάτων με τη βοήθεια εκπαιδευτή για την διευκόλυνση των φοιτητών σε συγκεκριμένα μαθήματα: Μαθηματικά, Αγγλικά, Επιστήμες και τα λοιπά. Ωστόσο αναμένεται ότι η δομή των Moocs παρόμοια με εκείνη που προσφέρεται στο χώρο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σύντομα θα προέρχεται από κάποιες από τις ηγετικές σχολές του κόσμου, το προσωπικό τους και άλλους επαγγελματίες. Παρόλο που τα πρώιμα Moocs έδιναν έμφαση στην ανοιχτή πρόσβαση χαρακτηριστικών, όπως ανοιχτή αδειοδότηση περιεχομένου, ανοιχτή δομή και μαθησιακούς στόχους, έτσι ώστε να προωθήσουν την επαναχρησιμοποίηση των πηγών, κάποια αξιοσημείωτα νεότερα Moocs χρησιμοποιούν κλειστές άδειες για το υλικό των μαθημάτων τους, ενώ διατηρούν ανοιχτή πρόσβαση για τους σπουδαστές. Τα περισσότερα από αυτά τα προγράμματα προσφέρουν δωρεάν παρακολούθηση στους ενδιαφερόμενους, μερικά αρχίζουν να προσφέρουν πιστοποιητικά, με ένα ελάχιστο κόστος.

2.1 Η γέννηση των Moocs

Πολλοί ακαδημαϊκοί, συμπεριλαμβανομένου του Watkins, είδαν την ποικιλία των συστημάτων εκπαίδευσης ενηλίκων που είχαν καθιερωθεί στις Ηνωμένες Πολιτείες προς το τέλος του δέκατου ένατου αιώνα, ως την πρώτη μορφή εξ αποστάσεως εκπαίδευση, η οποία ήταν πολύ πιο ανεπτυγμένη από ό,τι τα πανεπιστήμια μεταγενέστερα υιοθέτησαν. Οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές επικοινωνούν κυρίως μέσω έντυπου υλικού που αποστέλλεται μέσω ταχυδρομείου. Το πρώτο επίσημο κολέγιο που εφάρμοσε την εκπαίδευση εξ' αποστάσεως ήταν το Κολέγιο των

Φιλελευθέρων Τεχνών Chautauqua της Νέας Υόρκης. Αυτά τα ακαδημαϊκά πτυχία χορηγούνταν από την πολιτεία σε φοιτητές που είχαν ολοκληρώσει τα προγράμματα. Ωστόσο, παρά τη δημοτικότητα των μαθημάτων δι' αλληλογραφίας, ανέκυψαν ερωτήματα για την πραγματική τους εκπαιδευτική αξία, ακριβώς όπως πολλοί σήμερα αναρωτιούνται για την πραγματική αξία των Moocs. Επιπλέον το έτος 2013 ένας μικρός αριθμός πανεπιστημίων στην Βόρεια Αμερική και την Ευρώπη εξακολουθούν να μην αναγνωρίζουν την εκπαίδευση εξ' αποστάσεως. Πέραν από αυτές τις εξαιρέσεις, δεν ήταν μέχρι τη δεκαετία του 1960που η εκπαίδευση δι' αλληλογραφίας άρχισε να είναι γενικά αναγνωρισμένη, παρά τις όποιες προκαταλήψεις. Ο όρος Mooc επινοήθηκε από τον Dave Cormier του Πανεπιστημίου του Prince Edward Island και Bryan Alexander του Εθνικού Ινστιτούτου Τεχνολογίας στη φιλελεύθερη εκπαίδευση(National Institute for Technology in Liberal Education), απαντώντας σε μία σειρά μαθημάτων που αναπτύχθηκε από τον George Siemens, καθηγητή στο Πανεπιστήμιο Athabaska, και Stephen Downes του Εθνικού συμβουλίου Έρευνας του Καναδά. Πάνω από 2.200 φοιτητές από το ευρύτερο κοινό παρακολούθησε το διαδικτυακό μάθημα, που ονομάζεται "Κοννεκτιβισμός και Συνδεδετική Γνώση"(Connectivism and Connective Knowledge). Όλο το περιεχόμενο του μαθήματος ήταν διαθέσιμο μέσω RSS feeds, και σε απευθείας σύνδεση οι σπουδαστές μπορούσαν να συμμετέχουν μέσα από μια ποικιλία συνεργατικών και κοινωνικών εργαλείων, συμπεριλαμβανομένων των blog , με συζητήσεις στο Moodle, και ηλεκτρονικές συσκέψεις στο Second Life.⁴

2.2 Τι είναι τα Moocs.

Ο χρήστης μπορεί να παρακολουθήσει διαδικτυακά μαθήματα από καθηγητές που διδάσκουν σε διακεκριμένα πανεπιστήμια ανά τον κόσμο. Οι διαλέξεις γίνονται μέσω video με μαθητές- χρήστες που έχουν πραγματοποιήσει ασύγχρονη εγγραφή. Ως εκ τούτου, το πλήθος των μαθητών μπορεί να ανέρχεται σε χιλιάδες, χωρίς κανένα ιδιαίτερο πρόβλημα. Παράλληλα ο χρήστης μπορεί να υποβληθεί (προαιρετικά) σε On line Test, με ερωτήσεις σχετικές με την κατανόηση της ύλης, με δυνατότητα εκπόνησης Off line εργασιών. Τα διαγωνίσματα είναι ψηφιακά και δίνονται στο

⁴Thierry Karsenti, Ph. D ,2013 , «The Mooc-What the research says», *International Journal of Technologies in Higher Education*,24-25 από http://www.ritpu.org/IMG/pdf/RITPU_v10_n02_23.pdf.

τέλος, έτσι ώστε να πιστοποιείται η επάρκεια του μαθητή, με χορήγηση βεβαιώσεων παρακολούθησης ή/και διεθνών πιστοποιητικών. Σε αντίθεση με τον παραδοσιακό υλικό ενός μαθήματος το οποίο μπορεί να αποτελείται από βίντεο, κείμενα για μελέτη και προβλήματα για επίλυση. Τα Moocs δημιουργούν διαδικτυακές κοινότητες στις οποίες συμμετέχουν οι μαθητευόμενοι, οι καθηγητές και οι βοηθοί μαθήματος (Massive open online course, 13/4/2014). Οι συμμετέχοντες σε ένα Mooc μπορεί να είναι από εκατοντάδες μέχρι κάποιες χιλιάδες. Ο αριθμός των εκπαιδευομένων μειώνεται μέχρι τη λήξη των μαθημάτων όπου συνήθως καταλήγει σε ένα ποσοστό που σπάνια ξεπέρα το 7%-9% των αρχικών μαθητών. Αυτό οφείλεται σε ένα μεγάλο βαθμό στο γεγονός ότι είναι πολύ εύκολο να γίνει εγγραφή στα μαθήματα αυτά και δεν απαιτείται καμία ουσιαστική δέσμευση από τον συμμετέχοντα για την ολοκλήρωση του μαθήματος, με αποτέλεσμα να εγγράφονται πολλοί χωρίς ιδιαίτερο σκοπό.

2.3 Τύποι και Χαρακτηριστικά των Moocs.

Η Margaret Lane (2012) διακρίνει τρεις τύπους Moocs ως προς το δίκτυο, τις εργασίες και το περιεχόμενο τους:

cMooc βασισμένο στο δίκτυο (network-based): αποτελούν τα πρώτα Moocs που διδάχτηκαν από τους Alec Couros, George Siemens, Stephen Downes και Dave Cormier. Ο στόχος δεν είναι τόσο το περιεχόμενο ή η απόκτηση δεξιοτήτων αλλά η συζήτηση, η συλλογικά δομημένη γνώση (socially constructive knowledge) και η έκθεση σε ένα συμμετοχικό περιβάλλον μάθησης χρησιμοποιώντας καταναμημένα μέσα. Τα Moocs αυτού του τύπου χρησιμοποιούν ως εκπαιδευτικό μοντέλο τις αρχές του κονεκτιβισμού και ονομάζονται cMoocs. Το γράμμα “c” χρησιμοποιείται ως αναφορά στον Κονεκτιβισμό (Connectivism).

vMooc βασισμένο στην εργασία (task-based): Τα Moocs αυτού του τύπου δίνουν έμφαση στις δεξιότητες, υπό την έννοια ότι ζητούν από τον μαθητευόμενο να ολοκληρώσει μία σειρά εργασιών. Μπορεί να υπάρχουν αρκετές επιλογές όσο αφορά τον τρόπο ολοκλήρωσης μιας εργασίας, αλλά ορίζεται συγκεκριμένος αριθμός και είδη εργασιών που πρέπει να ολοκληρωθούν για την κατάκτηση των δεξιοτήτων. Η κοινότητα είναι σημαντική, ιδιαίτερα για τη παροχή βοήθειας και παραδειγμάτων, αλλά αποτελεί δευτερεύοντα στόχο. Τα Moocs αυτού του τύπου χρησιμοποιούν ως εκπαιδευτικό μοντέλο ένα συνδυασμό από τις αρχές του

κονεκτιβισμού και του αντικειμενισμού (instructivism). Ο όρος vMooc (vocationalMooc) χρησιμοποιείται για να περιγράψει Moocs τα οποία χρησιμοποιούνται για την εκπαίδευση επαγγελματιών βασισμένα σε προσομοιώσεις και ανάλογες τεχνολογίες προκειμένου να κατακτηθούν ή και να αξιολογηθούν οι δεξιότητες και οι ικανότητες των εκπαιδευόμενων.

xMooc βασισμένο στο περιεχόμενο (content-based): Moocs τα οποία έχουν τις περισσότερες εγγραφές, εμπορικό ενδιαφέρον, σημαντικούς καθηγητές Πανεπιστημίων και μεγάλη προβολή από τον τύπο. Αυτήν την κατηγορία των Moocs χρησιμοποιούν εκπαιδευτικές πλατφόρμες όπως το Coursera, το Edx και το Udacity. Σε αυτού του είδους τα μαθήματα δίνεται μεγαλύτερη έμφαση στο περιεχόμενο τους και στην κατάκτησή τους από τους μαθητευόμενους και λιγότερο στο δίκτυο ή την ολοκλήρωση των εργασιών. Τα Moocs αυτού του τύπου χρησιμοποιούν ως εκπαιδευτικό μοντέλο τις αρχές του αντικειμενισμού (instructivism). Ο όρος xMooc χρησιμοποιήθηκε από τον ίδιο τον Stephen Downs προκειμένου να τα διαφοροποιήσει από τα cMoocs.⁵

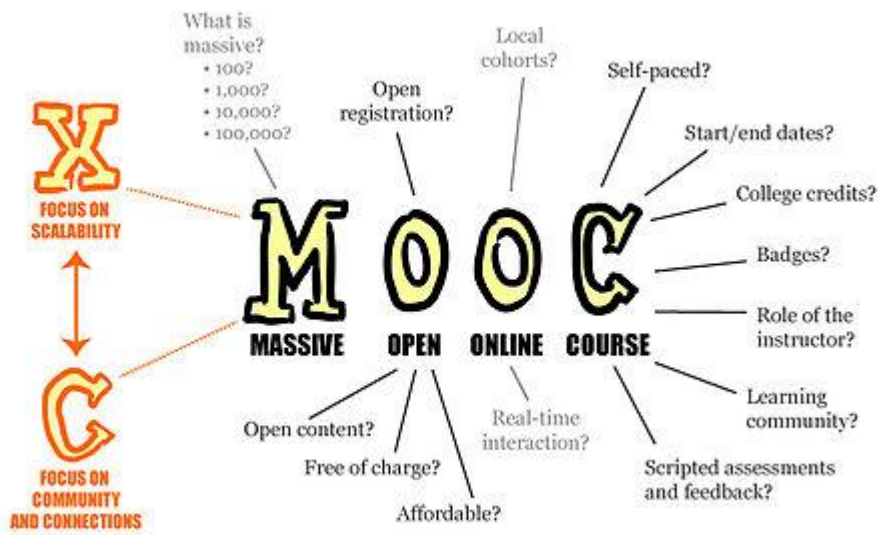
2.4 Διαφορές μεταξύ cMooc και xMooc

Τα Mooc, παρά το σύντομο χρονικό διάστημα της ύπαρξής τους, έχουν ήδη χωριστεί σε δύο διακριτούς τύπους, οι οποίοι είναι γνωστοί ως cMooc και xMooc. Τα connectivist Mooc (cMooc) ακολουθούν τη συνεργατική θεωρία μάθησης (Stewart, 2013). Ο όρος αυτός ξεκίνησε από ένα άρθρο του Siemens (2004) βασίζεται στις υπηρεσίες του Web 2.0. Ουσιαστικά θεωρεί ότι η μάθηση στηρίζεται στην ποικιλία απόψεων, ενώ τροφοδοτείται μέσω μιας συνεχούς διαδικασίας σύνδεσης εξειδικευμένων κόμβων/εννοιών ή πηγών πληροφορίας (Karsenti, 2013). Από την άλλη, τα xMooc βασίζονται στη μετάδοση του μαθησιακού περιεχόμενου και ακολουθούν μια προσέγγιση περισσότερη συμπεριφοριστική (Marshall, 2013) στηριζόμενη στη μετάδοση της πληροφορίας και στην αυτοαξιολόγηση ή στην αξιολόγηση μεταξύ των εκπαιδευόμενων. Οι Yuan & Powell (2013) αναφέρουν ότι, έως το 2010, όλα τα παρεχόμενα Mooc ήταν cMooc καθώς, δεν είχε ακόμα αναδυθεί η σύγκλιση μεταξύ των πανεπιστημίων και των επιχειρηματικών κεφαλαίων. Στα

⁵Carolyn Stewart (Μάρτιος 2012), Jackie Da Ros (Μάρτιος 2013), Christopher Chapman & Jules Seo (Μάρτιος 2014), *Massive open online course*, από http://etec.ctlt.ubc.ca/510wiki/MOOC_%28Massive_Open_Online_Course%29.

cMooc, η βασική φιλοσοφία είναι ότι κάθε άτομο θα πρέπει να εξουσιοδοτηθεί για το σχεδιασμό μιας μαθησιακής εμπειρίας. Τα cMooc δίνουν έμφαση στη συνδεδεμένη, συνεργατική μάθηση και τα μαθήματα είναι χτισμένα γύρω από μια ομάδα ατόμων ίδιας φιλοσοφίας και είναι σχετικά απαλλαγμένα από τους θεσμικούς περιορισμούς ενός πανεπιστημιακού ιδρύματος. Στην ουσία, αυτή η αρχική μορφή των Mooc θεωρήθηκε ως ένα πείραμα για την αξιοποίηση των κατανεμημένων, διαθέσιμων πληροφοριών που βρίσκονται αναρτημένες στο διαδίκτυο με τους ίδιους τους εκπαιδευόμενους να δημιουργούν τις περισσότερες από τις μαθησιακές δραστηριότητες. Οι εκπαιδευόμενοι είναι ελεύθεροι να γράφουν τις δικές τους σκέψεις σε προσωπικά ιστολόγια, ενώ ενθαρρύνονται να κάνουν χρήση των κοινωνικών δικτύων και των wikis δημιουργώντας εικονικές κοινότητες μάθησης (Kalogiannakis, 2004). Στο μοντέλο xMooc ο τρόπος παραγωγής της γνώσης διαφέρει ουσιαστικά καθώς κορυφαία πανεπιστήμια (π.χ. Stanford, Harvard, MIT κ.α.) δημιουργούν τα μαθήματα. Σε ένα xMooc, τα βασικά καθήκοντα του εκπαιδευόμενου επικεντρώνονται στην κατανάλωση του περιεχομένου των μαθημάτων και την ολοκλήρωση των αξιολογήσεων (Harder, 2013). Τα xMooc, ως εκπαιδευτικό μοντέλο είναι ουσιαστικά μια επέκταση των παιδαγωγικών μοντέλων που ασκούνται εντός των χώρων των πανεπιστημίων, στους οποίους δεσπόζουν οι «drill & grill» διδακτικές μέθοδοι, δηλαδή η παροχή μαθησιακού περιεχομένου μέσω παρουσιάσεων βίντεο και σύντομων κουίζ (Yuan & Powell, 2013). Τα xMooc μπορούν περαιτέρω να διαιρεθούν σε δύο υποκατηγορίες: σε κερδοσκοπικά και μη κερδοσκοπικά μοντέλα παροχής μαθησιακού περιεχομένου. Στο κερδοσκοπικό μοντέλο εντάσσονται εταιρείες, όπως η Coursera και η Udacity οι οποίες έχουν δημιουργηθεί από ιδιώτες επενδυτές προκειμένου να βοηθήσουν τα πανεπιστήμια να προσφέρουν xMooc με βασικό σκοπό το κέρδος. Στα μη κερδοσκοπικά xMooc ανήκουν οι πλατφόρμες EdX και Futurelearn οι οποίες μπορούν να θεωρηθούν ως επέκταση της πρωτοβουλίας OpenCourseware του MIT (Harder, 2013).⁶

⁶Παπαδάκης Σταμάτιος & Καλογιαννάκης Μιχαήλ, 2/1/2014, «MOOC (Massive Open Online Courses): Μια πρώτη επισκόπηση του πεδίου», *Νέος Παιδαγωγός*, 2^ο τεύχος, 54-55.

2.5 Οφέλη - Προκλήσεις των Moocs

Τα κύρια οφέλη των Mooc σχετίζονται με τη δυνητική ικανότητά τους να επιλύσουν τα προβλήματα προσβασιμότητας στην εκπαίδευση, τα οποία σχετίζονται με την απόσταση, τον καταμερισμό χρόνου μεταξύ εργασίας-οικογένειας-εκπαίδευσης, αλλά και των υψηλών διδάκτρων (Hyman, 2012). Η UNESCO (2012) αναγνωρίζει τη συμβολή τους για την καθολική πρόσβαση του πληθυσμού στη γνώση, καθώς και για την προαγωγή του εκδημοκρατισμού της εκπαίδευσης (Barber, 2013). Άλλοι ερευνητές επισημαίνουν τα πλεονεκτήματα που απορρέουν από τη δημιουργία κοινοτήτων μάθησης (Barber, 2013) και στην ανάπτυξη δεξιοτήτων μάθησης του 21ου αιώνα (Hyman, 2012). Η Karsenti (2013) αναφέρει ότι οι εκπαιδευόμενοι που ολοκληρώνουν ένα Mooc παρουσιάζονται σε γενικές γραμμές ικανοποιημένοι. Η μεγαλύτερη πηγή ικανοποίησης προέρχεται από την δυνατότητα απόκτησης πρόσβασης στο περιεχόμενο των μαθημάτων που προσφέρονται από ένα διάσημο πανεπιστήμιο (Karsenti, 2013). Αναμφίβολα, υπάρχουν και αρκετές προκλήσεις για τα Mooc οι οποίες σχετίζονται κυρίως με τα χαμηλά ποσοστά επιτυχίας (Breslow et al., 2013) και τα υψηλά ποσοστά εγκατάλειψης των εκπαιδευομένων (Sonwalkar, 2013). Μόνο το 7% των 50.000 χρηστών που πήραν μέρος στο προσφερόμενο από το Mooc του Berkeley “Software Engineering” ολοκλήρωσε επιτυχώς τον κύκλο σπουδών του. Τα ποσοστά εγκατάλειψης στα Mooc τα οποία προσφέρονται από το Stanford, MIT και UC Berkley κυμαίνονται μεταξύ 80% και 95% (Yuan & Powell, 2013). Για την αντιμετώπιση της διαρροής, η Coursera έχει αθόρυβα μετακινηθεί σε βραχύτερης διάρκειας μαθήματα, ενώ και η edX διερευνά πιο ριζικές αλλαγές στο υπάρχον Mooc μοντέλο. Συγκεκριμένα, έχει αρχίσει να προσφέρει SPOC (Small Private Online Courses) ή όπως θα μεταφράζαμε στα Ελληνικά σύντομα, ιδιωτικά

διαδικτυακά μαθήματα (Stewart, 2013). Ένα μειονέκτημα στα περισσότερα Μοοc είναι ότι η πλειοψηφία των συμμετεχόντων απλά παρακολουθούν μόνο το διδακτικό υλικό (Guthrie, 2012) δίχως να είναι ουσιαστικά ενεργοί χρήστες (Kop, 2011; Kop, Fournier, & Mak, 2011). Οι Kop & Carroll (2011) τονίζουν ότι οι περισσότεροι χρήστες Μοοc δρουν περισσότερο ως καταναλωτές παρά ως δημιουργοί μαθησιακού περιεχομένου. Επιπρόσθετα, σε όσα Μοοc παρέχουν κάποια μορφή πιστοποίησης δεν λείπουν οι ανησυχίες που σχετίζονται με προβλήματα λογοκλοπής και δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας (EDUCAUSE, 2012) και τους μηχανισμούς αξιολόγησης των χρηστών (Yuan & Powell, 2013). Προβληματισμό προκαλεί και η βιωσιμότητα του όλου εγχειρήματος, καθώς αρκετοί αναλυτές εκφράζουν την ανησυχία τους ότι τα Μοοc θα ακολουθήσουν την πορεία άλλων φιλόδοξων startups τα οποία η έλλειψη επιχειρηματικού πλάνου τα οδήγησε σε αποτυχία (Yuan & Powell, 2013). Προκειμένου να αντιμετωπίσει το πρόβλημα αυτό η Coursera και η Udacity αναπτύσσουν πολιτικές χρηματοδότησης των δράσεων τους οι οποίες περιλαμβάνουν την πώληση στοιχείων των εκπαιδευομένων σε πιθανούς εργοδότες ή διαφημιστές, τακτική η οποία όπως επισημαίνουν οι Liyanagunawardena, Adams & Williams (2013) εγείρει σημαντικά ηθικά ζητήματα που σχετίζονται με την αυθαίρετη συχνά χρήση δεδομένων των χρηστών.

Άλλες πρακτικές αφορούν τη συνεργασία με εκδοτικούς οίκους για τη διάθεση ολόκληρου ή μέρους του ψηφιακού υλικού, την αναζήτηση χορηγών καθώς και την παροχή τελών για την απόκτηση πιστοποιητικών (Marshall, 2013). Οι Liyanagunawardena, Adams & Williams (2013) επισημαίνουν και την περιορισμένη γεωγραφική κατανομή των χρηστών με την πλειοψηφία τους να προέρχεται από την Βόρεια Αμερική και Ευρώπη με τον υπόλοιπο κόσμο να υπό εκπροσωπείται. Η Coursera προσφέρει σήμερα στο 14% των μαθημάτων της τη δυνατότητα απόκτησης πιστοποιητικού επιτυχούς παρακολούθησης με αυθεντικοποίηση της ταυτότητας του χρήστη (Signature Track) με κόστος εγγραφής μεταξύ 30 και 100 δολαρίων.⁷

⁷ Παπαδάκης Σταμάτιος & Καλογιαννάκης Μιχαήλ, 2/1/2014, «MOOC (Massive Open Online Courses): Μια πρώτη επισκόπηση του πεδίου», *Νέος Παιδαγωγός*, 2^ο τεύχος, 56-57 από http://neospaidagogos.gr/periodiko/writers/pdfs2/04.massive_open_online_courses..pdf.

2.6 Πως λειτουργούν τα Moocs.

Αν και το πρόγραμμα σπουδών για ένα Mooc μπορεί να είναι πανομοιότυπο με ένα τυπικό μάθημα, οι μαθησιακές δραστηριότητες είναι συνήθως αναδιαρθρωμένες με σκοπό να ταιριάζουν καλύτερα με τη δυναμική μιας μεγάλης και μεταβαλλόμενης ομάδας συμμετεχόντων. Οι δραστηριότητες του μαθήματος θα μπορούσαν να είναι προγραμματισμένες ή ασύγχρονες, και μια ευέλικτη δομή είναι πολύτιμη, επειδή οι μαθητές μπορούν να επιλέξουν το επίπεδο της συμμετοχής τους και πολλοί θα το κάνουν με ένα επιλεκτικό τρόπο. Ένα Mooc συνήθως φιλοξενείται σε εύκολα προσβάσιμες ιστοσελίδες όπως ένα wiki, blog, ή ένα site της Google. Επιπλέον, αλληλεπιδράσεις στο μάθημα ενδέχεται να λάβουν χώρα σε blogs, tweets, και σε άλλους δημόσιους, διαδικτυακούς χώρους. Οι δημόσιες ανακοινώσεις σχετικά με το μάθημα γενικά αναρτώνται σε blogs, ακαδημαϊκές ιστοσελίδες ή επαγγελματικές οργανώσεις. Οι φοιτητές εγγράφονται online ώστε να μπορούν να λαμβάνουν πληροφορίες και ανακοινώσεις.

2.7 Ποιοι ασχολήθηκαν;

Το 2008, ο George Siemens και ο Stephen Downes συνεργάστηκαν διδάσκοντας ένα μάθημα στο οποίο θεωρείται ότι είναι η πρώτη φορά που χρησιμοποιήθηκε ο όρος Mooc. Το μάθημα, που ονομαζόταν "Κοννεκτιβισμός και Συνδεδετική Γνώση», παρουσιάστηκε σε 25 φοιτητές που πλήρωναν δίδακτρα στο Πανεπιστήμιο της Manitoba και προσφερόταν ταυτόχρονα σε περίπου 2.300 φοιτητές από το γενικό κοινό που παρακολούθησαν το διαδικτυακό μάθημα χωρίς κανένα κόστος. Από εκείνη τη στιγμή, τα περισσότερα Moocs έχουν διδαχθεί πάνω σε θέματα της εκπαίδευσης ή της τεχνολογίας, αλλά μερικά θέματα έχουν σχεδιαστεί για ευρύτερη έφεση. Στις αρχές του τρέχοντος έτους, για παράδειγμα, ο Jim Groom ηγήθηκε μιας ομάδας εκπαιδευτών προσφέροντας την "ψηφιακή αφήγηση" ως μάθημα επί πληρωμή στο Πανεπιστήμιο Mary Washington και ως δωρεάν online μάθημα για το κοινό. Μαθητές και από τις δύο ομάδες δημιούργησαν διαδικτυακούς χώρους, διηγήθηκαν τις ιστορίες τους, και τις δημοσίευσαν χρησιμοποιώντας διάφορα ψηφιακά μέσα. Μέχρι σήμερα, τα Moocs που έχουν προσελκύσει τα μεγαλύτερα πλήθη έχουν διδαχθεί από υψηλού προφίλ εκπαιδευτικούς πάνω σε δημοφιλή θέματα. Ένα πρόσφατο Mooc, «Εισαγωγή στην Τεχνητή Νοημοσύνη» που διδάχθηκε στο

Πανεπιστήμιο του Stanford, από τους ειδικούς AI Sebastian Thrun και Peter Norvig, προσέλκυσε μία παγκόσμια ανοικτή εγγραφή άνω των 100.000 φοιτητών.

2.8 Γιατί είναι σημαντικό;

Ένα Mooc ανοίγει τις πόρτες ενός μαθήματος και καλεί οποιονδήποτε να το παρακολουθήσει, με αποτέλεσμα μια νέα δυναμική εκμάθησης, μια που διαθέτει αξιόλογες συνεργατικές και ομιλητικές ευκαιρίες μια τους μαθητές να συγκεντρωθούν και να συζητήσουν το περιεχόμενο του μαθήματος. Για να διαχειριστούν την συχνά εξαιρετικά μεγάλη βάση σπουδαστών, οι εκπαιδευτές μερικές φορές βασίζονται σε εργαλεία κοινωνικής δικτύωσης για να προωθήσουν τη συνεργατική, και συμμετοχική μάθηση. Μια τέτοια προσέγγιση έχει το πλεονέκτημα της διανομής ευθυνών για τη διδασκαλία σε όλους όσους παρακολουθούν το μάθημα και όχι εξ ολοκλήρου στον εκπαιδευτή. Επειδή στους συμμετέχοντες μπορούν να περιλαμβάνονται φοιτητές που θέλουν να αποκτήσουν πτυχίο, εκπαιδευόμενοι σε επαγγελματική κατάρτιση, και οι άνθρωποι όλων των ηλικιών και τοποθεσιών, το μάθημα ωφελείται από μία πλούσια ποικιλία ιδεών που προκύπτουν από πολλές περιοχές, πολιτισμούς και προοπτικές. Την ίδια στιγμή, το Mooc επιτρέπει στο κολέγιο ή πανεπιστήμιο που το φιλοξενεί να ανοίξει το πρόγραμμα σπουδών του σε ένα ευρύτερο κοινό, επεκτείνοντας την επιρροή του ιδρύματος στην κοινωνία ως σύνολο, δεδομένου ότι αφαιρεί εμπόδια στη μάθηση.

2.9 Ποια είναι τα μειονεκτήματα.

Η δυναμική ενός Mooc θα κάνει πιθανότατα μερικούς μαθητές ανήσυχους, ιδίως εκείνους που ευδοκιμούν σε ένα υψηλό επίπεδο επικοινωνίας με τον καθηγητή. Ένα Mooc μπορεί να είναι ενεργητικό και μη γραμμικό, συχνά παρουσιάζοντας στους μαθητές πολλαπλές ροές στοιχείων μέσα από πίνακες συζητήσεων, Twitter, Google+, Ning, καθώς και κάθε άλλη ορισμένη ηλεκτρονική πηγή. Ο υψηλού επιπέδου θόρυβος που προκύπτει από ταυτόχρονες συνομιλίες μπορεί να υπερφορτώσει μερικούς μαθητές. Ο ανοικτός χαρακτήρας του Mooc, που προσφέρει τόσες πολλές ευκαιρίες, το αφήνει περισσότερο ευάλωτο σε ανάρμοστη συμπεριφορά, ένα πρόβλημα που μπορεί να επιδεινωθεί, αφού οι μαθητές δεν έχουν καμία οικονομική συμμετοχή στο μάθημα. Την ίδια στιγμή, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να επανεξετάσουν τουλάχιστον ορισμένα από τα στοιχεία του μαθήματος ώστε να επωφεληθούν από τα

πλεονεκτήματα ενός Mooc, λαμβάνοντας υπόψη τις τεχνικές εφοδιαστικής και τις διαρθρωτικές απαιτήσεις ενός μαθήματος με τέτοια δυννητικά μεγάλη και ποικιλόμορφη ομάδα συμμετεχόντων. Μερικά μαθήματα, για παράδειγμα, έχουν δυσκολευτεί να παράσχουν ισότιμες ευκαιρίες μάθησης, όταν παρακολουθεί μεγάλος αριθμός φοιτητών. Η φοιτητική πρόσβαση μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με τη συνδεσιμότητα και τις υπηρεσίες, η οποία μπορεί να περιορίσει το υλικό που μπορεί ο φοιτητής να κατεβάσει ή να παρακολουθήσει σε πραγματικό χρόνο. Οι κατανεμημένες και διαδικτυακές τεχνολογίες που χρησιμοποιούνται μπορεί να είναι άγνωστες στους συμμετέχοντες, υποχρεώνοντας τους να διαπραγματευτούν μια τεχνική καμπύλη εκμάθησης πριν μπορέσουν να επικεντρωθούν περισσότερο στο περιεχόμενο των μαθημάτων.

2.10 Ποιό είναι το μέλλον των Moocs.

Το Mooc είναι ένα ανερχόμενο μοντέλο, που παρουσιάζει ένα ενδιαφέρον σύνολο προκλήσεων και ευκαιριών για τους εκπαιδευτικούς και για τους σπουδαστές. Καθώς εξελίσσεται, οι προσδοκίες και οι μέθοδοι παρουσίασης πιθανότατα θα σταθεροποιηθούν, θα γίνονται όλο και πιο συνεπείς και πιο προβλέψιμες. Επειδή αυτά τα ανοιχτά μαθήματα επιτρέπουν στους υποψήφιους σπουδαστές να δοκιμάσουν τι έχει να προσφέρει ένα πανεπιστήμιο, τα Moocs μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως εργαλεία προβολής για την ενίσχυση των μελλοντικών εγγραφών. Επιπλέον, αυτά τα ευρέως παρακολουθούμενα μαθήματα μπορούν, και μερικές φορές αποφέρουν, σημαντική δημοτικότητα, και το δυναμικό τους να ενισχύσουν το προφίλ του εκπαιδευτικού και του ιδρύματος είναι απίθανο να αγνοηθεί. Βεβαίως, καθώς τα Moocs αναπτύσσονται, η κλίμακα στην οποία μπορεί να διδαχθούν τα μαθήματα αυτά και η ποικιλομορφία των μαθητών που εξυπηρετούν θα προσφέρουν στα ιδρύματα νέα εδάφη για να εξερευνήσουν ανοίγοντας το περιεχόμενό τους σε ευρύτερο κοινό και επεκτείνοντας την επιρροή τους στην κοινότητα.

2.11 Ποιες είναι οι συνέπειες για τη διδασκαλία και την μάθηση;

Για τον ανεξάρτητο, δια βίου μαθητή, το Mooc παρουσιάζει μια νέα ευκαιρία να είναι μέρος μιας κοινότητας μάθησης, συχνά υπό την ηγεσία διακεκριμένων εκπαιδευτικών. Αυτό αποδεικνύει ότι η μάθηση είναι εφικτή πέρα από την

συνηθισμένη σχολική ηλικία και ένα συγκεκριμένο είδος του δωματίου. Ο χαμηλός πήχης για την είσοδο καλεί όσους μπορεί να μην έχουν την αυτοπεποίθηση να παρακολουθήσουν μαθήματα επί πληρωμή και εκείνους που δεν μπορούν να πληρώσουν για περισσότερες συνηθισμένες ευκαιρίες μάθησης. Παρέχοντας μια επιλογή, χωρίς κανένα ρίσκο, για μάθηση, τα Moocs ενθαρρύνουν επίσης τη συμμετοχή εκείνων των οποίων δεν διαθέτουν την πολυτέλεια του χρόνου, επειδή αντιμετωπίζουν μια αλλαγή επαγγελματικής πορείας, μια μετακόμιση σε μια νέα κατοικία, ή μια επικείμενη εργασιακή προθεσμία, έχουν λίγα να χάσουν εάν διαπιστώσουν ότι πρέπει να τερματίσουν τη συμμετοχή τους στη μέση του διδακτικού προγράμματος. Αλλά ίσως η πιο σημαντική συμβολή των Moocs είναι η δυνατότητα να αλλάξει τη σχέση μεταξύ μαθητή και εκπαιδευτικού και μεταξύ ακαδημαϊκού και της ευρύτερης κοινότητας παρέχοντας ένα πολύ μεγάλο και ποικίλο φόρουμ και σημείο συνάντησης για ανταλλαγή ιδεών. Όσοι εγγράφονται σε ένα Mooc είναι πιθανό να ανακαλύψουν τη μάθηση στην πιο ανοιχτή μορφή της, σε μια πλατφόρμα που καλεί τον κόσμο όχι μόνο για να δει και να ακούσει αλλά και για να συμμετέχει και να συνεργάζεται.⁸

2.12 Η ωρίμανση των Moocs

Αντικρουόμενες απόψεις για τα Moocs διασπούν τις εκπαιδευτικές κοινότητες.

Ανώτερα ιδρύματα στην ακαδημαϊκή κοινότητα, κυρίως πανεπιστήμια των ΗΠΑ, ασχολούνται ευρέως και με ενθουσιασμό με Moocs δανείζοντας εμπορικό σήμα, περιεχόμενο, κεφάλαιο, προσωπικό και υποστήριξη διακριτικών και πολιτικής. Βλέπουν ευκαιρίες για την ενίσχυση του εμπορικού σήματος, του παιδαγωγικού πειραματισμού και της καινοτομίας στις προσλήψεις και στο επιχειρηματικό μοντέλο (Μερικά έχουν απορρίψει τα Moocs ενεργά, αλλά αυτά είναι μια μειονότητα). Υπάρχουν φωνές διαφωνούντων στα ανώτερα ιδρύματα, ωστόσο, και τα επιχειρήματα που θέτουν κατά των Moocs παραμένουν ισχυρά. Τα μικρότερα ή λιγότερο διάσημα ιδρύματα δεν έχουν μέχρι στιγμής ασχοληθεί έντονα με τα Moocs, είτε λόγω έλλειψης όρεξης, έλλειψη ικανότητας, ή έλλειψη ευκαιριών. Συχνά, τα μικρότερα αυτά ιδρύματα που έχουν εξετάσει το θέμα των Moocs έχουν κρούσει τον κώδωνα του κινδύνου αντιμετωπίζοντας τα σαν απειλή

⁸ ELI PUBLICATION, «7 Things You Should Know About Moocs», 9/11/2011, EDUCAUSE από <http://net.educause.edu/ir/library/pdf/eli7078.pdf>.

του να μείνουν πίσω, χάνοντας μερίδιο αγοράς και νεοσύλλεκτους. Επίσης πιστεύουν ότι τα Moocs δεν είναι σε θέση να εξυπηρετήσουν τους μαθητές με πιο σύνθετες μαθησιακές ανάγκες. Αν και τέτοιες προοπτικές φαίνεται να αντιπροσωπεύουν τη θέση του μεγαλύτερου μέρους της φοιτητικής κοινότητας, η σκεπτικιστική λογοτεχνία που αντικατοπτρίζει τις ανησυχίες αυτές είναι λιγότερο ορατή και λιγότερο εκτεταμένη.

Οι εκπαιδευτικοί διαφωνούν σχετικά με την αξία των Moocs.

Οι εκπαιδευτικοί έχουν εμπλακεί συμβάλλοντας εκτενείς κριτικές σε έγκριτα επιστημονικά περιοδικά, τον ειδικό εκπαιδευτικό τύπο, blogs, καθώς και τα γενικά μέσα μαζικής ενημέρωσης. Δύο αντικρουόμενες απόψεις εμφανίζονται στις κριτικές αυτές.

1.Ένα σκέλος υποστηρικτών χαιρετίζει την αναδιοργάνωση και την ενέργεια που φέρνουν τα Moocs στη μάθηση, τη διδασκαλία και την αξιολόγηση. Αναφέρουν θετικά στις μαθησιακές εμπειρίες και καινοτόμες μορφές της παιδαγωγικής, και τονίζουν θέματα όπως η πρόσβαση, την ενδυνάμωση σχέσεων και της κοινότητας. Το σκέλος αυτό των υποστηρικτών είναι ιδιαίτερα κυρίαρχο στο γενικό τύπο.

2.Ένα σκέλος σκεπτικιστών μετριάζει το γενικό ενθουσιασμό σε δύο θέματα:

- Τα υποτιθέμενα οφέλη των Moocs είχαν ήδη πραγματοποιηθεί σε προηγούμενες γενιές της καινοτομίας ODL(Open and distance learning) και οι καινοτομίες των Moocs είναι η νίκη της συσκευασίας επί του περιεχομένου.
- Η ίδια η μορφή του Mooc πάσχει από αδυναμίες γύρω από την πρόσβαση, το περιεχόμενο, την ποιότητα της μάθησης, της διαπίστευσης, την παιδαγωγική, την κακή εμπλοκή των ασθενέστερων εκπαιδευόμενων και τον αποκλεισμό των μαθητών χωρίς ειδικές δεξιότητες δικτύωσης.

Τυπικές συνολικές αναλύσεις των Moocs ως επί το πλείστον συμπεραίνουν ότι είναι διασπαστικά και ενδεχομένως απειλητικά για τα τρέχοντα εκπαιδευτικά μοντέλα.

Εθνικές και διεθνείς αρχές, ερευνητικές εταιρίες, ομάδες προβληματισμού και επαγγελματικοί φορείς έχουν υποβάλει επίσημες εκτιμήσεις εμπειρογνομόνων και επισκοπήσεις των Moocs. Υπάρχει συχνά μια ένδειξη για να διερευνηθούν ζητήματα

εθνικής στρατηγικής σημασίας. Το επίκεντρο αυτών των επισκοπήσεων είναι περισσότερο τα Πανεπιστήμια παρά οι εκπαιδευόμενοι. Αυτές οι αναφορές, συνήθως πιο αμερόληπτες και περιεκτικές από τους άλλους τύπους, τείνει να αναγνωρίσει (με λίγες εξαιρέσεις) ότι τα Moocs ασκούν ώθηση μεταρρυθμίσεων, έρευνας και καινοτομίας στην Ακαδημία. Ως αποτέλεσμα όλες οι προβλέψεις δείχνουν επικείμενες δραματικές αλλαγές. Ορισμένοι υπαινίσσονται, ωστόσο, ότι η πρόταση των Moocs στερείται καινοτομία, και η κλίμακα αντίκτυπου των Moocs, σε συνδυασμό με τη δυνατότητα να αλλάξει τα πανεπιστήμια, μπορεί να είναι υπερεκτιμημένες. Αυτές οι αναφορές εντοπίζουν αδυναμίες στην μορφή των Moocs γύρω από τη βιωσιμότητα, την ποιότητα, την ισότητα, την αμεροληψία, την οικονομική βιωσιμότητα, την ποιότητα μάθησης και διαπίστευσης. Ωστόσο, αναφέρουν επίσης πρωτοβουλίες για την αντιμετώπισή τους, και προσδιορίζουν σταθερά τα Moocs ως ένα σημείο καμπής για τα εκπαιδευτικά μοντέλα.

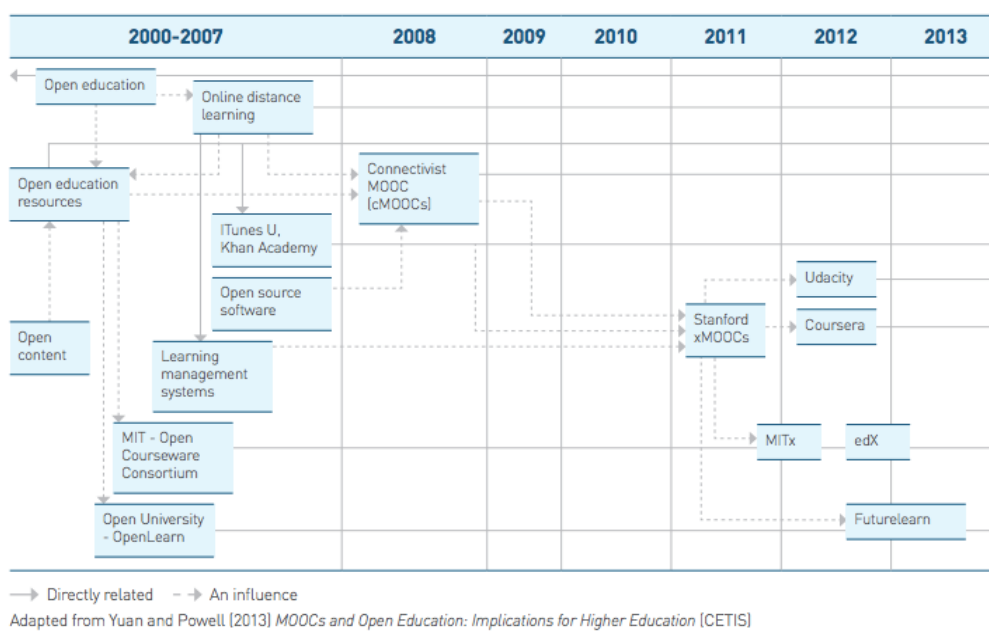
Οι αναφορές των εμπειριών των Mooc από τους μαθητές είναι θετικές.

Οι μαθητές που έχουν ολοκληρώσει Moocs εμφανίζονται από τις αναφορές ως σχετικά ενθουσιασμένοι με τη μορφή αυτή. Έχουν εντοπιστεί διαφορετικά είδη μαθητικών εμπειριών, και η παθητική κατανάλωση ή απλή παρακολούθηση στα Moocs είναι ένα συνηθισμένο φαινόμενο. Η κοινή γνώμη θεωρεί ότι η παθητική κατανάλωση και η απλή παρακολούθηση έχουν κύρος ως εκπαιδευτική δραστηριότητα εντός των Moocs, και η μη ολοκλήρωση δεν είναι σημαντικό πρόβλημα σε αυτή τη μορφή μάθησης. Τα οφέλη των Moocs στους εκπαιδευόμενους έρχονται με τη μορφή της πρόσβασης σε υψηλής ποιότητας υλικό, και νέα είδη συνεργατικών εκπαιδευτικών εμπειριών σε μερικούς τύπους Mooc. Οι περισσότερες μελέτες δείχνουν ότι η εμπειρία Mooc απαιτεί δεξιότητες και ικανότητες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, και ότι αυτές οι βασικές δυνατότητες δεν είναι αρκετά διαδεδομένες ώστε τα Moocs να παρουσιάσουν μια ρεαλιστική μορφή για πολλούς μαθητές. Η επιβράβευση δεν φαίνεται να είναι ένα σημαντικό κίνητρο για τους μαθητές που έχουν επιλέξει Moocs μέχρι τώρα, ωστόσο, υπάρχουν σαφείς ενδείξεις ότι αυτό θα αλλάξει.

Τα Moocs ωριμάζουν και αντιμετωπίζουν τα προβλήματα της επιχειρηματικότητας και της διαπίστευσής τους.

Το φλέγον ζήτημα του πεδίου των Moocs είναι η αναζήτηση για επιχειρηματικά μοντέλα και όλα τα σχετικά προβλήματα κλίμακας, δημιουργίας εσόδων, βιωσιμότητας και διαπίστευσης για την εκμάθηση Moocs. Έρευνες δείχνουν ότι μετά από μια φάση ευρύτερου πειραματισμού, εμφανίζεται μια διαδικασία ωρίμανσης. Τα Moocs οδεύουν στο να γίνουν ένα σημαντικό και, ενδεχομένως, ένα σταθερό στοιχείο της διαπιστευμένης Πανεπιστημιακής εκπαίδευσης, αξιοποιώντας νέα παιδαγωγικά μοντέλα, παράγοντας έσοδα και μειώνοντας το κόστος.

Χρονοδιάγραμμα των Moocs

9

2.13 Moocs: Η νέα εκπαιδευτική πραγματικότητα

Αν και στη χώρα μας είναι σχετικά άγνωστα, τα Moocs (Massive Open Online Courses), στα λίγα χρόνια παρουσίας τους έχουν διαμορφώσει ένα νέο τοπίο στον τομέα της εκπαίδευσης. Έχουν προσελκύσει εκατομμύρια κόσμο και όπως συμβαίνει με κάθε τι νέο, έχουν προκαλέσει έντονες συζητήσεις τόσο υπέρ όσο και κατά.

⁹ Department for Business, Innovation & Skills, 18/9/2013, «The Maturing of the MOOC» από

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/240193/13-1173-maturing-of-the-mooc.pdf

Σε κάθε περίπτωση, τα Moocs έχουν μια ιδιαίτερη δυναμική, η οποία κάθε άλλο παρά είναι αδιάφορη. Κι αυτό γιατί παρουσιάζουν μια νέα εικόνα σχετικά με το χώρο της εκπαίδευσης. Σε ένα πρώτο επίπεδο, φανερώνονται οι εκπαιδευτικές ανάγκες ανθρώπων που εμποδίζονταν από διάφορους παράγοντες στο να ακολουθήσουν ή να συνεχίσουν την εκπαίδευσή τους.¹⁰

2.14 Τάσεις της ακαδημαϊκής κοινότητας στην online γνώση.

Αλλαγές στο χώρο της πληροφορικής & των επικοινωνιών που φέρνουν τα Moocs.

- Πολλοί χρήστες, πολλά δεδομένα (νέες απαιτήσεις σε υπολογιστικές υποδομές σύννεφου & αποθηκευτικού χώρου).
- Ανοιχτή πρόσβαση, αλλά και registration, στατιστική επεξεργασία προφίλ χρηστών.
- Online 24x7 υποστήριξη.
- Ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων από το διδακτικό προσωπικό σχετικά με τη χρήση της τεχνολογίας με συνδρομή των κέντρων ΤΠΕ (σχεδιασμός μαθήματος, επεξεργασία βίντεο).
- Ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων από τα κέντρα ΤΠΕ (βιντεοσκόπηση, γραφίστες, διαχειριστές πλατφόρμας).
- Τα κλασικά Learning Management Systems που γνωρίζουμε δεν καλύπτουν τις απαιτήσεις αλληλεπίδρασης (τα CMS είναι πλησιέστερα) – παρακολούθηση της πλατφόρμας EdX.

Υπάρχουν τελικά κάποια οφέλη από τα Moocs για την Ελλάδα;

- Πρόσβαση του ελληνικού πληθυσμού στα ανοιχτά, δωρεάν Moocs δια βίου μάθησης άλλων ιδρυμάτων και μείωση του ψηφιακού αναλφαριθμισμού.
- Εξέλιξη κάποιων δεκάδων εκ των επιτυχημένων ανοιχτών μαθημάτων σε Moocs, σε επιστημονικά πεδία όπου το ελληνικό πανεπιστήμιο/ΤΕΙ έχει

¹⁰ Μιχάλης Κατσιμίτσας, 19/3, «Moocs: Η νέα εκπαιδευτική πραγματικότητα», *Startup.gr*, από <http://www.startup.gr/index.php?about=89&id=2466>.

συγκριτικό πλεονέκτημα (εκμάθηση αρχαίων ελληνικών, έλληνες κλασικοί, μυθολογία, αρχαία ελληνική τεχνολογία, αρχαίο ελληνικό δράμα, αρχαιολογία, θεολογία, κλπ.).

- Δωρεάν, ανοιχτά σε όλους και σε εθνικό επίπεδο.
 - Η ανάπτυξη Μοοc σε ιδρυματικό επίπεδο είναι ασύμφορη.
- Απόκτηση δεξιοτήτων του διδακτικού προσωπικού στις νέες τεχνολογίες.
 - Εμπλοκή των αποφοίτων σε εθελοντική βάση για αξιολόγηση εργασιών και εξετάσεων των παραπάνω Μοοc στην προοπτική χορήγησης πιστοποίησης.¹¹

Συμπέρασμα

Τα Μοοc θεωρούνται χρήσιμα για την εκμάθηση ορισμένων οριοθετημένων αντικειμένων ή για την ενημέρωση πάνω στις τελευταίες πληροφορίες για μια εξειδικευμένη περιοχή. Ικανοποιούν, επίσης, εκατομμύρια ανθρώπων, από το νότιο ημισφαίριο της γης, των οποίων η πρόσβαση σε εκπαιδευτικά ιδρύματα είναι αρκετά περιορισμένη. Ωστόσο, η υιοθέτηση των Μοοc ήταν τόσο γρήγορη που πολλοί άνθρωποι άρχισαν να προβλέπουν ότι τα Μοοc θα αποδιοργανώσουν εκ βάθρων την βιομηχανία της ανώτατης εκπαίδευσης. Παραβλέπουν, όμως, πως οι περισσότερες πλατφόρμες που προσφέρουν Μοοc, ακόμα και αυτές που προέρχονται από μη πανεπιστημιακούς παρόχους, έχουν την υποστήριξη μεγάλων πανεπιστημιακών ιδρυμάτων. Για τα ίδια τα πανεπιστήμια τα Μοοc προσφέρουν μια δυνατότητα εξάπλωσης της αγοράς τους σε ένα μεγαλύτερο κοινό. Εκτός από διακεκριμένους νεαρούς φοιτητές, μπορούν να απευθυνθούν και σε επαγγελματίες ή ανθρώπους που δεν μπορούν για οικονομικούς ή άλλους λόγους να μπου στα παραδοσιακά πανεπιστήμια. Όσον αφορά την μαθησιακή τους αξία, τα άρθρα που εκθειάζουν τα Μοοc τα παρουσιάζουν ως υψηλής τεχνολογίας μηχανές που θα κάνουν την εκπαίδευση μια πιο ενδιαφέρουσα, ανοιχτή και χαμηλού κόστους δραστηριότητα. Επιπλέον η πιο σημαντική δυνατότητα των Μοοc θεωρείται ότι είναι η δυνατότητα να διδάξουν τα πανεπιστήμια για τον τρόπο με τον οποίο μαθαίνουν οι φοιτητές.

¹¹ Γιάννης Σαλματζίδης, 11/72013, «Μοοc: Τάσεις της ακαδημαϊκής κοινότητας στην online γνώση»,14, 12-13, από https://opencourses.auth.gr/sites/default/files/downloads/10_Salmatzidis.pdf.

Αντίθετα, οι σκεπτικιστές υποστηρίζουν ότι τα πλεονεκτήματα τους είναι εικονικά και ότι τα Moocs καλλιεργούν ανεπιθύμητες και ακατάλληλες συμπεριφορές, όπως η λογοκλοπή και η στάση μη δέσμευσης και συνιστούν όργανα εκπαιδευτικού και κοινωνικού αποκλεισμού. Αν και από πολλούς η συνέχιση των Moocs θεωρείται μη βιώσιμη, λόγω του μεγάλου κόστους που έχουν για τα ιδρύματα, πολλοί έχουν αναγνωρίσει τη σημασία της ψηφιακής εκπαίδευσης στην ακαδημαϊκή πρακτική. Σε έρευνα που έγινε στο πανεπιστήμιο του Leeds (Morris,2014), το 70% του ακαδημαϊκού προσωπικού απάντησε πως θα διάλεγε ένα Mooc για την συμπληρωματική διδασκαλία ενός παραδοσιακού μαθήματος, ενισχύοντας έτσι την γνώμη ότι τα Moocs μπορούν να συμβάλουν στην χρήση της συνδυασμένης μεθόδου διδασκαλίας (Blended learning). Για τους παραπάνω λόγους είναι ακόμα πολύ νωρίς για να απορρίψουμε τα Moocs, αφού σταδιακά αρχίζουμε να ανακαλύπτουμε την σημασία τους.

Κεφάλαιο 3 : Έρευνα

Εισαγωγή

Τον τελευταίο καιρό ακούγονται πολλά για την εξ' αποστάσεως εκπαίδευση και είναι γεγονός ότι αρχίζει όλο και περισσότερος κόσμος να πειραματίζεται με το τι μπορεί να παρακολουθήσει και να μάθει μέσω μιας πλατφόρμας τηλεκπαίδευσης. Τα Moocs παραδίδονται από τα μεγαλύτερα ακαδημαϊκά ιδρύματα παγκοσμίως. Συναντήσαμε διάφορες πλατφόρμες που παρέχουν διαδικτυακά μαθήματα για όποιον ενδιαφέρεται να παρακολουθήσει από απόσταση. Κάθε μία από αυτές συνεργάζεται με κορυφαία πανεπιστήμια της Ευρώπης και της Αμερικής ώστε να παρέχουν διαφόρων ειδών μαθήματα. Οι πολιτικές που ακολουθούν διαφέρουν κατά πολύ, έχοντας βέβαια και τα κοινά τους σημεία. Υπάρχουν οι πλατφόρμες που είναι μη κερδοσκοπικές και αυτές που έχουν κάποιο κέρδος από τα μαθήματα που παρέχουν στους συμμετέχοντες. Επίσης είναι με τέτοιο τρόπο διαμορφωμένες ώστε να καλύπτουν μαθητές από όλο τον κόσμο δημιουργώντας μαθήματα σε όλες σχεδόν τις γλώσσες. Στην συνέχεια βλέπουμε ότι μεγάλα πανεπιστήμια στην χώρα μας όπως το Πανεπιστήμιο του Πειραιά, της Μακεδονίας, της Αθήνας και το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (Ε.Α.Π), έχουν ξεκινήσει τα τελευταία χρόνια να παρέχουν ηλεκτρονική μάθηση(E-learning) και διαδικτυακά μαθήματα (Moocs) μέσα από

πλατφόρμες. Επίσης υπάρχει και το Ανοιχτό Πανεπιστήμιο της Κύπρου το οποίο είναι παγκοσμίως αναγνωρισμένο για τα μαθήματα που προσφέρει διαδικτυακά. Το διεθνές Τηλεματικό πανεπιστήμιο (UNINETTUNO) στο οποίο πρόσφατα προστέθηκε και η ελληνική γλώσσα και φημίζεται ότι είναι ιδανικό για έλληνες φοιτητές που θέλουν να σπουδάσουν από απόσταση. Τέλος βλέπουμε το Πανεπιστήμιο του Λονδίνου πως αναπτύσσει τα διαδικτυακά μαθήματα που προσφέρει, πως τα δημιουργεί-σχεδιάζει και τι απαιτήσεις έχει από τους συμμετέχοντες.

3.1 Έρευνα για τις πλατφόρμες που παρέχουν Moocs.

3.1.1 Πλατφόρμα της Coursera.

Στόχος της Coursera είναι: Να παρέχει παγκόσμια πρόσβαση στην καλύτερη εκπαίδευση του κόσμου.

Πως λειτουργεί: Είναι μια πλατφόρμα εκπαίδευσης που συνεργάζεται με κορυφαία πανεπιστήμια και οργανισμούς σε όλο τον κόσμο, για να προσφέρουν online μαθήματα σε οποιονδήποτε επιθυμεί να παρακολουθήσει δωρεάν.

Δυνατότητα εγγραφής οποιαδήποτε στιγμή: Επιλέξτε ανάμεσα σε εκατοντάδες μαθήματα που έχουν δημιουργηθεί από κορυφαία εκπαιδευτικά ιδρύματα παγκοσμίως. Τα μαθήματα είναι ανοιχτά για όλους, και η μάθηση είναι δωρεάν.

Μαθαίνεις σύμφωνα με το δικό σου πρόγραμμα: Παρακολουθήστε σύντομες βίντεο διαλέξεις, συμμετέχετε σε διαδραστικά κουίζ, ολοκληρώστε ασκήσεις βαθμολογούμενες από ομότιμους, και επικοινωνήστε με συμφοιτητές και καθηγητές.

Πετύχετε τους στόχους σας: Τελειώστε το μάθημά σας και λάβετε επίσημη αναγνώριση για την ολοκλήρωσή σας με ένα προαιρετικό πιστοποιητικό.

Η προσέγγιση της Coursera.

Η εμπειρία της Coursera: Σκοπός της είναι η γρηγορότερη και καλύτερη εκμάθηση. Γι' αυτό η πλατφόρμα είναι σχεδιασμένη με βάση τις δοκιμασμένες μεθόδους διδασκαλίας με πιστοποίηση από κορυφαίους ερευνητές.

Παρακάτω παρουσιάζονται 4 βασικές ιδέες που επηρέασαν τη διαμόρφωση της πλατφόρμας:

Αποτελεσματικότητα της διαδικτυακής μάθησης: Η διαδικτυακή μάθηση παίζει σημαντικό ρόλο στη δια βίου εκπαίδευση. Στην πραγματικότητα, μια πρόσφατη έρευνα από το Υπουργείο Παιδείας των ΗΠΑ διαπίστωσε ότι «μαθήματα με διαδικτυακή μάθηση (είτε διδάσκεται πλήρως σε απευθείας σύνδεση είτε μικτά), κατά μέσο όρο παράγουν ισχυρότερα αποτελέσματα

μάθησης από ότι κάνουν τα μαθήματα με μόνο "πρόσωπο με πρόσωπο" διδασκαλία.»

Mastery Learning (τελειοποίηση της μάθησης): Με βάση την προσέγγιση που αναπτύχθηκε από τον εκπαιδευτικό ψυχολόγο Benjamin Bloom, το Mastery Learning βοηθά τους μαθητές να κατανοήσουν πλήρως ένα θέμα πριν από τη μετάβαση σε ένα πιο προχωρημένο θέμα. Στην Courseera, δίνεται συνήθως άμεση ανατροφοδότηση σε μια ιδέα την οποία ένας μαθητής δεν έχει καταλάβει. Σε πολλές περιπτώσεις, παρέχει τυχαίες εκδόσεις της εργασίας έτσι ώστε ο εκπαιδευόμενος να μπορεί να την μελετήσει και να την προσπαθήσει εκ νέου μέχρι να την τελειοποιήσει.

Αξιολογήσεις από ομότιμους: Σε πολλά μαθήματα, οι πιο σημαντικές εργασίες δεν μπορούν εύκολα να βαθμολογηθούν από έναν υπολογιστή. Γι' αυτό η Coursera χρησιμοποιεί τις αξιολογήσεις από ομότιμους, όπου οι φοιτητές μπορούν να αξιολογήσουν και να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με το έργο του άλλου. Αυτή η τεχνική έχει αποδειχθεί σε πολλές μελέτες ότι καταλήγει σε ακριβή ανατροφοδότηση για το μαθητή και μια πολύτιμη εμπειρία μάθησης για το βαθμολογητή.

Η μικτή μάθηση: Πολλά από τα ιδρύματα με τα οποία συνεργάζεται η Coursera χρησιμοποιούν την διαδικτυακή πλατφόρμα της για να παρέχουν στους φοιτητές τους μια βελτιωμένη εμπειρία μάθησης. Αυτό το μικτό μοντέλο μάθησης έχει αποδειχθεί σε μελέτες ότι αυξάνει τη συμμετοχή των φοιτητών και τις επιδόσεις τους.¹²

3.1.2 Πλατφόρμα της Udacity.

Στόχος της Udacity είναι: να φέρει προσβάσιμη, προσιτή, ελκυστική και άκρως αποτελεσματική τριτοβάθμια εκπαίδευση στον κόσμο. Στην Udacity πιστεύουν ότι η τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι ένα βασικό ανθρώπινο δικαίωμα, και επιδιώκουν να ενδυναμώσουν τους μαθητές τους ώστε να ενισχύσουν την εκπαιδευτική και επαγγελματική σταδιοδρομία τους. Επίσης πιστεύουν ότι η εκπαίδευση είναι μια διαβίου εμπειρία. Η εκπαίδευση θα πρέπει να είναι λιγότερο παθητική ακρόαση (όχι χρονοβόρες διαλέξεις) και πιο διαδραστική. Η εκπαίδευση πρέπει να ενδυναμώσει τους μαθητές να επιτύχουν όχι μόνο στο σχολείο αλλά και στη ζωή.

Πανεπιστήμιο ανά Βιομηχανία

Στην Udacity δημιουργούν ένα σε απευθείας σύνδεση πανεπιστήμιο, από τη «Silicon Valley», που:

- διδάσκει τις δεξιότητες που οι εργοδότες της βιομηχανίας χρειάζονται σήμερα
- παραδίδει διαπιστευτήρια που εγκρίνονται από τους εν λόγω εργοδότες
- εκπαιδεύει με μικρότερο κόστος από αυτό των παραδοσιακών σχολείων

¹² Coursera , 2015, about από <https://www.coursera.org/about/>.

Με γίγαντες της βιομηχανίας όπως η Google, η AT & T, το Facebook, η Salesforce, η Cloudera, κλπ. Προσφέρει τα προγράμματα και διαπιστευτήρια ημιπτυχίων (Nanodegree), σχεδιασμένα έτσι ώστε οι επαγγελματίες να γίνουν σχεδιαστές Ιστοσελίδων (Web developers), αναλυτές δεδομένων (Data Analysts), προγραμματιστές κινητών (Mobile Developers), κλπ. Οι φοιτητές τους αποκτούν πραγματικές δεξιότητες μέσα από μια σειρά διαδικτυακών μαθημάτων και προσωπικές εργασίες.

Η ιστορία της Udacity.

Η Udacity δημιουργήθηκε από ένα πείραμα του Πανεπιστημίου του Stanford στο οποίο οι Sebastian Thrun και Peter Norvig προσέφεραν το μάθημα τους "Εισαγωγή στην Τεχνητή Νοημοσύνη" διαδικτυακά ώστε να το παρακολουθήσει οποιοσδήποτε δωρεάν. Πάνω από 160.000 φοιτητές σε περισσότερες από 190 χώρες συμμετείχαν, και όχι πολύ αργότερα δημιουργήθηκε η Udacity. Τώρα είναι μια αυξανόμενη ομάδα εκπαιδευτικών και μηχανικών σε μια αποστολή για να αλλάξει το μέλλον της εκπαίδευσης με τη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ των δεξιοτήτων του πραγματικού κόσμου, την σχετική εκπαίδευση και την απασχόληση.¹³

¹³ Udacity, 2015, about από <https://www.udacity.com/us>.

3.1.3 Πλατφόρμα της edX.

Στην edX ενδυναμώνουν την μάθηση στην τάξη και σε όλο τον κόσμο.

Στην edX, πιστεύουν στην υψηλότερη ποιότητα εκπαίδευσης, τόσο διαδικτυακά όσο και στην τάξη.

Η edX δημιουργήθηκε για τους φοιτητές και τα ιδρύματα που επιδιώκουν να μεταμορφώσουν τον εαυτό τους μέσω των τεχνολογιών αιχμής, την καινοτόμο παιδαγωγική και τα επιμελή μαθήματα.

Μέσα από τους θεσμικούς εταίρους της, η xConsortium, μαζί με άλλα κορυφαία παγκόσμια μέλη, παρουσιάζουν το καλύτερο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στο διαδίκτυο, προσφέροντας την ευκαιρία σε όποιον θέλει να επιτύχει, να ευδοκιμήσει και να αναπτυχθεί.

Οι στόχοι τους, ωστόσο, πάει πέρα από το να προσφέρουν μαθήματα και περιεχόμενο. Είναι δεσμευμένοι στην έρευνα που θα τους επιτρέψει να κατανοήσουν πώς μαθαίνουν οι μαθητές, το πώς η τεχνολογία μπορεί να μεταμορφώσει τη μάθηση, καθώς και τους τρόπους που οι εκπαιδευτικοί διδάσκουν στο πανεπιστήμιο και έξω από αυτό.

Ως καινοτόμοι και πειραματιστές, θέλουν να μοιραστούν ό, τι ανακαλύπτουν. Η πλατφόρμα edX είναι διαθέσιμη δωρεάν. Με τη διεξαγωγή και τη δημοσίευση σημαντικών ερευνών σχετικά με το πώς μαθαίνουν οι μαθητές, θα ενδυναμώσουν και θα εμπνεύσουν τους εκπαιδευτικούς σε όλο τον κόσμο και θα προωθήσουν την επιτυχία στη μάθηση.

Σκοπός της edX είναι να γίνει ο κορυφαίος προμηθευτής για τους μαθητές και τη μάθηση παγκοσμίως παραμένοντας επικεντρωμένη στους στόχους και τις αρχές που ορίστηκαν κατά τη διαμόρφωση της.

Στόχοι της edX είναι:

- Επέκταση της πρόσβασης στην εκπαίδευση για όλους.
- Βελτίωση της διδασκαλίας και της μάθησης στο πανεπιστήμιο και διαδικτυακά.
- Προχωρημένη διδασκαλία και μάθηση μέσω της έρευνας.

Η αρχές της edX είναι:

- Μη κερδοσκοπική.
- Πλατφόρμα ανοιχτού κώδικα.
- Συνεργατική.
- Οικονομικά βιώσιμη.

Η edX βασίζεται στο Cambridge της Μασαχουσέτης και διοικείται από το MIT και το Harvard.

Η edX προσφέρει διαδραστικά διαδικτυακά μαθήματα και Moocs από τα καλύτερα πανεπιστήμια, κολέγια και οργανισμούς στον κόσμο. Διαδικτυακά μαθήματα από τα MITx, HarvardX, BerkeleyX, UTX και πολλά άλλα πανεπιστήμια μπορούν να ληφθούν εδώ. Τα θέματα περιλαμβάνουν τη βιολογία, τις επιχειρήσεις, τη χημεία, την επιστήμη των υπολογιστών, τα οικονομικά, τα χρηματοοικονομικά, την ηλεκτρονική, την μηχανική, τη διατροφολογία, την ιστορία, τις ανθρωπιστικές επιστήμες, τη νομική, τη λογοτεχνία, τα μαθηματικά, την ιατρική, τη μουσική, τη φιλοσοφία, τη φυσική, την επιστήμη, τη στατιστική και πολλά άλλα. Η edX είναι μια μη-κερδοσκοπική διαδικτυακή πρωτοβουλία που δημιουργήθηκε από τα ιδρυτικά μέλη του Harvard και του MIT.¹⁴

3.1.4 Πλατφόρμα της FutureLearn.

Η FutureLearn ξεκίνησε τα πρώτα της μαθήματα τον Σεπτέμβριος του 2013 και από τότε 1.646.027 φοιτητές έχουν εγγραφεί στην πλατφόρμα της.

Τα μαθήματα της FutureLearn.

Η FutureLearn προσφέρει μια ποικιλία μαθημάτων από κορυφαία πανεπιστήμια και πολιτιστικούς φορείς από όλο τον κόσμο. Αυτά παραδίδονται ένα βήμα τη φορά, και είναι προσβάσιμα στο κινητό, το tablet και τον υπολογιστή, έτσι ώστε ο καθένας να μπορεί να προσαρμόσει τη μάθηση γύρω από τη ζωή του. Στην FutureLearn πιστεύουν ότι η μάθηση πρέπει να είναι μια ευχάριστη κοινωνική εμπειρία, επομένως τα μαθήματά τους προσφέρουν την ευκαιρία να συζητηθεί το τι μαθαίνει ο καθένας

¹⁴ Edx, 2015, about από <https://www.edx.org/about-us>.

με άλλους καθώς προχωράει η εκπαίδευσή του, βοηθώντας τους να κάνουν καινούργιες ανακαλύψεις και να σχηματίσουν νέες ιδέες.

Οι συνεργάτες της FutureLearn.

Είναι μια ιδιωτική εταιρεία που ανήκει εξ ολοκλήρου στο ανοικτό πανεπιστήμιο, με όφελος, την πάνω από 40 χρόνια εμπειρίας του, στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση και την εκπαίδευση μέσω του διαδικτύου.

Έχει 57 συνεργάτες σε όλο τον κόσμο. Αυτούς περιλαμβάνουν πολλά από τα καλύτερα πανεπιστήμια του Ηνωμένου Βασιλείου και διεθνή πανεπιστήμια, καθώς και ιδρύματα με ένα τεράστιο αρχείο πολιτιστικού και εκπαιδευτικού υλικού, όπως το Βρετανικό Συμβούλιο, η Βρετανική Βιβλιοθήκη, το Βρετανικό Μουσείο και την Εθνική Σχολή Κινηματογράφου και Τηλεόρασης.

Συνεργάζεται επίσης με μια σειρά από διεθνώς αναγνωρισμένους οργανισμούς, από επαγγελματικούς οργανισμούς όπως το Association of Chartered Certified Accountants (ACCA) και το Ίδρυμα Μηχανικής και Τεχνολογίας (IET), μέχρι επιχειρήσεις όπως το BBC και το Marks & Spencer, έως και την κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου.

Οι αρχές της FutureLearn.

Δέκα αρχές που περιγράφουν πως σχεδιάστηκε και κατασκευάστηκε η FutureLearn.

- Ανοιχτή προς όλους
- Λαμβάνει υπόψη την γνώμη των μαθητών
- Η αφηγηματικότητα είναι σημαντική
- Πρόκληση συζήτησης
- Αποδοχή μαζικότητας
- Δημιουργία επικοινωνίας
- Αποφυγή περιπλοκότητας
- Ανοιχτή σε νέες ιδέες
- Επιβράβευση της προόδου
- Αποδοχή των δια βίου μαθητών¹⁵

¹⁵ FutureLearn, 2015, about από <https://www.futurelearn.com/about>.

3.1.5 Πλατφόρμα της OpenupEd.

Η OpenupEd είναι μια ανοιχτή, μη κερδοσκοπική πλατφόρμα προσφέροντας Μοοcs που συμβάλλουν στο άνοιγμα της εκπαίδευσης, προς όφελος των μαθητών και της ευρύτερης κοινωνίας. Το όραμα της είναι να προσεγγίσει όλους εκείνους τους μαθητές που ενδιαφέρονται να λάβουν μέρος σε διαδικτυακή τριτοβάθμια εκπαίδευση με τρόπο που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες τους και την ιδιαίτερη κατάστασή τους.

Προσφέρει υψηλής ποιότητας επικεντρωμένα στον μαθητευόμενο μαθήματα που έχουν σχεδιαστεί για την αυτό-μάθηση, για να μελετηθούν ανεξάρτητα από το χρόνο, τον τόπο, και ιδανικά και από το ρυθμό, και να λαμβάνονται είτε από ανεπίσημους μαθητές ή τυπικούς μαθητές σε μια γλώσσα που τους ταιριάζει. Τα Μοοcs της είναι σχεδιασμένα με τέτοιο τρόπο που πραγματικά ανοίγει την εκπαίδευση.

Όλα τα περιττά εμπόδια στη μάθηση πρέπει να αφαιρεθούν, τόσο κατά την έναρξη όσο και κατά τη διάρκεια της μάθησης.

Οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει να διευκολύνονται με κατάλληλα κίνητρα για να κάνουν πρόοδο και να επιτύχουν στις προσπάθειές τους για μάθηση.

Η OpenupEd έχει κάποια σημαντικά πλεονεκτήματα σε σύγκριση με άλλες μεγάλες πλατφόρμες Μοοc εστιάζοντας στην «πλήρη» πρόσβαση, την ποιότητα και την ποικιλομορφία.¹⁶

3.1.6 Πλατφόρμα της Iversity.

Η iversity είναι η Ευρωπαϊκή πλατφόρμα για ηλεκτρονική μάθηση, που επιτρέπει στα πανεπιστήμια να μοιράζονται ένα ευρύ φάσμα μαθημάτων με φοιτητές από όλο τον κόσμο, παρέχοντάς τους την ευκαιρία να αποκτήσουν αναγνωρισμένες πιστοποιήσεις, από όπου και αν βρίσκονται. Αυτή η νέα διάσταση μάθησης είναι αυτό που περιγράφουμε με τη φράση: «Η μελέτη οπουδήποτε».

Δουλεύουν σε στενή συνεργασία με εκπαιδευτικούς, ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και επιχειρήσεις που βασίζονται στη γνώση για να παρέχουν μαθήματα υψηλής ποιότητας που είναι ελκυστικά, διαδραστικά και διασκεδαστικά.

¹⁶ OpenupEd, 2015, about από <http://www.openuped.eu/39-about-openuped>.

Αυτά τα διαδικτυακά μαθήματα (τα λεγόμενα Moocs) προσφέρουν πρωτοφανείς ευκαιρίες τόσο για τους μαθητές όσο και τους καθηγητές. Επιτρέπουν στους καθηγητές να πειραματιστούν με καινοτόμες μορφές διδασκαλίας και παρέχουν στους φοιτητές και σε ανεξάρτητους σπουδαστές μια προσαρμοσμένη εμπειρία τριτοβάθμιας εκπαίδευσης: μια ψηφιακή Erasmus για όλους.

Στόχος της δεν είναι να αντικαταστήσει τα πανεπιστήμια, αλλά να ενδυναμώσει τους ακαδημαϊκούς. Επειδή βασίζεται στην Ευρώπη, είναι εξειδικευμένη στην εργασία εντός του υφιστάμενου νομικού και διοικητικού συστήματος και συγκεκριμένα το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς και Συσσώρευσης Ακαδημαϊκών Μονάδων (ECTS). Μερικά από τα ιδρύματα που συνεργάζεται ήδη αναθέτει μονάδες ECTS για διαδικτυακούς μαθητές που λαμβάνουν τα μαθήματα τους στην πλατφόρμα της.

Περίληπτικά: Ηiversity κάνει την τριτοβάθμια εκπαίδευση πιο προσιτή, πιο προσβάσιμη και πιο εξατομικευμένη.

Πως λειτουργεί.

Μαθαίνοντας με τηνiversity είναι εύκολο, απλά χρειάζεστε έναν υπολογιστή και μια σύνδεση στο internet. Παρακολουθήστε βίντεο, συζητήστε με τους συμμαθητές σας και λάβετε κουίζ και εξετάσεις.

Παρακολουθήστε βίντεο.

Παρακολουθήστε βίντεο διαλέξεις και μάθετε από το μεγάλο περιεχόμενο. Ακολουθήστε την πορεία του μαθήματος καθώς ο καθηγητής σας δημοσιεύει τακτικά νέα κεφάλαια.

Συζητήστε.

Μεταβείτε σε συζητήσεις και μάθετε από τους συμμαθητές σας και τους καθηγητές σας. Όλοι είναι μαζί σε αυτό, οπότε δεν χρειάζεται να είστε ντροπαλοί.

Κουίζ & Εξετάσεις.

Ο καθηγητής σας θα σχεδιάσει διαδραστικά κουίζ για να ολοκληρώσετε κατά τη διάρκεια του μαθήματος. Αυτή η άμεση ανατροφοδότηση θα εμπλουτίσει τη μάθησή σας.

Μελετήστε οπουδήποτε.

Το μόνο που χρειάζεστε είναι μια σύνδεση στο internet και ένα υπολογιστή για να μελετήσετε με την iversity, είναι τόσο απλό. Ενταχθείτε στην επανάσταση της διαδικτυακής μάθησης.

Πιστοποίηση.

Ολοκληρώστε το μάθημα και πάρτε το πιστοποιητικό τους. Δείξτε το τους φίλους, τους εργοδότες και τους υπόλοιπους.

Δωρεάν συμμετοχή.

Μπορείτε να συμμετέχετε και να παρακολουθήσετε τα βίντεο και το μάθημα δωρεάν.¹⁷

3.1.7 Πλατφόρμα της Udemy.

Τι μπορείτε να κάνετε στην Udemy.

Η Udemy είναι στην παγκόσμια αγορά της διαδικτυακής εκμάθησης, όπου 7.000.000 + φοιτητές παρακολουθούν μαθήματα σε όλα τα θέματα από τον προγραμματισμό, τη γιόγκα, τη φωτογραφία και πολλά άλλα. Κάθε ένα από τα 25.000 μαθήματα της διδάσκονται από έμπειρους καθηγητές και κάθε μάθημα είναι διαθέσιμο on-demand, έτσι ώστε οι μαθητές να μπορούν να μάθουν στο δικό τους ρυθμό, στον ελεύθερο χρόνο τους, και σε οποιαδήποτε συσκευή.¹⁸

3.1.8 Πλατφόρμα της P2PU.

Τι είναι το P2PU.

Το Peer 2 Peer University είναι ένα ανοιχτό εκπαιδευτικό πρόγραμμα που διοργανώνει μάθηση εκτός των θεσμικών τοίχων και δίνει αναγνώριση στους μαθητές για τα επιτεύγματά τους. Το P2PU δημιουργεί ένα μοντέλο για δια βίου μάθηση παράλληλα με την παραδοσιακή επίσημη τριτοβάθμια εκπαίδευση. Αξιοποιώντας το

¹⁷ Iversity, 2015, about από <https://iversity.org/> και <https://iversity.org/en/pages/about>.

¹⁸ Udemy, 2015, about από <https://about.udemy.com/>.

internet και το εκπαιδευτικό υλικό που είναι ανοιχτά διαθέσιμο στο διαδίκτυο, το P2PU επιτρέπει υψηλής ποιότητας ευκαιρίες εκπαίδευσης με χαμηλό κόστος.

Πώς διδάσκουν στο P2PU.

Μία από τις βασικές αξίες του είναι «η μάθηση μέσω ομότιμων». Γενικά χρησιμοποιούν αυτό τον όρο ως συντομογραφία για το ακόλουθο πλαίσιο μάθησης:

Τεχνογνωσία, ο καθένας την έχει:

Στη μέση ομάδα μάθησης P2PU, μπορεί να υπάρχει ένας υπέρ-οργανωμένος διαχειριστής έργου, ένας έξυπνος συγγραφέας τίτλου, ένας δεινός διαπραγματευτής και ένας σχεδιαστής επιδείξεων. Δεν έχει σημασία ποιο είναι το αντικείμενο του μαθήματος, ο καθένας φέρνει τις δικές του δεξιότητες και εμπειρίες στην ομάδα. Με αυτή τη λογική «τεχνογνωσία» δεν σημαίνει απαραίτητα μια ικανότητα που αναγνωρίζεται από ένα πτυχίο ή ένα τίτλο εργασίας, αλλά αντίθετα, αναφέρεται σε ένα πιο ανεπίσημο ορισμό του ταλέντου.

Η κοινή χρήση και η επικοινωνία είναι το πώς μαθαίνουν:

Κάθε εμπειρία P2PU θα σας ζητήσει να εργαστείτε σε κάτι μαζί και να το μοιραστείτε. Είτε πρόκειται για ένα έργο που βασίζεται σε μια ομάδα, όπως το Data Explorer, μία ομάδα αναθεώρησης ομότιμων, όπως Πνευματικά δικαιώματα για Εκπαιδευτικούς ή δημιουργώντας ένα αρχείο HTML με τη Σχολή της Webcraft, να αλληλεπιδράτε με τους άλλους, να μοιράζεστε το έργο σας και να μεταδίδεται την γνώση σας είναι μέρος της εκπαιδευτικής εμπειρίας.

Η ανατροφοδότηση είναι απαραίτητη προκειμένου να βελτιωθεί το P2PU:

Στο P2PU, πιστεύουν ότι η παροχή ανατροφοδότησης είναι ένα είδος μάθησης. Δημιούργησαν μία πλατφόρμα αξιολόγησης γύρω από αυτή την αρχή. Όταν κάποιος υποβάλει μία εργασία, ένα άλλο μέλος της κοινότητας P2PU θα του παρέχει ανατροφοδότηση για να τον βοηθήσει να επεκτείνει την εκμάθηση του. Η ανατροφοδότηση βοηθά με τη διευκόλυνση των ιδιαίτερων αναγκών του καθενός, και βοηθά τα μέλη του P2PU να μάθουν περισσότερα από την διάγνωση του που βρίσκεται με την εργασία του.¹⁹

¹⁹ P2PU, 2015, about philosophy από <https://p2pu.org/en/about/philosophy/>.

3.2 Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο

3.2.1 Ιστορική Αναδρομή

1992

- Ίδρυση του ΕΑΠ : άρθρο 27 του Ν2083/92.
- Το 1992 δημιουργήθηκε το Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο (Ε.Α.Π) ως αυτοτελές και πλήρως αυτοδιοικούμενο ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα που έχει τη μορφή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου και εδρεύει στην Αθήνα.

1996

- Έναρξη της προσπάθειας για την απόκτηση διδακτικού υλικού για τα δυο πρώτα πιλοτικά προγράμματα σπουδών : “Ανοιχτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση” και “ Μεταπτυχιακή Ειδίκευση Καθηγητών Αγγλικής Γλώσσας”.

1997

- Συγκρότηση επιτροπής ερευνών και ομάδας ειδικών για την διεκπεραίωση του προγράμματος.
- Ολοκλήρωση της προσπάθειας για την απόκτηση διδακτικού υλικού για τα πρώτα πιλοτικά προγράμματα σπουδών.
- Επιλογή διδασκόντων και συγκρότηση των ομάδων διδακτικού προσωπικού για τα παραπάνω προγράμματα.
- Διοικητικές υπηρεσίες , εργαστήριο εκπαιδευτικού υλικού και μεθοδολογία «Εξ αποστάσεως» βιβλιοθήκη.

1998

- Έναρξη των δυο προγραμμάτων σπουδών.
- Έκδοση υπουργικής απόφασης για της θεματικές ενότητες του Ελληνικού Ανοιχτού Πανεπιστημίου (Ε.Α.Π).

1999

- Ολοκλήρωση του ενός εκ των δυο πιλοτικών προγραμμάτων του Ε.Α.Π (Ανοιχτή και Εξ αποστάσεως εκπαίδευση).
- Επιλογή 5 προπτυχιακά, 3 επιμορφωτικά και 9 μεταπτυχιακά προγράμματα για 5000 φοιτητές .
- Έκδοση των πρώτων συγγραμμάτων για τα προγράμματα του Ε.Α.Π.

2000

- Επιλογή έως νέου μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών : « Περιβάλλον Σχεδιασμός Έργων Υποδομής.
- Απόφαση για 180 επιπλέον νέους τόμους διδακτικού υλικού.

2001

- Προσφορά ενός επιπλέον προπτυχιακού προγράμματος: "Ισπανική Γλώσσα και Πολιτισμός", ενός μεταπτυχιακού προγράμματος ειδίκευσης: "Διοίκηση Μονάδων Υγείας ΕΣΥ" και δύο μεταπτυχιακών προγραμμάτων επιμόρφωσης: "Εκπαιδευτική Έρευνα στην Πράξη" και "Εξέλιξη του Παιδιού στο Κοινωνικό Περιβάλλον".
- Έγκριση Κανονισμού Λειτουργίας Εργαστηρίου Εκπαιδευτικού Υλικού και Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας.

2002

- Απόφαση νέων Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Ειδίκευσης για το ακαδημαϊκό έτος 2004-2005 (Σπουδές στην Ορθόδοξη Θεολογία, Σεισμική Μηχανική και Αντισεισμικές Κατασκευές, Διαχείριση Τεχνικών Έργων, Μεταπτυχιακή Εξειδίκευση στα Πληροφοριακά Συστήματα, Διοίκηση Πολιτισμικών Μονάδων και Γραφικές Τέχνες Πολυμέσα).

2004

- 6 νέα μεταπτυχιακά προγράμματα:
 - Σπουδές στην ορθόδοξη θεολογία.
 - Γραφικές τέχνες πολυμέσα.
 - Διαχείριση τεχνικών έργων .
 - Σεισμική μηχανική κι αντισεισμικές κατασκευές.
 - Μεταπτυχιακή εξειδίκευση στα πληροφοριακά συστήματα.
 - Διοίκηση πολιτισμικών μονάδων.

2005

- 6 νέα μεταπτυχιακά προγράμματα:
 - Διαχείριση αποβλήτων.
 - Προχωρημένες σπουδές στη Φυσική.
 - Κατάλυση και προστασία του περιβάλλοντος.
 - Μεταπτυχιακή ειδίκευση καθηγητών των Φυσικών Επιστημών.
 - Διοίκηση επιχειρήσεων (MBA).
 - Μεταπτυχιακές σπουδές στα Μαθηματικά.
- Επιλογή δύο νέων Θεματικών ενοτήτων:
 - Μεθοδολογία εκπαίδευσης ενηλίκων.
 - Σχεδιασμός , Διοίκηση και Αξιολόγηση προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων.

2006

- Επιλογή δύο νέων Θεματικών ενοτήτων:
 - Επιμόρφωση των εκπαιδευτών των καθηγητών της Αγγλικής Γλώσσας.
 - Νεοελληνική Φιλολογία από τις απαρχές ως το 18ο αιώνα.

2010

- Επιλογή δύο νέων ΠΜΣ: «Τεχνολογία Υλικού και Λογισμικού: Σχεδίαση και Ανάπτυξη Διάχυτων Συστημάτων Υπολογισμού» στη Σχολή Θετικών Επιστημών και Τεχνολογίας και «Σχεδιασμός Φωτισμού - Πολυμέσα» στη Σχολή Εφαρμοσμένων Τεχνών».

2013

- Έχουμε έγκριση στη 242η/12-7-2013 συνεδρίαση της διοικούσας επιτροπής της εισήγησης της σχολής Κοινωνικών Επιστημών σχετικά με τη δημιουργία των ακόλουθων κοινών προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών:
 - «Joint degree MSc Program «Enterprise Risk Management» (με το Ανοιχτό Πανεπιστήμιο Κύπρου).
 - Joint degree MSc Program «Δίκαιο των Επιχειρήσεων και Εμπορικές Συναλλαγές» (με το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας).
 - Joint degree MSc Program «Τραπεζική, Λογιστική και Χρηματοοικονομική» (με το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας).
 - Joint degree MSc Program «Ποσοτικές Μέθοδοι στη Χρηματοοικονομική» (με το Πανεπιστήμιο Πατρών).²⁰

3.2.2 Καινοτομίες

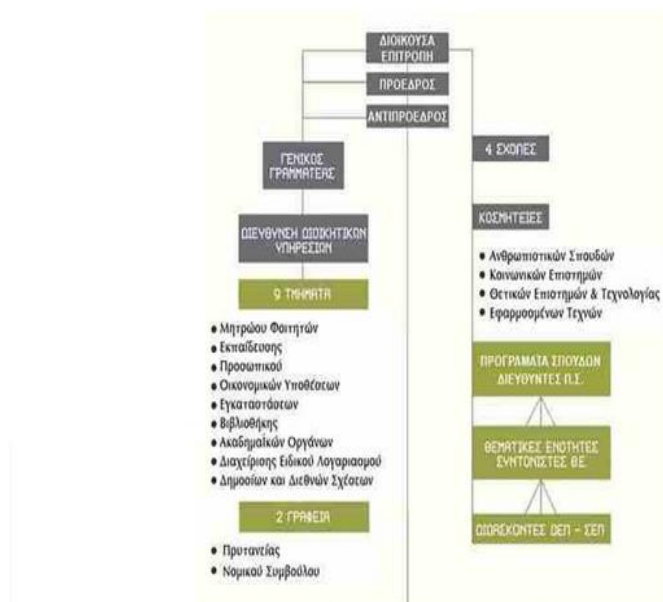
Το ΕΑΠ είναι Δημόσιο Πανεπιστήμιο, απολύτως ισότιμο με τα άλλα Α.Ε.Ι. της χώρας και παρέχει στους αποφοίτους του όλα τα επαγγελματικά δικαιώματα, που προβλέπονται από το ισχύον νομικό πλαίσιο της χώρας.

Με το Ν.2552/97 έχουμε κάποιες βασικές καινοτομίες. Αρχικά έχουμε τη προσφορά των σπουδών, αποκλειστικά με τη μέθοδο της εξ αποστάσεως διδασκαλίας. Μετά την εφαρμογή του αρθρωτού συστήματος και την αντικατάσταση του Τμήματος από το ευέλικτο σχήμα του "Προγράμματος Σπουδών", που μπορεί εύκολα να μεταβάλλεται ανάλογα με τις εκάστοτε κοινωνικές και μορφωτικές ανάγκες. Επίσης τη πιστοποίηση των σπουδών σε 5 διαφορετικά επίπεδα, που καλύπτουν το χώρο από τη μετά-δευτεροβάθμια επιμόρφωση έως το διδακτορικό δίπλωμα. Επιπλέον την ίδρυση Εργαστηρίου Εκπαιδευτικού Υλικού, Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας και την ίδρυση Μονάδας Εσωτερικής Αξιολόγησης. Επιπρόσθετα την απλούστευση της διοικητικής δομής με την κατάργηση του πρυτανικού συμβουλίου και τη θεσμοθέτηση ολιγάριθμης αλλά αντιπροσωπευτικής Συγκλήτου. Και τέλος το καθορισμός ως βασικής λειτουργικής μονάδας του ΕΑΠ της Θεματικής Ενότητας, που καλύπτει ένα διακεκριμένο αντικείμενο σε προπτυχιακό ή μεταπτυχιακό επίπεδο. Κάθε Θ.Ε.

²⁰ Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο, Ιστορική Αναδρομή, 2011, από <http://www.eap.gr/view.php?artid=1178>.

περιλαμβάνει ύλη, που αντιστοιχεί σε τρία εξαμηνιαία μαθήματα των ελληνικών Α.Ε.Ι.²¹

3.2.3 Δομή του Ε.Α.Π

22

3.2.4 Το Ε.Α.Π σήμερα

- Αριθμός πτυχιακών φοιτητών: Ενεργοί 16.369, Εγγεγραμμένοι 18.874
- Αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών: Ενεργοί 15.458, Εγγεγραμμένοι 17.167
- Αριθμός υποψηφίων διδασκτόρων 82.
- Αριθμός προσφερόμενων προγραμμάτων σπουδών 32.
- Αριθμός προσφερόμενων θεματικών ενοτήτων 232.
- Αριθμός υποψήφιων φοιτητών για το ακαδημαϊκό έτος 2015-16: 40.018
- Αριθμός προσφερόμενων θέσεων για το ακαδημαϊκό έτος 2015-16: 10.661 [9.900+240(ΑΜΕΑ)+521(μέλη εκπαιδευτικού προσωπικού ΑΤΕΙ με προσωποπαγή θέση και εργαστηριακούς συνεργάτες.
- Αριθμός υποψήφιων φοιτητών για το ακαδημαϊκό έτος 2014-15: 41.904

²¹ Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Καινοτομίες, 2011, από <http://www.eap.gr/view.php?artid=1179>.

²² Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Δομή του Ε.Α.Π, 2011, από <http://www.eap.gr/view.php?artid=1171>

- Αριθμός προσφερόμενων θέσεων για το ακαδημαϊκό έτος 2014-15: 10.759 [10.000+245(ΑΜΕΑ)+514(μέλη εκπαιδευτικού προσωπικού ΑΤΕΙ με προσωποπαγή θέση και εργαστηριακούς συνεργάτες.
- Συνολικά αποφοιτήσανε 27.770:
 - Πτυχιακά προγράμματα σπουδών 10.595
 - Προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών 17.175
 - Διδάκτορα 43
- Σύνολο εκδοθέντων βιβλίων από το ΕΑΠ 746
- Αριθμός υποτροφιών από το 1998 μέχρι σήμερα 9.988 (υποτροφίες βάση κριτηρίων 8.948, υποτροφίες αριστείας 1.040)
- Αριθμός μελών του Συνεργαζόμενου εκπαιδευτικού προσωπικού 1.730
- Αριθμός μελών του Διδακτικού ερευνητικού προσωπικού 48
- Διοικητικό προσωπικό:
 - Μόνιμοι (ΑΣΕΠ) 8
 - Αορίστου χρόνου 39
 - Σύμβαση έργου 198
 - Ορισμένου χρόνου 0
- Αποσπασμένη εκπαιδευτικοί 1
- Με απόσπαση ΙΔΑΧ 1
- Εκπαιδευτικές Στάθμες:
 - Πέντε ομαδικές συμβουλευτικές συναντήσεις ετησίως σε 10 πόλεις.
 - Τέσσερις έως έξι εργασίες ετησίως
 - Συμβουλευτική από απόσταση
 - Τελικές εξετάσεις σε 10 πόλεις
 - Μέση αναλογία Διδασκόντων – Διδασκομένων 1/20
 - Μελέτη από ειδικά διαμορφωμένο διδακτικό υλικό²³

²³ Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο, Το Ε.Α.Π σήμερα, 2011, από <http://www.eap.gr/view.php?artid=1173>.

3.2.5 Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών

Σπουδές στον ευρωπαϊκό πολιτισμό

Σκοπός

Σκοπός του προγράμματος είναι η προσφορά γνώσεων γύρω από την εξέλιξη της Ευρώπης και του Πολιτισμού της, δηλαδή, συνολική και ολοκληρωμένη γνώση του ευρωπαϊκού πεδίου και της κουλτούρας του.

Το προπτυχιακό Πρόγραμμα "Σπουδές στον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό" αποτελεί πρωτοτυπία του ΕΑΠ και συμβάλλει αποφασιστικά στον εκσυγχρονισμό και στην ανανέωση του περιεχομένου σπουδών της Ανωτάτης Εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Για πρώτη φορά ένα Ελληνικό Πανεπιστήμιο συγκροτεί και προσφέρει ολοκληρωμένες προπτυχιακές Ευρωπαϊκές σπουδές με έμφαση σε θέματα Πολιτισμού. Το πρόγραμμα αυτό του ΕΑΠ το οποίο εντάσσεται στις δραστηριότητες της Σχολής Ανθρωπιστικών Σπουδών, περιλαμβάνει ευρύ συνδυασμό τόσο καθιερωμένων όσο και καινούργιων γνωστικών αντικειμένων και θεμάτων, με σκοπό να προσεγγίζονται τα βασικά συστατικά και οι κεντρικές διαδικασίες που διαμόρφωσαν διαχρονικά αυτό που ονομάζεται Ευρωπαϊκό φαινόμενο .

Κεντρικοί στόχοι του προγράμματος είναι:

1. ο εμπλουτισμός των γνώσεων και των δεξιοτήτων των φοιτητών του Προγράμματος,
2. η ανάπτυξη της κριτικής ικανότητάς τους,
3. η δυνατότητα να κατανοούν τη σημερινή ευρωπαϊκή πραγματικότητα την οποία οι ίδιοι βιώνουν ως πολίτες της Ελλάδας και της Ευρώπης,
4. η δυνατότητα να αντιλαμβάνονται τη σημασία υπερεθνικών διαδικασιών. Άλλος στόχος είναι η
5. παρουσίαση της διαδικασίας σχηματισμού της πολύ-πρισματικής εικόνας του Ευρωπαϊκού φαινομένου και πολιτισμού που καθορίζει και τη σημερινή φυσιογνωμία της Ευρώπης.²⁴

²⁴ Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο, Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών, 2011, *Πτυχιακά Προγράμματα Σπουδών*, «Σπουδές στον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό», από <http://www.eap.gr/epo.php> .

Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό

Σκοπός

Σκοπός του Προγράμματος είναι η προσφορά γνώσεων γύρω από την εξέλιξη και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ελληνικού πολιτισμού. Ακόμα, σκοπός του Προγράμματος είναι να προσφέρει γενικές γνώσεις και κριτική αντίληψη γύρω από τις πολιτισμικές αναζητήσεις και εκδηλώσεις που αναπτύχθηκαν στις διαδοχικές περιόδους της ελληνικής ιστορίας αναδεικνύοντας τη συνάφεια των πολιτισμικών διεργασιών με τις ιστορικές και κοινωνικές συνιστώσες. Και τέλος το Πρόγραμμα συνδυάζει τη μελέτη της ιστορίας, της πνευματικής ζωής (λογοτεχνία, φιλοσοφία, επιστήμες) και των τεχνών (εικαστικές τέχνες, θέατρο, μουσική, κινηματογράφος κ.ά.) και ενθαρρύνει τη συνεξέταση των πολιτισμικών φαινομένων που εκδηλώθηκαν στον ελληνικό χώρο με το ευρύτερο ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς.²⁵

3.2.6 Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών

Σπουδές στην Εκπαίδευση Med

Σκοπός

Σκοπός του προγράμματος είναι η παροχή εξειδικευμένων παιδαγωγικών γνώσεων αρχικά σε εκπαιδευτικούς και των δύο βαθμίδων (πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια) και μετά σε όλους τους αποφοίτους ΑΕΙ και ΤΕΙ που απασχολούνται ή πρόκειται να απασχοληθούν στην εκπαίδευση.²⁶

Εκπαίδευση Ενηλίκων Med

Σκοπός

Σκοπός του προγράμματος είναι η παροχή εξειδικευμένων γνώσεων και η ανάπτυξη δεξιοτήτων, ώστε οι απόφοιτοι να είναι ικανοί να σχεδιάζουν, να οργανώνουν και να αξιολογούν προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων, καθώς και να διδάσκουν σε αυτά,

²⁵ Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών, 2011, *Πτυχιακά Προγράμματα Σπουδών*, «Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό», από <http://www.eap.gr/elp.php>.

²⁶ Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών, 2011, *Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών*, «Σπουδές στην Εκπαίδευση Med», από <http://www.eap.gr/ekp.php>.

χρησιμοποιώντας σύγχρονες εκπαιδευτικές μεθόδους και μεθόδους εκπαίδευσης από απόσταση.²⁷

3.2.7 Σχολή Κοινωνικών Επιστημών

Πτυχιακά Προγράμματα Σπουδών

Διοίκηση Επιχειρήσεων και Οργανισμών

Σκοπός

Σκοπός του προγράμματος είναι η προσφορά γνώσεων και δεξιοτήτων σε θέματα διοίκησης συστημάτων επιχειρήσεων και οργανισμών (ιδιωτικών και δημόσιων), κατά τρόπο ώστε να καταστεί αποδοτικότερη η συμβολή τους στη λειτουργία των φορέων αυτών και να είναι σε θέση να αναλαμβάνουν ηγετικές πρωτοβουλίες σε ενδεχόμενες τεχνολογικές ή οργανωτικές αλλαγές, αναγκαίες για την ανταπόκριση της επιχείρησης ή του οργανισμού στο ταχέως εξελισσόμενο διεθνές περιβάλλον. Ακόμα, σκοπός του προγράμματος είναι να δημιουργήσει αποφοίτους που να συνδυάζουν θεωρητικές και πρακτικές γνώσεις απαραίτητες στη διοίκηση σύγχρονων επιχειρήσεων και οργανισμών (ιδιωτικών και δημόσιων). Η παγκοσμιοποίηση της οικονομικής δραστηριότητας, η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και η ανάπτυξη της νέας οικονομίας έχουν συμβάλει στη ζήτηση, εκ μέρους των σύγχρονων οικονομικών μονάδων, εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού που θα μπορεί να αναλύει, συνθέτει και ενεργεί στις πολύπλοκες συνθήκες που χαρακτηρίζουν το σύγχρονο κόσμο των επιχειρήσεων και οργανισμών.

Οι απόφοιτοι του προγράμματος «Διοίκηση Επιχειρήσεων και Οργανισμών» θα μπορούν:

1. να χρησιμοποιούν στατιστικές και οικονομικές μεθόδους για να αναλύσουν τις εξωτερικές και εσωτερικές συνθήκες δράσης των φορέων τους (οργανισμών / επιχειρήσεων)
2. να αντιλαμβάνονται τις επιρροές και αλληλεπιδράσεις μεταξύ οικονομικής συγκυρίας, χρηματοδοτικών δυνατοτήτων, κυβερνητικής πολιτικής και

²⁷ Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών, 2011, *Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών*, «Εκπαίδευση Ενηλίκων Med», από <http://www.eap.gr/eke.php>.

επιχειρηματικού περιβάλλοντος στην εθνική όσο και διεθνή διάστασή τους

3. να συμβάλλουν καθοριστικά στην καταλληλότερη και οικονομικά αποδοτικότερη οργάνωση των φορέων τους (οργανισμών / επιχειρήσεων)
4. να ενεργούν με αυτοπεποίθηση ως εξειδικευμένοι σύμβουλοι ΜΜΕ, πολυεθνικών, επιχειρήσεων χρηματοδότησης και δημοσίων οργανισμών
5. να αναλαμβάνουν ηγετικές πρωτοβουλίες σε τυχόν τεχνολογικές ή οργανωτικές αλλαγές που χαρακτηρίζουν το γρήγορα εξελισσόμενο διεθνές επιχειρηματικό / οργανωτικό περιβάλλον.²⁸

3.2.8 Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών

Διοίκηση επιχειρήσεων (MBA)

Σκοπός

Ο κύριος σκοπός του προγράμματος είναι να εξοπλιστούν οι σπουδαστές με τα κατάλληλα εργαλεία και γνώση έτσι ώστε να γίνουν αποδοτικοί και ικανοί διευθυντές Επιχειρήσεων και Οργανισμών .

Ο στόχος είναι να ενισχυθεί η δυνατότητα των σπουδαστών να αξιολογούν και να αναλύουν εξωτερικά ή εσωτερικά δεδομένα και να εφαρμόζουν τις κατάλληλες αποφάσεις σε οποιοδήποτε επιχειρησιακό περιβάλλον.

Οι απόφοιτοι του προγράμματος θα έχουν αναπτύξει :

- την κατανόηση ενός ευρέος φάσματος ικανοτήτων διοίκησης και λειτουργικών τεχνικών
- αυτοπεποίθηση στην αξιολόγηση και στην ανάλυση σύνθετων επιχειρησιακών προβλημάτων καθώς και στη λήψη αποφάσεων
- μια προσέγγιση συνεργασίας στην επίλυση προβλημάτων ώστε να επικοινωνούν με σαφήνεια και περιεκτικότητα τόσο προφορικά όσο και γραπτώς με δυνητικούς συνεργάτες τους
- Την ικανότητα να σκέφτονται δημιουργικά κα στρατηγικά

²⁸ Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, 2011, *Πτυχιακά Προγράμματα Σπουδών*, «Διοίκηση Επιχειρήσεων και Οργανισμών», από <http://www.eap.gr/deo.php> .

- Τη δυνατότητα να δουλεύουν τηρώντας προθεσμίες κα κάτω από συνθήκες πίεσης
- Τη δυνατότητα να αναλάβουν ανεξάρτητη εφαρμοσμένη έρευνα και να παράγουν σημαντική διατριβή σε ένα εγκεκριμένο θέμα²⁹

Διοίκηση Μονάδων Υγείας MSc

Σκοπός

Σκοπός του προγράμματος είναι η προετοιμασία στελεχών με γνώσεις και ικανότητες να διοικήσουν αποτελεσματικά μονάδες και κέντρα υγείας, καθώς και να εργασθούν σε κεντρικές και περιφερειακές υπηρεσίες του Συστήματος Υγείας του Δημόσιου και του Ιδιωτικού χώρου. Στόχος επίσης του προγράμματος είναι η εκπαίδευση και η δημιουργία στελεχών στο χώρο της υγείας ικανών να διαμορφώνουν και να λαμβάνουν αποφάσεις ορθολογικά θεμελιωμένες και κοινωνικό-πολιτιστικά αποδεκτές. Ακόμα ο στόχος του ΜΠΣ είναι να δώσει την ευκαιρία σε επαγγελματίες υγείας να εκπαιδευθούν σε κρίσιμα θέματα που αφορούν τις επαγγελματικές τους δεξιότητες και αφορούν στην διοίκηση, στην οικονομία και στην συμπεριφορά κατά την άσκηση του έργου τους.³⁰

3.3 Ανοιχτό πανεπιστήμιο Κύπρου

Σκοπός

Σκοπός της ίδρυσής του ήταν να συμπληρώσει ένα σημαντικό κενό στην ανώτατη πανεπιστημιακή εκπαίδευση που προσφέρεται από την Κυπριακή Δημοκρατία, με την παροχή αναγνωρισμένων σπουδών σε όλες τις βαθμίδες (πτυχιακό επίπεδο, μάστερ και διδακτορικό), με τη μέθοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Στο Ανοιχτό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΑΠΚΥ), μπορούν να γραφτούν όλοι όσοι δεν μπορούν λόγω κάποιων προβλημάτων όπως χρονικοί περιορισμοί, περιορισμοί τοπικότητας, ηλικίας, επαγγελματικής κατάστασης, οικογενειακών υποχρεώσεων, ελαχιστοποιούνται και παύουν να λειτουργούν ανασταλτικά ως τροχοπέδη στη δημιουργία κατάλληλου μαθησιακού περιβάλλοντος, ικανοποιώντας έτσι την ανάγκη της σύγχρονης

²⁹ Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο, Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, 2011, *Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών*, «Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA)», από <http://www.eap.gr/mba.php>.

³⁰ Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο, Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, 2011, *Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών*, «Διοίκηση Μονάδων Υγείας MSc», από <http://www.eap.gr/dmy.php>.

κοινωνίας για συνεχιζόμενη εκπαίδευση και υλοποιώντας ένα από τους στόχους της Ευρώπης τη διά βίου μάθησης.

Οι σπουδές στο ΑΠΚΥ βασίζονται σε σύγχρονα παιδαγωγικά συστήματα που συνεπικουρούνται από τη χρήση της τεχνολογίας και καλλιεργείται γόνιμο έδαφος για τη συμμετοχή όλων ανεξαιρέτως σε προγράμματα σπουδών, σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, και σε προγράμματα κατάρτισης στο πλαίσιο της διά βίου μάθησης.

Το ΑΠΚΥ είναι ισότιμο με όλα τα αναγνωρισμένα Πανεπιστήμια του κόσμου, ανεξάρτητα από την εκπαιδευτική μεθοδολογία που αξιοποιούν, συμβατική ή εξ αποστάσεως. Τα προσφερόμενα και σχεδιαζόμενα προγράμματα σπουδών συμβαδίζουν με τις ανάγκες της χώρας και καλύπτουν το αίτημα των φοιτητών για αναβάθμιση γνώσεων και δεξιοτήτων ανάλογα με τις επιδιώξεις και τις φιλοδοξίες τους. Είναι απόλυτα εναρμονισμένα με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς Ακαδημαϊκών Μονάδων ECTS, γεγονός που ενισχύει την κινητικότητα των φοιτητών και την αμφίδρομη σχέση μεταξύ των συμβατικών Πανεπιστημίων και του ΑΠΚΥ.

Το ΑΠΚΥ δέχτηκε τους πρώτους του φοιτητές το ακαδημαϊκό έτος 2006-2007, και το 2008 ολοκλήρωσαν τις σπουδές τους οι πρώτοι του απόφοιτοι.

Σήμερα το ΑΠΚΥ προσφέρει αναγνωρισμένα προγράμματα σπουδών που εντάσσονται σε τρεις σχολές:

1. Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών
2. Σχολή Θετικών και Εφαρμοσμένων Επιστημών
3. Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης³¹

Προφίλ Σχολής

Η εξ' αποστάσεως Εκπαίδευση προσφέρει αναγνωρισμένα Μεταπτυχιακά προγράμματα, καθώς και προγράμματα δια βίου μάθησης, επαγγελματικής εξειδίκευσης και κατάρτισης. Ακόμα η Εξ αποστάσεως εκπαίδευση δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της προσπάθειας του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου να προσφέρει πρόσβαση στην εκπαίδευση και επιμόρφωση σε όσο το δυνατόν περισσότερους

³¹ Ανοιχτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, *Το Πανεπιστήμιο*, Γενικές Πληροφορίες, από <http://www.ouc.ac.cy/web/guest/university/genika> .

ανθρώπους, οι οποίοι μέχρι τώρα, λόγω γεωγραφικών, επαγγελματικών, οικογενειακών ή άλλων περιορισμών, δεν είχαν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν δια ζώης κάποιο πρόγραμμα. Τέλος με αυτό τον τρόπο, η Εξ αποστάσεως εκπαίδευση ανταποκρίνεται στις σύγχρονες και αυξανόμενες ανάγκες της κοινωνίας για μάθηση και προωθεί τις ίσες ευκαιρίες σε θέματα εκπαίδευσης μέσω προγραμμάτων εναλλακτικής εκπαίδευσης.³²

Διαδικτυακά σεμινάρια

Ο κόσμος της Ενημέρωσης και της Επικοινωνίας εξελίσσεται ραγδαία. Νέες μορφές επικοινωνίας, νέες τεχνικές, νέα μέσα έχουν κάνει την εμφάνισή τους και έχουν εδραιώσει τη θέση τους. Ανάμεσά τους, ξεχωρίζουν τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης, τα γνωστά μας Social Media που έχουν γίνει πλέον αναπόσπαστο μέρος της ζωής, της Επικοινωνίας και της Δημοσιογραφίας.

Το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών Επικοινωνία και Δημοσιογραφία, του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου, κατανοώντας την επιτακτική ανάγκη για καλύτερη και πιο ουσιαστική γνώση των νέων μορφών Ενημέρωσης και Επικοινωνίας, εγκαινιάζει μία νέα σειρά online πιστοποιημένων σεμιναρίων για τα Social Media.

Το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, με αναγνωρισμένο κύρος και σύγχρονη πλατφόρμα τηλεεκπαίδευσης, καθίσταται σημαντικός παράγοντας επιμόρφωσης των επαγγελματιών, αλλά και του ευρύτερου κοινού, στους τομείς της Ψηφιακής Ενημέρωσης και Επικοινωνίας. Κι αυτό, γιατί είναι το μοναδικό Πανεπιστήμιο στην Ελλάδα και την Κύπρο που δίνει την ευκαιρία στους ενδιαφερόμενους να ενταχθούν στη διά βίου μάθηση και να παρακολουθήσουν τα σχετικά σεμινάρια προσαρμόζοντας τους χρόνους στο δικό τους πρόγραμμα. Επίσης, είναι η πρώτη φορά που προσφέρονται σεμινάρια στην Κύπρο και την Ελλάδα, αποκλειστικά μέσω βίντεο, ειδικά παρασκευασμένα για τους εκπαιδευτικούς σκοπούς ενός Πανεπιστημίου.³³

³² Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, Προγράμματα Σπουδών, Μονάδα εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης, Προφίλ, 2014, από <http://www.euc.ac.cy/easyconsole.cfm/id/3068>.

³³ Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, Το Πανεπιστήμιο, Προγράμματα Κατάρτισης, Διαδικτυακά Σεμινάρια στα Social Media, από <http://www.ouc.ac.cy/web/guest/cert/sms>.

Πρόγραμμα εθνοφρουρών

Το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΑΠΚΥ), στο πλαίσιο της ευρύτερης αποστολής του για προσφορά ευκαιριών ευέλικτης, ανοικτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σε τριτοβάθμιο επίπεδο, και σε συνεργασία με τα υπουργεία Άμυνας και Παιδείας και Πολιτισμού, οργανώνει Πρόγραμμα Θεματικών Ενοτήτων (μαθημάτων) προπτυχιακού επιπέδου τις οποίες μπορούν να παρακολουθήσουν οι Εθνοφρουροί κατά τη διάρκεια της στρατιωτικής τους θητείας. Η φοίτηση στο ΑΠΚΥ γίνεται με τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, η οποία επιτρέπει συμμετοχή στις μαθησιακές διεργασίες με τη χρήση σύγχρονων τεχνολογιών χωρίς χρονικούς, τοπικούς ή άλλους περιορισμούς.

Η υλοποίηση του Προγράμματος βασίζεται στην αξιοποίηση του Ευρωπαϊκού Συστήματος Μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων (ECTS), που επιτρέπει τη διευκόλυνση της αναγνώρισης μαθημάτων και περιόδων σπουδών μεταξύ ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Εθνοφρουροί που ολοκληρώνουν με επιτυχία μαθήματα στο ΑΠΚΥ, έχουν τη δυνατότητα να μεταφέρουν και να αντιστοιχίσουν την περίοδο αυτή στο Πανεπιστήμιο και το Πρόγραμμα Σπουδών στο οποίο θα συνεχίσουν τις προπτυχιακές σπουδές τους, μετά το πέρας της στρατιωτικής τους θητείας.

Το Πρόγραμμα λειτουργεί σε πιλοτική φάση, το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2014-2015 και θα τεθεί σε κανονική εφαρμογή το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016, με έναρξη δηλαδή τον Σεπτέμβριο του 2015.³⁴

3.4 Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας μέσω της Εταιρίας Αξιοποίησης και Διαχείρισης της Περιουσίας του Πανεπιστημίου συνεχίζοντας την πολυετή επιτυχή διαδρομή του στον τομέα της Συμπληρωματικής Δια Βίου Εκπαίδευσης, υλοποιεί Προγράμματα Εξειδίκευσης τα οποία καλύπτουν τομείς που διδάσκονται στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

³⁴ Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, Το Πανεπιστήμιο, Άλλα Προγράμματα, Πρόγραμμα εθνοφρουρών, Σε ποιους απευθύνεται, από <http://www.ouc.ac.cy/web/guest/university/otherprograms/army/students>.

Τα Προγράμματα Εξειδίκευσης ανταποκρινόμενα στις απαιτήσεις της αγοράς, στράφηκαν τα τελευταία χρόνια προς νέους σύγχρονους τρόπους υλοποίησής τους. Στα πλαίσια αυτής της προσπάθειας, παράλληλα με την υλοποίηση των συμβατικών προγραμμάτων (Δια ζώσης διδασκαλία), υλοποιούνται με επιτυχία, συναντώντας μεγάλη ανταπόκριση από ενδιαφερόμενους από όλη την Ελλάδα, εξ Αποστάσεως προγράμματα εξειδίκευσης με τη μέθοδο της Σύγχρονης και Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης.

Η αξιοπιστία και το κύρος, η επιστημονική εγκυρότητα και η βαθιά γνώση του χώρου της εκπαίδευσης από το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας αποτελούν εγγύηση της ποιότητας των παρεχόμενων εκπαιδευτικών υπηρεσιών.

Μέθοδος & Χώρος Διεξαγωγής Προγραμμάτων

1. Εξ αποστάσεως ασύγχρονη τηλεκπαίδευση - διαδικασία διδασκαλίας όπου δεν απαιτείται η ταυτόχρονη συμμετοχή του εκπαιδευτή και των εκπαιδευομένων. Η διάθεση του εκπαιδευτικού υλικού και η συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενου γίνονται μέσω διαδικτυακής πλατφόρμας, κάνοντας χρήση μόνο ενός απλού φυλλομετρητή π.χ. (Internet Explorer, Firefox, Chrome), από οποιοδήποτε σημείο με πρόσβαση στο διαδίκτυο.
2. Εξ αποστάσεως σύγχρονη τηλεκπαίδευση - διαδικασία διδασκαλίας με ταυτόχρονη συμμετοχή του εκπαιδευτή και των εκπαιδευομένων σε πραγματικό χρόνο, όπου όμως δεν απαιτείται ο εκπαιδευτής και οι εκπαιδευόμενοι να βρίσκονται στον ίδιο χώρο. Η εξ αποστάσεως διδασκαλία γίνεται με τη μορφή τηλεδιασκέψεων και η παρακολούθηση των εισηγήσεων γίνεται σε πραγματικό χρόνο έσω διαδικτυακής πλατφόρμας, κάνοντας χρήση μόνο ενός απλού φυλλομετρητή π.χ. (Internet Explorer, Firefox, Chrome), από οποιοδήποτε σημείο με πρόσβαση στο διαδίκτυο.³⁵

³⁵ Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Προγράμματα εξειδίκευσης Πανεπιστημίου Μακεδονίας, 2005-2013, από <http://afroditi.uom.gr/seminars/>.

3.5 Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Πρόγραμμα εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης E-learning Τμήματος Χρηματοοικονομικής και Τραπεζικής Διοικητικής

Το Τμήμα Χρηματοοικονομικής & Τραπεζικής Διοικητικής του Πανεπιστημίου Πειραιώς λειτουργεί Πρόγραμμα Εξ' Αποστάσεως Εκπαίδευσης στη Χρηματοοικονομική & Τραπεζική με τη χρήση νέας γενιάς προϊόντων εκπαίδευσης που βασίζονται στη χρήση διαδικτυακών τεχνολογιών για εξ αποστάσεως εκπαίδευση (e-learning).

Έτσι, οι εκπαιδευόμενοι θα έχουν την δυνατότητα να έρθουν, μέσω της εκπαιδευτικής διαδικασίας, σε επαφή με όλες τις νεότερες εξελίξεις και καινοτόμες μεθόδους που εφαρμόζονται στους τομείς των χρηματαγορών και του τραπεζικού συστήματος και έτσι είτε να αποκτήσουν για πρώτη φορά τις σχετικές γνώσεις που θα τους επιτρέψουν να έχουν καλύτερη πρόσβαση στην αγορά εργασίας είτε να επεκτείνουν τις γνώσεις τους στα πλαίσια του επαγγελματικού τους χώρου.

3.6 Πανεπιστήμιο Αθηνών - Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης

Το Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης του Πανεπιστημίου Αθηνών παρέχει τη δυνατότητα παρακολούθησης προγραμμάτων συμπληρωματικής εκπαίδευσης με την χρήση καινοτόμων μεθόδων εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης.

Τα προγράμματα e-Learning υλοποιούνται με τη χρήση απλού λογισμικού (εκπαιδευτική πλατφόρμα), προσαρμοσμένου στις αρχές της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Η εκπαιδευτική πλατφόρμα που χρησιμοποιείται για τη διεξαγωγή των προγραμμάτων αποτελεί στην ουσία έναν διαδικτυακό τόπο, μέσω του οποίου γίνεται η διαχείριση των ηλεκτρονικών τάξεων και παρέχεται η πρόσβαση των χρηστών σε αυτές. Κάθε ηλεκτρονική τάξη αποτελεί προσομοίωση μιας φυσικής, παραδοσιακού τύπου αίθουσας διδασκαλίας. Ο χρήστης έχει τη δυνατότητα πρόσβασης σε αυτήν μέσω προσωπικού κωδικού και μπορεί να πλοηγηθεί ανάλογα με την εκάστοτε ανάγκη του στη διδακτέα ύλη, στις ανακοινώσεις, στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και τα τεστ αξιολόγησης. Ο εκπαιδευόμενος, αφού ολοκληρώσει τη μελέτη της εκάστοτε διδακτικής ενότητας, καλείται να υποβάλει ηλεκτρονικά και βάσει του

χρονοδιαγράμματος που έχει ανακοινωθεί από τον εκπαιδευτή του, το αντίστοιχο τεστ. Τα τεστ περιλαμβάνουν ερωτήσεις αντιστοίχισης ορθών απαντήσεων, πολλαπλής επιλογής, αληθούς/ψευδούς δήλωσης, ή upload όπου ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να διατυπώσει και να επισυνάψει την απάντησή του.

Παράλληλα, παρέχεται πλήρης εκπαιδευτική υποστήριξη δεδομένου ότι ο εκπαιδευόμενος μπορεί να απευθύνεται ηλεκτρονικά στον ορισμένο εκπαιδευτή του, μέσω ενσωματωμένου στην πλατφόρμα ηλεκτρονικού συστήματος επικοινωνίας, για την επίλυση αποριών σχετιζόμενων με τα μαθήματα και τις ασκήσεις αξιολόγησης. Μέσω του προαναφερόμενου συστήματος επικοινωνίας, ο εκπαιδευόμενος έχει επίσης τη δυνατότητα να απευθυνθεί στην Διοικητική ή Τεχνική Υποστήριξη του προγράμματος, ανάλογα με τη φύση του ζητήματος που τον απασχολεί.

Ο καινοτόμος χαρακτήρας των προγραμμάτων του ΕΚΠΑ συνδέεται με τον τρόπο διενέργειας των προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Τα προγράμματα διατίθενται αποκλειστικά μέσω ηλεκτρονικής εκπαιδευτικής πλατφόρμας, χωρίς να απαιτείται η φυσική παρουσία των εκπαιδευόμενων, ενώ η εκπαιδευτική διαδικασία βασίζεται στη συνεχή επικοινωνία και υποστήριξη των εκπαιδευόμενων. Οι εκπαιδευτές κάθε προγράμματος φροντίζουν για την υποστήριξη των εκπαιδευόμενων, ανταποκρινόμενοι άμεσα σε 24 ώρες σε κάθε τους απορία ή διευκρίνιση σημείων του προγράμματος και της ύλης.

3.7 Το Διεθνές Τηλεματικό Πανεπιστήμιο - UNINETTUNO

Το Πανεπιστήμιο χωρίς Σύνορα

Το Διεθνές Τηλεματικό Πανεπιστήμιο UNINETTUNO αποτελεί επίσης ένα από σημαντικότερα Ανοικτά Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια. Η εκπαίδευση λαμβάνει χώρα μέσα από ειδικές εκπαιδευτικές πλατφόρμες και το διαδίκτυο σε πέντε διαφορετικές γλώσσες στις οποίες έχουν προστεθεί και τα Ελληνικά. Η διαδικασία φοίτησης διενεργείται εξ' ολοκλήρου από το Πανεπιστήμιο που εδρεύει στη Ρώμη της Ιταλίας και αποκλειστικά από αυτό. Ειδικά για τους Έλληνες φοιτητές που επιθυμούν να σπουδάσουν από απόσταση “το Διεθνές Τηλεματικό Πανεπιστήμιο προσφέρει μία μοναδική εναλλακτική ευκαιρία, ιδιαίτερα μετά την ενσωμάτωση των ελληνικών ως μία από τις επίσημες γλώσσες διδασκαλίας του” (Δρ. Κυριάκος Κουβελιώτης - Διευθυντής Τηλεματικού Πόλου του Πανεπιστημίου στην Ελλάδα).

3.8 ΤΕΙ ΚΑΒΑΛΑΣ –Athabasca University

Το Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Καβάλας σε συνεργασία με το Κρατικό Πανεπιστήμιο του Καναδά Athabasca University, ένα από τα τρία καλύτερα στον κόσμο, καινοτομεί προσφέροντας τη δυνατότητα φοίτησης από το σπίτι για την απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου MASTER αναγνωρισμένου από το ΔΟΑΤΑΠ (τέως ΔΙΚΑΤΣΑ) στο αντικείμενο της «Εκπαίδευσης από Απόσταση».

Το Μεταπτυχιακό απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς διαφόρων ειδικοτήτων οι οποίοι ενδιαφέρονται να εντρυφήσουν σε θέματα Νέων Τεχνολογιών στην Εκπαίδευση, τις μεθοδολογίες ανάπτυξης εκπαιδευτικού υλικού, το σχεδιασμό εκπαιδευτικών προγραμμάτων κλπ.

3.9 Εξ αποστάσεως Κατάρτιση ΙΕΚ

Όσο αναφορά στην εξ' αποστάσεως Κατάρτιση των ΙΕΚ η αρμοδιότητα της Γ.Γ.Δ.Β.Μ. ανήκει η μέριμνα για τη χρήση νέων τεχνολογιών και την προώθηση του ψηφιακού περιβάλλοντος στα προγράμματα δια βίου μάθησης, περιλαμβανομένης της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και για την ανάπτυξη του κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού. Ακόμα τα δημόσια Ι.Ε.Κ. είναι δυνατό να παρέχουν προγράμματα εξ αποστάσεως κατάρτισης, το περιεχόμενο των οποίων διαμορφώνεται από τη Γ.Γ.Δ.Β.Μ., όπως και το περιεχόμενο των συμβατικών προγραμμάτων σπουδών. Επίσης τα προγράμματα εξ αποστάσεως κατάρτισης είναι δυνατό να αφορούν το σύνολο ή μέρος των Θ.Ε. μιας ειδικότητας και μπορεί να συνδυάζονται με παρουσία στην αίθουσα ή στο εργαστήριο, ανάλογα με τη φύση της ειδικότητας. Και τέλος οι κατά τόπους Περιφέρειες λειτουργούν και διαχειρίζονται την πλατφόρμα τεχνολογικά υποστηριζόμενης μάθησης, υπό την εποπτεία της Γ.Γ.Δ.Β.Μ.

3.10 Ιδιωτικοί Φορείς

Στην εξ' αποστάσεως εκπαίδευση δραστηριοποιούνται τα τελευταία χρόνια αρκετοί ιδιωτικοί φορείς που παρέχουν διάφορα, επαγγελματικού χαρακτήρα συνήθως, προγράμματα, ξένες γλώσσες κλπ. Για τη συμμετοχή στα προγράμματα αυτά υπάρχουν δίδακτρα και η ολοκλήρωσή τους προσφέρει στον σπουδαστή βεβαίωση παρακολούθησης. Για παράδειγμα:

Η Ελληνοαμερικανική Ένωση (<http://www.hau.gr/?i=hau.el.home>) προσφέρει online προγράμματα στην Αγγλική γλώσσα με τη βοήθεια της ηλεκτρονικής πλατφόρμας εκπαίδευσης εξ αποστάσεως Blackboard, η οποία προσφέρει διάφορες δυνατότητες επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης με τον καθηγητή και τους υπόλοιπους συμμετέχοντες. Η παρακολούθηση στα περισσότερα online προγράμματά είναι ασύγχρονη, δεν απαιτείται δηλαδή η ταυτόχρονη παρακολούθηση από όλους. Ενδεικτικά κάποια από τα Online προσφερόμενα προγράμματα : Σεμινάρια Διοίκησης Επιχειρήσεων - Διαχείριση κρίσης: οδηγώντας το πεπρωμένο της επιχείρησης - Δημιουργία μοντέλων για πρόβλεψη εσόδων - Αγγλικά για Επιχειρήσεις κλπ

Το [webschool.edu.gr](http://www.webschool.edu.gr/elearning.aspx) (<http://www.webschool.edu.gr/elearning.aspx>), προσφέρει ένα ελληνικό portal προώθησης και ηλεκτρονικής διάθεσης υπηρεσιών εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης, είναι εφοδιασμένο με μια τέτοια πλατφόρμα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (e-learning software platform) η οποία περιέχει εκπαιδευτικό υλικό για διάφορους τομείς εκπαίδευσης. Άρα λοιπόν με χρήση του διαδικτύου (internet) μέσα από τις υπηρεσίες του [webschool.edu.gr](http://www.webschool.edu.gr) μπορείτε να εκπαιδευτείτε εξ αποστάσεως χωρίς την παρέμβαση καθηγητή έχοντας πρόσβαση σε μοναδικό εκπαιδευτικό περιεχόμενο όταν ακριβώς το χρειάζεστε.

Το <http://www.italika.gr/> προσφέρει μαθήματα Live με Εικόνα και Ήχο μέσω Internet ενώ υπάρχει σε όλη τη διάρκεια του μαθήματος οπτική & ηχητική Επαφή για άμεση εξήγηση. Τα μαθήματα γίνονται με τα πιο Σύγχρονα Διδακτικά Βιβλία που υπάρχουν (μαζί με τον καθηγητή) και όχι μέσω κάποιου ηλεκτρονικού προγράμματος για PC.³⁶

3.11 Πανεπιστήμιο του Λονδίνου, Διεθνής Ανάπτυξη και Σχεδιασμός Διεθνών Προγραμμάτων Mooc.

Τα Διεθνή Προγράμματα του Πανεπιστημίου του Λονδίνου ξεκίνησαν τέσσερα μεγάλα ανοιχτά online μαθήματα (Moocs) στην Πλατφόρμα της Coursera τον Ιούνιο του 2013. Κάθε ένα από τα Moocs διήρκεσαν έξι εβδομάδες και σχεδιάστηκε για να προσφέρουν μια σύντομη εισαγωγή σε θέματα που προσφέρονται ως πλήρη πτυχία.

³⁶ Χρήστος Κάτσικας , 06/12/2010, «Οδηγός Σπουδών και Πτυχίων εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης σε Ελλάδα και Εξωτερικό», *ΚΕΣΥΠ Πολύγυρου*, από <http://kesyp.chal.sch.gr/>.

Σε σχέση με τους στόχους για τα Διεθνή Προγράμματα του Πανεπιστημίου του Λονδίνου, τα οποία περιγράφονται σε αυτή την έκθεση, οι ακόλουθες επιτυχίες μπορούν να επισημανθούν:

1. Τα τέσσερα Μοοc που αρχικά προσέφεραν τα διεθνή προγράμματα του πανεπιστημίου του Λονδίνου προσέλκυσαν πάνω από 210.000 αρχικές εγγραφές, πάνω από 90.000 ενεργούς φοιτητές στην πρώτη εβδομάδα τους, από πάνω από 160 χώρες και οδήγησαν σε 8,843 επιτυχόντες.

2. Τα τέσσερα Μοοc που αρχικά προσέφεραν τα διεθνή προγράμματα του πανεπιστημίου του Λονδίνου πέτυχαν μία συνολική ικανοποίηση των φοιτητών της τάξεως του 91% (που κυμαίνεται από καλή έως εξαιρετική).

3. Αν και είναι ακόμη πολύ νωρίς για να εκτιμήσουμε την μετατροπή των φοιτητών που έχουν ολοκληρώσει ένα Μοοc με την εγγραφή τους στα διεθνή προγράμματα του πανεπιστημίου του Λονδίνου ώστε να αποκτήσουν πλήρες πτυχίο, πάνω από 30 φοιτητές που γράφτηκαν σε ένα από τα επί πληρωμή προγράμματα την σεζόν 2013/14 επισήμαναν ότι είχαν πάρει ένα από τα προσφερόμενα Μοοc εκ των προτέρων.

Σχεδιασμός Έργου ενός Μοοc

Οι ομάδες που συμμετέχουν στα Μοοcs του πανεπιστημίου του Λονδίνου περιλαμβάνουν έμπειρους ακαδημαϊκούς εξοικειωμένους με την ανάπτυξη υλικού σε μια πλατφόρμα μάθησης. Παρ' όλα αυτά, για κάθε έναν από αυτούς ήταν η πρώτη τους εμπειρία από Μοοcs, όπως ήταν και για την ομάδα σχεδιασμού του έργου.

Βασικά σημεία για εξέταση στις μελλοντικές εξελίξεις περιλαμβάνουν:

1. Βεβαιωθείτε ότι όλο το περιεχόμενο του Μοοc έχει αναρτηθεί στην πλατφόρμα μάθησης όσο το δυνατόν νωρίτερα πριν από την έναρξη του Μοοc. Αυτό θα διευκολύνει την κατανόηση της πλατφόρμας, καθώς και την ενδελεχή επανεξέταση και τον έλεγχο όλων των πτυχών που πρέπει να λάβουν χώρα πριν από την έναρξη του Μοοc.

2. Ο σχεδιασμός και προγραμματισμός της παραγωγής των βίντεο μαθημάτων είναι κρίσιμης σημασίας για την επίτευξη των χρονοδιαγραμμάτων ανάπτυξης. Η

πειθαρχία είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση ότι οι ομάδες έχουν επαρκή χρόνο για να ολοκληρώσουν το μοντάζ με την ομάδα παραγωγής βίντεο.

3. Να δημιουργηθεί μια καλή κατανόηση μεταξύ ομάδων σχετικά με τις μεθόδους της εμπλοκής με τους μαθητές τους, συμφωνώντας πώς και πότε θα στέλνετε αλληλογραφία, πώς θα γίνεται η διαχείριση των φόρουμ, και να θεσπίσουν σαφείς κανόνες για τα αναπτυσσόμενα προβλήματα, καθώς και όταν αυτά συμβαίνουν. Για αυτή την περίπτωση η Coursera έχει έναν αριθμό από χρήσιμα εργαλεία και οδηγίες για εκπαιδευτικούς, το οποίο υιοθετήθηκε με επιτυχία σε ορισμένες περιπτώσεις κατά τη διάρκεια της διεξαγωγής των Mooc των διεθνών προγραμμάτων του Πανεπιστημίου του Λονδίνου.

Στόχος και πεδίο εφαρμογής του project

Οι πρωταρχικοί στόχοι του Διεθνούς Προγράμματος με το να προσφέρουν Moocs μέσω της Coursera ήταν να παρέχουν αυξημένη προβολή στην αγορά για την προσφορά ευέλικτης μάθησης από απόσταση του Πανεπιστημίου του Λονδίνου, να διερευνήσουν νέες μορφές διανομής περιεχομένου και σχεδιασμού του, καθώς και να αξιολογήσει τη βιωσιμότητα των Moocs για αύξηση των προσλήψεων για προγράμματα πλήρες πτυχίου ή βραχείας διάρκειας προγράμματα. Τα θέματα Mooc επιλέχθηκαν για αυτό το πιλοτικό project ώστε να αντικατοπτρίζουν την εξάπλωση του περιεχομένου σε όλο το χαρτοφυλάκιο του Διεθνούς Προγράμματος.

Ως μέρος των προσκλήσεων του Mooc, εντοπίστηκαν οι ακόλουθες υποχρεώσεις και καθήκοντα:

Δεσμεύσεις που απαιτούνται από τη Διεθνή Ακαδημία του Πανεπιστημίου του Λονδίνου :

1. Να παραδώσει τέσσερα σύντομα online μαθήματα μέσω της πλατφόρμας της Coursera, χρησιμοποιώντας μαθήματα μέσω βίντεο, μια σειρά από εργαλεία αξιολόγησης και φόρουμ συζητήσεων.
2. Να παραδώσει τα τέσσερα σύντομα μαθήματα σε μαθητές από όλο τον κόσμο ώστε να έχουν ανοιχτή και δωρεάν πρόσβαση μέχρι τον Ιούνιο του 2013.

3. Να παρέχει καθοδήγηση, συντονισμό και στήριξη στα κολέγια του Πανεπιστημίου του Λονδίνου που συμμετέχουν στην παροχή του περιεχομένου των σύντομων μαθημάτων πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την έναρξη τους τον Ιούνιο του 2013.

Δεσμεύσεις που απαιτούνται από τους επικεφαλείς συμμετέχοντες του Πανεπιστημίου του Λονδίνου:

1. Να παραδώσουν ένα online μάθημα 6 εβδομάδων (5-10 διδακτικές ώρες ανά εβδομάδα) σε ένα ακαδημαϊκό θέμα που περιέχεται μέσα στα υπάρχοντα Διεθνή Προγράμματα.

2. Να παραδώσουν το online μάθημα ακλουθώντας ένα συμφωνημένο πρότυπο και μορφή για να εξασφαλιστεί η συμβατότητα με την πλατφόρμα της Coursera και η καταλληλότητα για τη σύντομη μορφή του μαθήματος.

3. Να ολοκληρώσουν την παράδοση του περιεχομένου του μαθήματος ώστε να είναι έτοιμη για τους μαθητές μέχρι τον Ιούνιο του 2013.

Ο ρόλος του επικεφαλούς κολεγίου:

1. Να παρέχει το ακαδημαϊκό περιεχόμενο για το διαδικτυακό μάθημα στο συμφωνημένο πρότυπο.

2. Να ορίσει ένα "ακαδημαϊκό ηγέτη" (Εκπαιδευτικό) για το online μάθημα ο οποίος θα αναλάβει τη γενική ευθύνη για την ακεραιότητα του μαθήματος και την ολοκλήρωση όλου του περιεχομένου εντός των συμφωνημένων χρονοδιαγραμμάτων.

Ο ρόλος της Διεθνούς Ακαδημίας:

1. Να διαχειριστεί την παροχή του διαδικτυακού μαθήματος εντός του χρονοδιαγράμματος και των προδιαγραφών της Coursera.

2. Να παρέχει πρόσβαση στους ειδικούς έκδοσης, διαδικτυακών πυλών και μάθησης ώστε να παραδώσουν το online περιεχόμενο των μαθημάτων.

3. Να παρέχει συνδέσμους διαχείρισης για λογαριασμό της συνεργατικής επιχείρησης με την Coursera.

3.12 Η δομή ενός Mooc.

Το πλάνο και ο σχεδιασμός ενός Mooc.

Η δομή των Moocs σχεδιασμένη από την Coursera βασίζεται σε τρεις περιοχές απασχόλησης των φοιτητών (όπως συμβαίνει και με το σύνολο σχεδόν όλων των μεγάλων πλατφόρμων Mooc):

1. Βίντεο διαλέξεις

Αυτά είναι, στην πιο βασική τους μορφή, ασύγχρονες συνεδρίες σε μορφή βίντεο στα οποία οι επικεφαλής ακαδημαϊκοί συζητούν θέματα που σχετίζονται με το Mooc που ασχολούνται. Η μορφή τους, δεν προβλέπεται από την Coursera γι' αυτό, ένα ευρύ φάσμα μορφών παρουσίασης μπορεί να χρησιμοποιηθεί, από ομιλούντα πρόσωπα έως συνεντεύξεις και εικόνα σε εικόνα ομιλίες (για παράδειγμα, όταν χρησιμοποιούνται διαφάνειες). Οι υπότιτλοι (κυρίως αγγλικά, αλλά και άλλες γλώσσες) παρέχονται από την Coursera.

2. Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση μπορεί να βασιστεί σε αυτόματα βαθμολογούμενες ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, είτε ως μέρος των βίντεο διαλέξεων (σε βίντεο κουίζ) ή λαμβάνοντάς τις χωριστά. Εκτός από τις ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής (MCQs), οι ομάδες μπορούν επίσης να επιλέξουν να χρησιμοποιήσουν αυτόματα βαθμολογημένες εργασίες προγραμματισμού (για Moocs βασισμένα στην επιστήμη των υπολογιστών) ή χρησιμοποιώντας ομότιμους κριτές για αξιολόγηση. Η αξιολόγηση από ομότιμους κριτές μπορεί να χρησιμοποιηθεί για πιο ανοιχτές μορφές αξιολόγησης και απαιτεί από τους μαθητές να βαθμολογήσουν ο ένας το έργο του άλλου βασιζόμενοι σε οδηγίες που καθορίζονται από τον εκπαιδευτικό.

3. Φόρουμ

Τα Mooc φόρουμ είναι η κύρια μέθοδος αλληλεπίδρασης των φοιτητών με το περιεχόμενο, μεταξύ τους, και με τις ομάδες. Τα Φόρουμ συνήθως χωρίζονται σε έναν αριθμό κεφαλαίων, συμπεριλαμβανομένων (χωρίς να περιορίζονται σε αυτά): γενική συζήτηση, συζήτηση συγκεκριμένων θεμάτων, σχόλια μαθημάτων και τεχνικές πληροφορίες. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να συμμετέχουν ενεργά σε αυτά τα φόρουμ ή να επιλέξουν να χρησιμοποιήσουν τους βοηθούς διδασκαλίας

για να ανταποκριθούν στους μαθητές και να δημιουργήσουν απορίες, όταν χρειάζεται. Χρησιμοποιώντας αυτή τη μορφή ως θεμέλιο, οι ακαδημαϊκές ομάδες ενθαρρύνθηκαν να αποφασίσουν για το καταλληλότερο παιδαγωγικό μοντέλο μέσα στο οποίο θα παρουσιαστεί το θέμα τους, ενώ την ίδια στιγμή θα δημιουργήσουν μία πρότυπη δομή σε όλα τα διεθνή προγράμματα Mooc. Το δομικό στοιχείο θεωρείται σημαντικό από την άποψη της διαχείρισης των προσδοκιών του μαθητή, παρέχοντας παράλληλα μια γεύση από τη δέσμευση που απαιτείται για να μελετήσει ένα μάθημα από το πλήρες πρόγραμμα σπουδών.

Κάθε ομάδα κλήθηκε να αναπτύξει ένα Mooc έξι εβδομάδων με 5 έως 10 διδακτικές ώρες ανά εβδομάδα, σχεδιάζοντας ένα εύρος εργασιών για τους φοιτητές και περιεχόμενο απασχόλησης. Ζητήθηκε από τις ομάδες να μην υπάρχει περισσότερο από 2 ώρες διάλεξης ανά εβδομάδα, χωρισμένο σε κομμάτια των 10 έως 20 λεπτών. Ως αποτέλεσμα αυτής της απόφασης του σχεδιασμού, τα Mooc χρησιμοποίησαν ένα εύρος από διαφορετικά χαρακτηριστικά της πλατφόρμας και στυλ μάθησης και διδασκαλίας.³⁷

Συμπέρασμα

Παρατηρούμε από τις πλατφόρμες που έχουμε αναφέρει παραπάνω ότι κάποιες είναι κερδοσκοπικές και κάποιες μη κερδοσκοπικές. Δηλαδή βλέπουμε ότι δίνεται η δυνατότητα σε ανθρώπους που δεν έχουν την οικονομική άνεση να συμμετέχουν σε όποιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα τους ενδιαφέρει. Περιλαμβάνουν πληθώρα μαθημάτων ώστε να έχουν την ευκαιρία οι συμμετέχοντες να επιλέξουν τι θα ακολουθήσουν. Παρέχουν την δυνατότητα να συμμετέχουν οι φοιτητές στα μαθήματα που έχουν διαλέξει μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή, tablet καθώς και του κινητού απ' όπου και να βρίσκονται αρκεί να έχουν πρόσβαση στο internet. Υπάρχει και τα μέσα μαζικής δικτύωσης (Facebook, twitter,) ως μία επιπρόσθετη λύση για μια πιο άμεση επικοινωνία. Βασικός στόχος όλων αυτών είναι η απόκτηση ενός τίτλου σπουδών.

Πιο συγκεκριμένα το Ε.Α.Π (Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο) και το ΑΠΚΥ(Ανοιχτό Πανεπιστήμιο Κύπρου) είναι μία ευκαιρία για τους ενδιαφερόμενους

³⁷ Barney Grainger,2013,Massive Online Course (MOOC) Report, University Of London από http://www.londoninternational.ac.uk/sites/default/files/documents/Mooc_report-2013.pdf.

σπουδαστές να ασχοληθούν με προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών τις επιλογές τους ανεξάρτητα από την ηλικία, το φύλο καθώς η επιλογή των σπουδαστών γίνεται τυχαία βάση κλήρωσης. Χωρίζεται σε 4 σχολές- προγράμματα σπουδών: Ανθρωπιστικών, Κοινωνικών, Θετικών Επιστημών και Τεχνολογίας και Σχολή Εφαρμοσμένων Τεχνών. Τα ακόλουθα τμήματα των Πανεπιστημίων Αθηνών Πειραιά, Μακεδονίας, το Διεθνές Τηλεματικό, το ΤΕΙ Καβάλας, και το Πανεπιστήμιο του Λονδίνου Προσφέρουν Μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών με την μόνη προϋπόθεση να υπάρχει ένα προπτυχιακός τίτλος και αντίστοιχα προσόντα που απαιτούνται για την φοίτηση, όπως η κατοχή τίτλου ξένης γλώσσας σε συγκεκριμένο επίπεδο ή και επαγγελματική προϋπηρεσία σε συγκεκριμένους κλάδους. Κοινό στοιχείο όλων των παραπάνω Σχολών είναι η φοίτηση εξ' αποστάσεως.

Κεφάλαιο 4 :Ανάλυση Ερωτηματολογίου

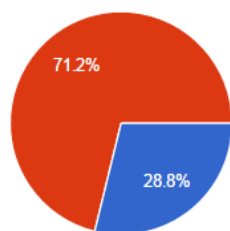
4.1 Εισαγωγή

Τα άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα συμπλήρωσαν τα ερωτηματολόγια ατομικά. Δόθηκαν σε ανεξαρτήτου ηλικίας και φύλου άτομα από το πανεπιστήμιο και από το φιλικό και οικογενειακό μου περιβάλλον. Τονίστηκε επίσης η σημασία που έχει η ειλικρίνεια στις απαντήσεις τους. Το ερωτηματολόγιο ήταν ηλεκτρονικής μορφής μέσω της εφαρμογής google drive.

4.2 Αποτελέσματα ερωτηματολογίου

Στην έρευνα που διενεργήσαμε μέσω ερωτηματολογίου στο διαδίκτυο την περίοδο 15-7-2015 έως 22-7-2015 έλαβαν μέρος 111 άτομα από τα οποία το 71,2% ήταν γυναίκες και το 28,8% άντρες όπως φαίνεται και στο διάγραμμα που ακολουθεί (Διάγραμμα 1).

Σε ποιο φύλλο ανήκετε;

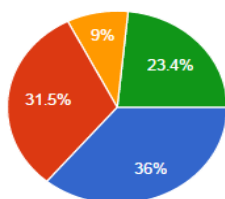

Αντρας	32	28.8%
Γυναίκα	79	71.2%

Διάγραμμα 1. Κατανομή με βάση το φύλο

Στο διάγραμμα 2 το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων ανήκει στην ηλικιακή ομάδα των 18-22 χρόνων, ενώ ακολουθεί με ποσοστό 31,5% τα άτομα που ανήκαν στην ομάδα 23-27,στη συνέχεια οι ηλικίες 33 και άνω με ποσοστό 23,4% και τέλος με 9% η ηλικιακή ομάδα των 28-32.

Σε ποια ηλικιακή ομάδα ανήκετε;

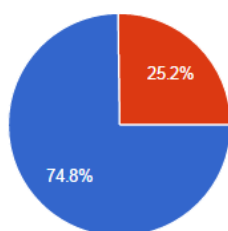

18-22	40	36%
23-27	35	31.5%
28-32	10	9%
33 και άνω	26	23.4%

Διάγραμμα 2.Κατανομή με βάση την ηλικία

Επίσης στο διάγραμμα 3 βλέπουμε την οικογενειακή κατάσταση των ερωτηθέντων. Το μεγαλύτερο ποσοστό που θα τους ενδιέφερε να ασχοληθούν με την δια βίου μάθηση είναι Άγαμος/η με ποσοστό 74,8% και Παντρεμένος/η με ποσοστό 25,2%.

Ποια είναι η οικογενειακή σας κατάσταση;

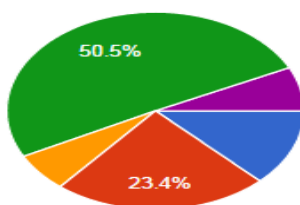

Άγαμος/η	83	74.8%
Παντρεμένος/η	28	25.2%

Διάγραμμα 3. Κατανομή με βάση την οικογενειακή κατάσταση

Στον τομέα της επαγγελματικής ιδιότητας των ερωτηθέντων που έχουμε στο διάγραμμα 4 υπάρχουν πέντε κατηγορίες οι οποίες είναι οι δημόσιοι υπάλληλοι, οι ιδιωτικοί υπάλληλοι, οι ελεύθεροι επαγγελματίες, οι άνεργοι και οι φοιτητές. Στο ερωτηματολόγιο μας απάντησαν σε αύξουσα σειρά οι ελεύθεροι επαγγελματίες με ποσοστό 6,3%, οι άνεργοι με 7,2%, οι δημόσιοι υπάλληλοι με 12,6%, οι ιδιωτικοί υπάλληλοι με 23,4% και τέλος οι φοιτητές οι οποίοι ήταν οι περισσότεροι με ποσοστό 50,5%. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι αυτά είναι τα στοιχεία που συνθέτουν το προφίλ των ατόμων που ανταποκρίθηκαν στην ερώτησή μας.

Ποια είναι η επαγγελματική σας ιδιότητα;

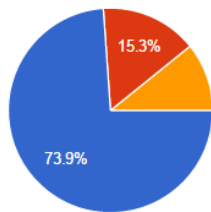

Δημόσιος Υπάλληλος	14	12.6%
Ιδιωτικός Υπάλληλος	26	23.4%
Ελεύθερος Επαγγελματίας	7	6.3%
Φοιτητής/τρια	56	50.5%
Άνεργος/η	8	7.2%

Διάγραμμα 4. Κατανομή με βάση την επαγγελματική ιδιότητα

Στη συνέχεια ζητήθηκε από τους ερωτηθέντες να απαντήσουν την πιο κρίσιμη ερώτηση της έρευνας αν δηλαδή παρακολουθούν αυτή τη στιγμή ή έχουν παρακολουθήσει ποτέ μαθήματα που διδάσκονται εξ' ολοκλήρου, ή ένα μέρος αυτών κάποιου ή κάποιων εργαλείων ηλεκτρονικής μάθησης (E-learning) (Moocs) (είτε για επιμόρφωση είτε για την προώθηση της καριέρας σας). Όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 5 από τις 111 απαντήσεις στο παραπάνω ερώτημα οι 82 ήταν ποτέ, που σημαίνει ότι το 73.9% των ερωτηθέντων δεν έχουν παρακολουθήσει. Επιπλέον οι 17 απάντησαν ναι μια φορά, που σημαίνει ότι το 15.3% έχουν παρακολουθήσει μια φορά. Τέλος οι 12 απάντησαν ναι πάνω από μια φορά, που σημαίνει ότι το 10.8% έχουν παρακολουθήσει πάνω από μια φορά.

Παρακολουθείτε αυτή τη στιγμή ή έχετε παρακολουθήσει ποτέ μαθήματα που διδάσκονται εξ' ολοκλήρου, ή ένα μέρος αυτών κάποιου ή κάποιων εργαλείων ηλεκτρονικής μάθησης (E-learning) (Moocs) (είτε για επιμόρφωση είτε για την προώθηση της καριέρας σας);

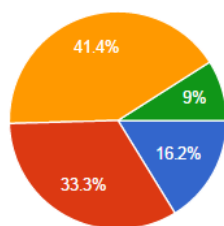

Ποτέ	82	73.9%
Ναι, μία φορά	17	15.3%
Ναι, πάνω από μία φορά	12	10.8%

Διάγραμμα 5. Προσδιορισμός παρακολούθησης ηλεκτρονικής μάθησης

Η επομένη ερώτηση είναι αν θα ενδιέφερε τους ερωτηθέντες να παρακολουθήσουν ένα πρόγραμμα e-learning και οι πιθανές απαντήσεις είναι: Ναι, για απόκτηση πτυχίου, Ναι, για εξειδίκευση, Ναι, για σεμινάριο, Όχι και το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων απάντησε ότι θα τους ενδιέφερε να παρακολουθήσουν ένα πρόγραμμα e-learning για σεμινάριο με ποσοστό 41,4%, ενώ για εξειδίκευση θα το επιθυμούσε το 33,3%, για την απόκτηση ενός τίτλου το 16,2% και τέλος μόνον το 9% απάντησε αρνητικά (Διάγραμμα 6).

Θα σας ενδιέφερε να παρακολουθήσετε ένα πρόγραμμα e-learning; Αν ναι, για ποιο λόγο;

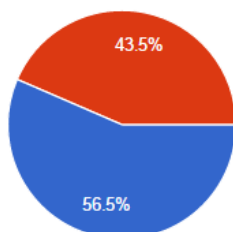

Ναι, για απόκτηση πτυχίου	18	16.2%
Ναι, για εξειδίκευση	37	33.3%
Ναι, για σεμινάριο	46	41.4%
Όχι	10	9%

Διάγραμμα 6. Ποσοστό ερωτηθέντων που θα τους ενδιέφερε ένα πρόγραμμα E-learning.

Από το σύνολο των ερωτηθέντων που συμμετείχαν στην έρευνα, μόλις το 56.5% θα ήθελαν να κάνουν εξ' αποστάσεως εκπαίδευση στην Ελλάδα ενώ το 43.5% θα ήθελε να κάνουν εξ' αποστάσεως εκπαίδευση στο Εξωτερικό. Συγκεκριμένα 61 από τα 111 άτομα απάντησαν Ελλάδα και τα υπόλοιπα 47 άτομα απάντησαν Εξωτερικό. (Διάγραμμα 7).

Σε ποιο Πανεπιστήμιο θα κάνατε εσείς την εξ αποστάσεως εκπαίδευσή σας;

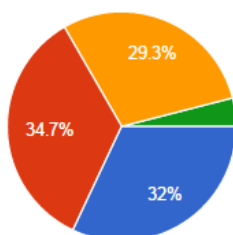

Σε κάποιο της Ελλάδας	61	56.5%
Σε κάποιο του εξωτερικού	47	43.5%

Διάγραμμα 7. Ποσοστά για τα πανεπιστήμια που θα έκαναν την εξ' αποστάσεως εκπαίδευση.

Όπως παρουσιάστηκε και παραπάνω σε προηγούμενη ερώτηση της έρευνας, ένα μέτριο ποσοστό ερωτηθέντων απάντησε ότι θα διάλεγε το Εξωτερικό. Τα άτομα που επέλεξαν να απαντήσουν για το Εξωτερικό κλήθηκαν να επιλέξουν ένα από τα παρακάτω πανεπιστήμια. Έτσι σύμφωνα με τις απαντήσεις των ερωτηθέντων το ποσοστό που εμφανίζεται είναι HARVARD (34.7%), MIT (32%), CAMBRIDGE (29.3%) και STANFORD (4%) (Διάγραμμα 8).

Ποιο Πανεπιστήμιο του εξωτερικού θα επιλέγατε για να παρακολουθήσετε ένα μάθημα;

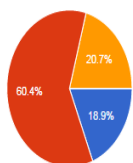

MIT	24	32%
HARVARD	26	34.7%
CAMBRIDGE	22	29.3%
STANFORD	3	4%

Διάγραμμα 8. Συχνότητα για επιλογή πανεπιστημίου του Εξωτερικού.

Τα άτομα που επέλεξαν τα οφέλη για την εξ' αποστάσεως εκπαίδευση είναι 60.4% την αυτοδιδασκαλία, την ασύγχρονη συνεργασία, σύγχρονη διδασκαλία, επικοινωνία τόσο με τον εκπαιδευτή όσο και τους υπόλοιπους εκπαιδευόμενους ότι είναι τα οφέλη για την εξ' αποστάσεως εκπαίδευση και το υπόλοιπο 39.6% των ερωτηθέντων είναι μοιρασμένο στο 20.7% οπού διαλέγουν να είναι πλούσιο σε περιεχόμενο, περιεκτικό και δεν κουράζει τον εκπαιδευόμενο όσο αναφορά για την εξ' αποστάσεως εκπαίδευση του και στο 18.9% οπού διαλέγουν το εκπαιδευτικό υλικό που είναι πάντα διαθέσιμο για την εξ' αποστάσεως εκπαίδευση του. (Διάγραμμα 9).

Ποια τα οφέλη της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης;

Το εκπαιδευτικό υλικό είναι πάντα διαθέσιμο 21 18.9%

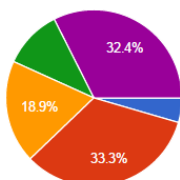
Παραδίδεται με πολλούς τρόπους ώστε να ταιριάζει στις προτιμήσεις του εκπαιδευμένου: αυτοδιδασκαλία, με ασύγχρονη συνεργασία, σύγχρονη διδασκαλία, επικοινωνία τόσο με τον εκπαιδευτή όσο και τους υπόλοιπους εκπαιδευόμενους. 67 60.4%

Είναι πλούσιο σε περιεχόμενο, περιεκτικό και δεν κουράζει τον εκπαιδευόμενο. 23 20.7%

Διάγραμμα 9. Ποσοστά που ωφελούν στην εξ' αποστάσεως εκπαίδευση.

Στη συνέχεια οι απαντήσεις που έδωσαν είναι ότι το 33.3% το ενδιαφέρει περισσότερο η παροχή δωρεάν, υψηλού επιπέδου και σε μεγάλη κλίμακα Πανεπιστημιακών μαθημάτων, το 32.4% θέλουν να προάγουν την δια βίου μάθηση, το 18.9% ενδιαφέρεται για τη δυνατότητα επιλογής βέλτιστου προσφερόμενου μαθήματος σε ποικίλα αντικείμενα, το 10.8% ενδιαφέρεται γιατί δεν περιορίζετε σε φοιτητές και επαγγελματίες και το 4.5% τους ενδιαφέρει για το λόγο ότι χρησιμοποιούν χαρακτηριστικά παρόμοια με αυτά της κοινωνικής δικτύωσης. (Διάγραμμα 10).

Γιατί θα σας ενδιέφερε να παρακολουθήσετε Μοocs;

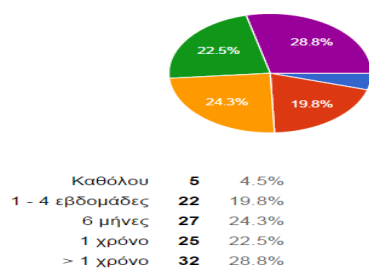

Χρησιμοποιούν χαρακτηριστικά παρόμοια με αυτά της κοινωνικής δικτύωσης	5	4.5%
Παροχή δωρεάν, υψηλού επιπέδου και σε μεγάλη κλίμακα Πανεπιστημιακών μαθημάτων	37	33.3%
Θέλουν να προάγουν την δια βίου μάθηση	21	18.9%
Δυνατότητα επιλογής βέλτιστου προσφερόμενου μαθήματος σε ποικίλα αντικείμενα	12	10.8%
Δεν περιορίζετε σε φοιτητές και επαγγελματίες	36	32.4%

Διάγραμμα 10. Ποσοστό λόγου παρακολουθήσεως Μοocs.

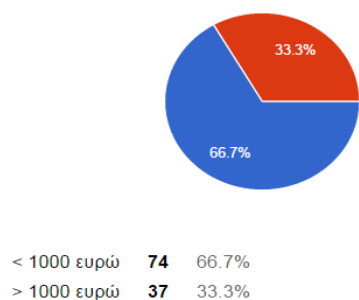
Τέλος ο χρόνος που μπορούν να διαθέσουν οι ερωτηθέντες για επιπλέον εκπαίδευση είναι το 28.8% είναι διατεθειμένοι να αφιερώσουν περισσότερο από 1 χρόνο, το 24.3% θα αφιέρωνε 6 μήνες, το 22.5% θα αφιέρωνε 1 χρόνο μόνο, το 19.8% θα αφιέρωνε 1-4 εβδομάδες μόνο και το 4.5% δεν είναι διατεθειμένο να διαθέσει χρόνο για επιπλέον εκπαίδευση. Άρα οι περισσότεροι είναι διατεθειμένοι να διαθέσουν πάνω από 1 χρόνο για την επιπλέον εκπαίδευση τους (Διάγραμμα 11). Ενώ στο ερώτημα πόσα χρήματα θα διέθεταν για την εκπαίδευση τους απάντησαν 66.7% είναι διατεθειμένοι να διαθέσουν μόνο 1000 ευρώ και κάτω για την εκπαίδευση τους και το 33.3% είναι διατεθειμένοι να διαθέσουν 1000 ευρώ και πάνω. (Διάγραμμα 12).

Πόσο χρόνο είστε διατεθειμένοι να διαθέσετε για επιπλέον εκπαίδευση;

Διάγραμμα 11. Ποσοστό χρόνου για επιπλέον εκπαίδευση.

Πόσα χρήματα είστε διατεθειμένοι να διαθέσετε για την εκπαίδευσή σας;

Διάγραμμα 12. Ποσοστό χρημάτων που είναι διατεθειμένοι να διαθέσουν για την εκπαίδευση.

4.3 Συμπέρασμα Ερωτηματολογίου

Στην ερώτηση αν έχουν παρακολουθήσει ποτέ μαθήματα που διδάσκονται μέσω E-learning ή Moocs οι περισσότεροι απάντησαν αρνητικά κυρίως λόγω του γεγονότος ότι, οι περισσότεροι ερωτηθέντες μας ανήκουν στην κατηγορία που φοιτούν ακόμη για την απόκτηση ενός πρώτου πτυχίου, καθώς επίσης θα μπορούσαμε να πούμε ότι αυτό το ποσοστό οφείλεται και στο γεγονός ότι το e-learning και τα Moocs είναι σχετικά νέοι οροί στο χώρο της εκπαίδευσης, που τώρα αναπτύσσονται και για το ευρύ κοινό είναι σχετικά άγνωστοι οι όροι λειτουργίας τους και η δυναμική που τους προσδίδει στο μορφωτικό η επαγγελματικό τους προφίλ. Επίσης, σε αυτό το σημείο αξίζει να επισημανθεί, ότι η παρακολούθηση τέτοιου είδους εκπαιδευτικού προγράμματος προδιαθέτει και εκπαίδευση-γνώση του κόσμου της πληροφορικής, την όποια, οι μεγαλύτερες γενιές, τα τελευταία χρόνια αποκτούν και ειδικά στην χώρα μας που οι μεγαλύτεροι ηλικιακά άνθρωποι, δεν είναι καθόλου εξοικειωμένοι με αυτήν και έναν πολύ μεγάλο ρόλο ενασχόλησης τους με αυτήν, έχουν παίξει τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Επιπροσθέτως, οι ερωτώμενοι θα ενδιαφέρονταν για ένα τέτοιο πρόγραμμα είτε ως σεμινάριο, είτε ως εξειδίκευση περισσότερο, παρά για την απόκτηση ενός πτυχίου, πιθανότατα επειδή δε γνωρίζουν τη δυνατότητα που τους παρέχεται μέσω αυτού ή λόγω του ότι οι περισσότεροι ερωτηθέντες ηλικιακά είναι μεταξύ 18-22 ετών, που όπως προαναφέρθηκε βρίσκονται εν μέσω απόκτησης ενός πτυχίου, οπότε για αυτό και θα τους ενδιέφερε μόνο, ως μέσο διερεύνησης των γνώσεων τους. Όσον αφορά δε, σε ποιο πανεπιστήμιο θα κάνουν την εξ' αποστάσεως εκπαίδευση τους, θα προτιμούσαν ένα ελληνικό, οι περισσότεροι κυρίως λόγω της εξοικείωσης με τη γλώσσα ή λόγω των χαμηλότερων διδάκτρων, σε σχέση με κάποιο του εξωτερικού. Ενώ αν μπορούσαν να επιλέξουν κάποιο πανεπιστήμιο του εξωτερικού μεταξύ των τεσσάρων καλύτερων ιδρυμάτων του κόσμου θα επέλεγαν αυτό του Harvard κυρίως λόγω της φήμης-αίγλης του, καθώς είναι ευρέως γνωστό, ότι οι περισσότεροι από τους καλύτερους επιστήμονες ή οι πιο επιτυχημένοι άνθρωποι στο χώρο των επιχειρήσεων καθώς επίσης και αρχηγοί κρατών, έχουν αποφοιτήσει από το συγκεκριμένο πανεπιστήμιο. Επιπλέον βάση του σύγχρονου τρόπου ζωής και της απαιτητικής και πολυποίκιλης καθημερινότητας οι περισσότεροι ερωτηθέντες έλαβαν υπόψη τους ως σημαντικό όφελος της εκπαίδευσης εξ' αποστάσεως, το ότι παραδίδεται με πολλούς τρόπους, ώστε να ταιριάζει στις προτιμήσεις του εκπαιδευομένου: αυτοδιδασκαλία, με σύγχρονη συνεργασία,

σύγχρονη διδασκαλία, επικοινωνία τόσο με τον εκπαιδευτή όσο και τους υπόλοιπους εκπαιδευόμενους. Καθώς επίσης και στην ακόλουθη ερώτηση για την εκδήλωση ενδιαφέροντος παρακολούθησης των Moocs προκαλεί εντύπωση, πως δύο απαντήσεις διαδραμάτισαν σπουδαίο ρόλο καθώς υπερίσχυσε η παροχή δωρεάν, υψηλού επιπέδου και σε μεγάλη κλίμακα Πανεπιστημιακών μαθημάτων με διαφορά ενός ατόμου, έναντι της απάντησης ότι τα Moocs προάγουν την δια βίου μάθηση. Όσον αφορά το χρόνο τον οποίο θα αφιέρωναν οι ερωτηθέντες για την επιπλέον εκπαίδευσή τους, η πλειοψηφία θα αφιέρωνε πάνω από ένα χρόνο. Άρα το συμπέρασμα που μπορούμε να αντλήσουμε από αυτή τους την απάντηση είναι πως ίσως, οι περισσότεροι πιστεύουν πως η εξ' αποστάσεως εκπαίδευση όπως προαναφέραμε, λόγω του σύγχρονου τρόπου ζωής και του ελάχιστου ελεύθερου χρόνου για μελέτη εναποθέτουν την ανάγκη για περισσότερο από ένα χρόνο σπουδών, ώστε να οδηγήσει επιτυχώς στην απόκτηση ενός πτυχίου. Τέλος κανείς δεν μπορεί να αντιτεθεί με την άποψη ότι στην τελευταία ερώτηση, που αφορά το χρηματικό ποσό το οποίο θα διέθεταν οι ερωτηθέντες για τις σπουδές τους, είναι επηρεασμένο από την τωρινή οικονομική κατάσταση της χώρας μας, μιας και το ερωτηματολόγιο αυτό απαντήθηκε στην Ελλάδα, σε μια πολύ δύσκολη περίοδο για την χώρα μας εν μέσω δέσμευσης κεφαλαίων (capital controls), ραγδαίας αύξησης της ανεργίας και της αβεβαιότητας που βίωσε ο ελληνικός πληθυσμός και που οι περισσότεροι αναζητούν το χαμηλότερο κόστος για την εκπαίδευση ή περαιτέρω εξειδίκευση τους, που ίσως θα τους εξασφαλίσει μια μεγαλύτερη πιθανότητα εύρεσης εργασίας σε ένα πολύ ανταγωνιστικό και απαιτητικό εργασιακό περιβάλλον σε μια χώρα με βαθιά ύφεση.

Κεφάλαιο 5: Συμπέρασμα

Μετά από τις διάφορες πληροφορίες που έχουμε συλλέξει για το e-learning καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι παρέχει νέες δυνατότητες μάθησης. Επίσης δίνει νέες δυνατότητες εργασίας στους μαθητευόμενους και τους εκπαιδευτικούς, αναπτύσσουν νέες ικανότητες, δημιουργούνται νέοι ρόλοι και υπευθυνότητα. Δίνεται η δυνατότητα στους εργαζόμενους να εργαστούν από απόσταση, να εξισορροπούν την ζωή τους και την δουλειά τους. Με όλα αυτά βγάζουμε το συμπέρασμα ότι αυξάνετε η παραγωγικότητα και η ικανότητα του εκπαιδευόμενου και του εκπαιδευτικού. Στην συνέχεια από έρευνες που κάναμε όσο αναφορά τα Moocs καταλήξαμε στο εξής συμπέρασμα. Αρχικά βοηθούν στην επιμόρφωση και στη συμπληρωματική εκπαίδευση των ενηλίκων. Ακόμα, τα Moocs είτε ατομικά είτε μαζικά βοηθούν τα διαδικτυακά μαθήματα να συμβάλλουν στην ιδέα της δια βίου μάθησης. Επίσης, επειδή γίνονται δωρεάν ή σε χαμηλό κόστος μαθήματα και προσφέρονται σε μαζική κλίμακα μπορούν να τα χρησιμοποιήσουν όλοι για να καλλιεργήσουν καλύτερα τις γνώσεις τους. Επιπλέον, τα Moocs προσφέρουν νέες ευκαιρίες για καινοτομίες στον τομέα της εκπαίδευσης όσο αφορά τη διερεύνηση νέων καινοτόμων πρακτικών στη διδασκαλία και την μάθηση τους. Τέλος, τα Moocs υπόσχονται να μετασχηματίσουν την εκπαίδευση ανοίγοντας έτσι το ευρύ κοινό, παρέχοντας ευέλικτα, προσιτά και σε εύλογο χρόνο ολοκληρωμένα μαθήματα για ενήλικες που ενδιαφέρονται να εμπλουτίσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες τους.

Βιβλιογραφία

- Charlie Osborne, 1/4/2012, «The history of distance learning», *ZDnet* από <http://www.zdnet.com/article/the-history-of-distance-learning-infographic>.
- Κωνσταντίνος Μπουρλετίδης, 28/7/2010, «Η ηλεκτρονική μάθηση (e-learning)», *In.gr* από <http://reviews.in.gr/greece/education/article/?aid=1231053712>.
- «Περιγραφή Δράσης του e-learning», *Τηλεκπαίδευση* από <http://www.teleteaching.gr/sundesmoi.htm>.
- Thierry Karsenti, Ph. D ,2013 , «The Mooc-What the research says», *International Journal of Technologies in Higher Education*,24-25 από http://www.ritpu.org/IMG/pdf/RITPU_v10_n02_23.pdf.
- Carolyn Stewart (Μάρτιος 2012), Jackie Da Ros (Μάρτιος 2013), Christopher Chapman & Jules Seo (Μάρτιος 2014), *Massive open online course*, από http://etec.ctlt.ubc.ca/510wiki/MOOC_%28Massive_Open_Online_Course%29.
- Παπαδάκης Σταμάτιος & Καλογιαννάκης Μιχαήλ, 2/1/2014, «MOOC (Massive Open Online Courses): Μια πρώτη επισκόπηση του πεδίου», *Νέος Παιδαγωγός*, 2^ο τεύχος, 54-55.
- Παπαδάκης Σταμάτιος & Καλογιαννάκης Μιχαήλ, 2/1/2014, «MOOC (Massive Open Online Courses): Μια πρώτη επισκόπηση του πεδίου», *Νέος Παιδαγωγός*, 2^ο τεύχος, 56-57 από http://neospaidagogos.gr/periodiko/writers/pdfs2/04.massive_open_online_courses..pdf
- ELI PUBLICATION, «7 Things You Should Know About Moocs», 9/11/2011, *EDUCAUSE* από <http://net.educause.edu/ir/library/pdf/eli7078.pdf>
- Department for Business, Innovation & Skills, 18/9/2013, «The Maturing of the MOOC» από https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/240193/13-1173-maturing-of-the-mooc.pdf

- Μιχάλης Κατσιμίτσας, 19/3, «Moocs: Η νέα εκπαιδευτική πραγματικότητα», *Startup.gr*, από <http://www.startup.gr/index.php?about=89&id=2466>
- Γιάννης Σαλματζίδης, 11/72013, «Moocs: Τάσεις της ακαδημαϊκής κοινότητας στην online γνώση», 14,12-13, από https://opencourses.auth.gr/sites/default/files/downloads/10_Salmatzidis.pdf.
- Coursera, 2015, about από <https://www.coursera.org/about/>
- Udacity, 2015, about από <https://www.udacity.com/us>
- Edx, 2015, about από <https://www.edx.org/about-us>.
- FutureLearn, 2015, about από <https://www.futurelearn.com/about>.
- OpenupEd, 2015, about από <http://www.openuped.eu/39-about-openuped>.
- Iversity, 2015, about από <https://iversity.org/> και <https://iversity.org/en/pages/about>.
- Udemy, 2015, about από <https://about.udemy.com/>.
- P2PU, 2015, about philosophy από <https://p2pu.org/en/about/philosophy/>.
- Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Ιστορική Αναδρομή, 2011, από <http://www.eap.gr/view.php?artid=1178>.
- Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Καινοτομίες, 2011, από <http://www.eap.gr/view.php?artid=1179>.
- Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Δομή του Ε.Α.Π, 2011, από <http://www.eap.gr/view.php?artid=1171>
- Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Το Ε.Α.Π σήμερα, 2011, από <http://www.eap.gr/view.php?artid=1173>.
- Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών, 2011, *Πτυχιακά Προγράμματα Σπουδών*, «Σπουδές στον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό», από <http://www.eap.gr/epo.php>.
- Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών, 2011, *Πτυχιακά Προγράμματα Σπουδών*, «Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό», από <http://www.eap.gr/elp.php>
- Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών, 2011, *Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών*, «Σπουδές στην Εκπαίδευση Med», από <http://www.eap.gr/ekp.php>.
- Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών, 2011, *Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών*, «Εκπαίδευση Ενηλίκων Med», από <http://www.eap.gr/eke.php>.
- Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, 2011, *Πτυχιακά Προγράμματα Σπουδών*, «Διοίκηση Επιχειρήσεων και Οργανισμών», από <http://www.eap.gr/deo.php>.

- Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο, Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, 2011, *Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών*, «Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA)», από <http://www.eap.gr/mba.php> .
- Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο, Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, 2011, *Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών*, «Διοίκηση Μονάδων Υγείας MSc», από <http://www.eap.gr/dmy.php>.
- Ανοιχτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, *Το Πανεπιστήμιο*, Γενικές Πληροφορίες, από <http://www.ouc.ac.cy/web/guest/university/genika> .
- Ανοιχτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, Προγράμματα Σπουδών, Μονάδα εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης, Προφίλ, 2014, από <http://www.euc.ac.cy/easyconsole.cfm/id/3068>.
- Ανοιχτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, Το Πανεπιστήμιο, Προγράμματα Κατάρτισης, Διαδικτυακά Σεμινάρια στα Social Media, από <http://www.ouc.ac.cy/web/guest/cert/sms>.
- Ανοιχτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, Το Πανεπιστήμιο, Άλλα Προγράμματα, Πρόγραμμα εθνοφρουρών, Σε ποιους απευθύνεται, από <http://www.ouc.ac.cy/web/guest/university/otherprograms/army/students>.
- Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Προγράμματα εξειδίκευσης Πανεπιστημίου Μακεδονίας, 2005-2013, από <http://afroditi.uom.gr/seminars/>.
- Χρήστος Κάτσικας , 06/12/2010, «Οδηγός Σπουδών και Πτυχίων εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης σε Ελλάδα και Εξωτερικό», *ΚΕΣΥΠ Πολύγυρου*, από <http://kesyp.chal.sch.gr/>.
- Barney Grainger, 2013, Massive Online Course (MOOC) Report, University Of London από http://www.londoninternational.ac.uk/sites/default/files/documents/Mooc_report-2013.pdf.

Παράρτημα: Ερωτηματολόγιο

Το παρόν ερωτηματολόγιο αποτελεί μέρος της έρευνας που διεξάγεται στο πλαίσιο εκπόνησης πτυχιακής διατριβής του προγράμματος Σπουδών του Ανώτατου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Πατρών, με θέμα «Η εξέλιξη της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης: Η περίπτωση των ΜΟΟCS».

Σκοπός του ερωτηματολογίου είναι η διερεύνηση των παραγόντων που επιδρούν στον βαθμό χρήσης και ενσωμάτωσης τεχνολογιών «e-learning» και «Μοocs».

Μέρος 1^ο

1. Σε ποιο φύλλο ανήκετε;

- Άντρας
- Γυναίκα

2. Σε ποια ηλικιακή ομάδα ανήκετε;

- 18-22
- 23-27
- 28-32
- 33 και άνω

3. Ποια είναι η οικογενειακή σας κατάσταση;

- Άγαμος/η
- Παντρεμένος/η

4. Ποια είναι η επαγγελματική σας ιδιότητα;

- Δημόσιος Υπάλληλος
- Ιδιωτικός Υπάλληλος
- Ελεύθερος Επαγγελματίας
- Φοιτητής/τρια
- Άνεργος/η

5. Παρακολουθείτε αυτή τη στιγμή ή έχετε παρακολουθήσει ποτέ μαθήματα που διδάσκονται εξ' ολοκλήρου, ή ένα μέρος αυτών κάποιου ή κάποιων εργαλείων ηλεκτρονικής μάθησης (E-learning) (Μοocs) (είτε για επιμόρφωση είτε για την προώθηση της καριέρας σας);

- Ποτέ
- Ναι μια φορά
- Ναι πάνω από μια φορά

Μέρος 2^ο

6. Θα σας ενδιέφερε να παρακολουθήσετε ένα πρόγραμμα e-learning; Αν ναι, για ποιο λόγο;

- Ναι, για απόκτηση πτυχίου
- Ναι, για εξειδίκευση
- Ναι, για σεμινάριο
- Όχι

7. Σε ποιο Πανεπιστήμιο θα κάνατε εσείς την εξ' αποστάσεως εκπαίδευσή σας; Αν η απάντησή σας είναι σε κάποιο πανεπιστήμιο της Ελλάδας, παραλείψτε την επόμενη ερώτηση.

- Σε κάποιο στην Ελλάδα
- Σε κάποιο στο Εξωτερικό

8. Ποιο Πανεπιστήμιο του εξωτερικού θα επιλέγατε για να παρακολουθήσετε ένα μάθημα;

- MIT
- HARVARD
- CAMBRIDGE
- STANFORD

9. Ποια τα οφέλη της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης;

- Το εκπαιδευτικό υλικό είναι πάντα διαθέσιμο
- Παραδίδεται με πολλούς τρόπους ώστε να ταιριάζει στις προτιμήσεις του εκπαιδευομένου: αυτοδιδασκαλία, με ασύγχρονη συνεργασία, σύγχρονη διδασκαλία, επικοινωνία τόσο με τον εκπαιδευτή όσο και τους υπόλοιπους εκπαιδευόμενους.
- Είναι πλούσιο σε περιεχόμενο, περιεκτικό και δεν κουράζει τον εκπαιδευόμενο

10. Γιατί θα σας ενδιέφερε να παρακολουθήσετε Μοοc;

- Χρησιμοποιούν χαρακτηριστικά παρόμοια με αυτά της κοινωνικής δικτύωσης
- Παροχή δωρεάν, υψηλού επιπέδου και σε μεγάλη κλίμακα Πανεπιστημιακών μαθημάτων
- Δυνατότητα επιλογής βέλτιστου προσφερόμενου μαθήματος σε ποικίλα αντικείμενα
- Δεν περιορίζετε σε φοιτητές και επαγγελματίες
- Προάγουν την δια βίου μάθηση

Μέρος 3^ο

11. Πόσο χρόνο είστε διατεθειμένοι να διαθέσετε για επιπλέον εκπαίδευση;

- Καθόλου
- 1-4 εβδομάδες
- 6 μήνες
- 1 χρόνο
- >1χρόνο

12. Πόσα χρήματα είστε διατεθειμένοι να διαθέσετε για την εκπαίδευσή σας;

- <1000 ευρώ
- >1000 ευρώ